

Bevezetés.....	2
1. Demográfiai mutatók.....	3
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	3
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása.....	7
3.1 Gyermekjóléti Központ.....	7
3.2. Bölcsődék.....	19
3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona.....	22
3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona.....	29
3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai.....	38
3.5.1. Beszámolóa kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról.....	38
3.5.2. A kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása.....	40
3.5.3. Újpesti EGYMI Nevelési Tanácsadó.....	44
3.5.4. Védőnői Szolgálat.....	48
3.5.5. Családsegítő Szolgálat.....	58
4. Gyámhivatali hatáskörben végzett hatósági tevékenység.....	68
5. A felügyeleti szervek és a működést engedélyező hatóságok ellenőrzései.....	71
6. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása.....	71
7. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység.....	73
7.1. IV. kerületi Rendőrkapitányság.....	73
7.2. Gyermek, Ifjúsági és Sport Osztály.....	75
8. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	76
8.1. Napraforgó Alapítvány a Sérült Gyermekekért.....	76
8.2 Drog-Stop Egyesület.....	78

Bevezetés

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete alapján a települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei az alábbiak:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
  - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
  - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
  - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
  - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
  - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. – 5. A korábban a Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések (védelembé vettek száma, a védelembé vétel okai, felülvizsgálatok eredménye, valamint az ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye), illetve a gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó tartalmi követelményeket a *174/2012. (VII. 26.) Korm. rendelet 93. § (1) em). hatályon kívül helyezte. (Hatálytalan: 2013. I. 1-től).*
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

1. Demográfiai mutatók

Népességi adatok

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Születés	1041	1057	1062	1078	1023	1043	934	953	920	935
Házasságkötés	646	617	552	578	429	445	537	460	502	525
Halálozás	1509	1470	1814	1419	1339	1343	1308	1153	1125	1020

A lakónépesség megoszlása

	Lakónépesség		
	Férfi	Nő	Együtt
	48993	58549	107542

Korcsoportos bontás

Korcsoport	Férfi	Nő	Együtt
0-3 éves	1507	1477	2984
4-6 éves	1610	1552	3162
7-14 éves	3779	3629	7408
15-16 éves	792	761	1553
17-18 éves	852	848	1700
19-24 éves	3239	3279	6518
Összesen	11779	11546	23325

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzübeli, természetbeni ellátások biztosítása

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult bizonyos kedvezmények igénybevételére. Ezen kedvezmények közül a gyermekétkeztetés normatív kedvezménye, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott egyszeri támogatásra való jogosultság a meghatározó.

2014. évben 1644 család, ezen belül 2137 gyermek részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Kérelem elutasítására 127 esetben került sor. Az elutasítás indoka jellemzően az egy főre eső jövedelem jogszabályban meghatározott mértékének túllépése volt. A 2013. évhez viszonyítva 96 gyermekkel nőtt a támogatottak száma. A támogatás megállapításának jogszabályi keretei nem változtak, a rászorulóknak számának emelkedését a családok anyagi helyzetének romlása okozta.

Étkeztetés

2014. évben az óvodás és iskoláskorú gyermekek közül összesen 11552 fő részesült étkeztetésben, 832.393.136,- Ft értékben. Ebből óvodás korú gyermek 4380 fő, iskoláskorú gyermek 7172 fő volt. Az óvodás korúak közül 50%-os normatív támogatásban 725 gyermek, 100%-os normatív támogatásban 3033 gyermek részesült. Az iskoláskorúak közül 50%-os normatív támogatásban 1580 gyermek, 100%-os támogatásban 1121 gyermek részesült.

Étkeztetésben részesülők száma:*

	100 % normatív kedvezményben részesülők száma	50 % normatív kedvezményben részesülők száma	normatív kedvezményben nem részesülők száma	Mindösszesen
	étkezésben részesülők száma	étkezésben részesülők száma	étkezésben részesülők száma	
Óvoda	3033	725	622	4380
Általános iskola	1118	1353	4054	6525
Gimnázium	3	227	417	647
Összesen	4154	2305	5093	11552

*GI adatai alapján

Étkeztetés költsége összesen:**

Óvoda	295 272 365
Általános iskola	509 423 038
Gimnázium	27 697 733
Összesen	832 393 136

**GI adatai alapján

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A támogatási forma 2014. január 1. napjától megszűnt. Törvényi rendelkezés alapján összevonásra került az átmeneti segély, temetési segély, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és önkormányzati segély néven nyújtható átmeneti típusú ellátás kialakításra.

Önkormányzati segély

A 2014. január 1-jén hatályba lépett 43/2013. (XII.02.) szociális rászorultságtól függő pénzügyi és természetben nyújtott ellátásokról szóló önkormányzati rendeletünk értelmében - az egyéb feltételek fennállása esetén- önkormányzati segély annak a személynek nyújtható, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg:

- egyedül élő személy esetében a nyugdíjminimum 225 %-át,
- 2 fős család esetében a nyugdíjminimum 175 %-át,
- 3 vagy ennél több fős család esetében a nyugdíjminimum 130 %-át.

Ha a kérelmező fogyatékos személy vagy a kérelmező családjában fogyatékos személy él, továbbá, ha a kérelmező vagy házastársa, illetve élettársa időskorúak járadékában részesül, a jövedelemhatár a nyugdíjminimum 25 %-ával emelkedik.

Az önkormányzati segély egyszeri összege nem lehet kevesebb 1.000,- forintnál, azonban az egy család részére évente megállapítható önkormányzati segélyek együttes összege (a továbbiakban: segélykeret),

a) amennyiben a családban fogyatékos személy él, vagy a családban, házasságban vagy élettársi kapcsolatban élő, időskorúak járadékában részesülő személy él, a nyugdíjminimum 400 %-át,

b) az a) pontban nem említett esetekben a nyugdíjminimum 200 %-át nem haladhatja meg.

A segélykeretet a polgármester méltányosságból legfeljebb a nyugdíjminimum 100 %-ával megemelheti.

A fenti keretösszeget meghaladó mértékű önkormányzati segélykérelem elbírálásáról a Népjóléti és Lakásügyi Bizottság döntött.

A 2014. évben 140.700.115,- Ft összegben folyósított Önkormányzatunk önkormányzati segélyt 3693 személy részére. Ebből 1513 iskolás korú gyermeket részesítettünk fejenként 10.000,- Ft iskolakezdési támogatásban 15.130.000,- Ft értékben.

Ügyfeleink az év során több alkalommal is kérelmezhatték az segély megállapítását. A kérelmek száma 11392 db volt. Kérelem elutasítására 564 esetben került sor. Az elutasító döntések indoka jellemzően az egy főre eső jövedelem jogszabály által meghatározott mértékének túllépése volt.

Óvodáztatási támogatás

Erre az ellátási formára 2014. évben 450.000.-Ft került kifizetésre 28 család részére, összesen 36 gyermekre tekintettel. Kérelem elutasítására 13 esetben került sor.

Gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás

Önkormányzati rendeletünk értelmében gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás állapítható meg azon 2011. szeptember 1. napján, vagy azt követően született, újszülött lakóhellyel rendelkező gyermek után, akinek

a) legalább az egyik szülője a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újszülött lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él, valamint

b) a családjában az egy főre eső havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a háromszorosát.

A gyermek születéséhez kapcsolódó támogatás összege gyermekenként egyszeri 20.000,- forint.

2014. évben 130 család, ezen belül 132 gyermek részesült összesen 2.640.000.-Ft összegben gyermek születéséhez kapcsolódó támogatásban. Elutasításra 12 esetben került sor, túlnyomó

részben azért, mert a szülők nem rendelkeztek egy éve folyamatos bejelentett lakóhellyel a területben.

Újpesti Babaköszöntő Program

A program azon újpesti lakóhellyel rendelkező gyermekek neveléséhez kíván hozzájárulni, akik

- a) 2012. január 1. napján vagy azt követően születtek, és
- b) legalább az egyik szülőjük a gyermek születését megelőzően egy éve folyamatosan bejelentett újpesti lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt is él.

A támogatás formája egyszeri 12.000.-Ft értékű támogatási csomag, amely gyermekruházatot, babaápolási szereket és más a gyermek gondozását segítő tárgyakat tartalmaz.

2014-ban 657 család, 667 gyermeke részesült ajándécsomagban, összesen 8.004.000.-Ft értékben.

A szociális ellátás területén, ellátási formától függetlenül, évről évre megegyeznek a támogatást kiváltó okok. Visszatérő probléma a munkanélküliség, az alacsony jövedelem, a lakhatással összefüggő hátralék, az időszakos, vagy tartós pénzhiány. Több esetben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránti kérelmek háttérében, a kifizetetlen számlák rendezésére tett kísérlet húzódik meg.

A tartósan beteg gyermekkel kapcsolatos többletkiadást, vagy az időszakosan jelentkező, esetleg több családtagot érintő gyógyszerköltséget képtelenek önerőből rendezni.

Általános tapasztalat, hogy a kérelmezők a különböző támogatási formákat jellegüktől függetlenül, mint rendszeres bevételt kezelik. Az egyes eseti ellátásokat is havi rendszerességgel igénylik. A segélyek egyes családok esetében kizárólagos bevételi forrást jelentenek, mely a megélhetésüket nem biztosítja. A különböző állami és önkormányzati ellátások, támogatások bizonyos esetekben jelentős összegként jelennek meg, de csak hozzájárulást jelenthetnek az alacsonyabb keresettel rendelkező családok részére.

Szemponatok a gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékeléséhez

A Gyermekjóléti Központ és a Szociális Osztály kapcsolata nem tekinthető rendszeresnek, mely az egységek feladatellátásának különbözőségéből adódik. A Szociális Osztály döntően nagykorú ügyfelekkel foglalkozik, és anyagi problémák oldásában igyekszik segítséget nyújtani. Azonban előfordulhat a fentiekben túlmutató probléma is egyedi esetekben, melynek megoldásában a jelzőrendszer valamelyik résztvevőjének közreműködése szükséges. Ezekben az esetekben kölcsönös a kapcsolatfelvétel, mely egy adott ügy hatékony megoldására irányul.

Rendszeres a munkakapcsolat a Családsegítő Szolgálat és a Szociális Osztály között. Közös felület a rendszeres szociális segélyben, valamint az adósságkezelésben részesülő ügyfelekről történő gondoskodás. A két egység közötti munkakapcsolat megfelelő.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Az Önkormányzat a gyermekek védelmét az alább felsorolt, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások keretében biztosítja:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás keretében gyermekjóléti központot működtet,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása körében bölcsődét üzemeltet,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermekek átmeneti otthonát működtet és családok átmeneti otthonában történő elhelyezését biztosítja.

3.1. Gyermekjóléti Központ

A Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzat Szociális Intézményének Gyermekjóléti Központja az 1997. évi XXXI. tv. (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) értelmében, 1997. decemberben a Családsegítő Szolgálaton belül kezdte meg munkáját. A Szolgálat 1998. július 1-jétől az Újpest SZI önálló szakfeladatként működik.

A Gyermekjóléti Szolgálat 1999. január 1-jétől a hétfőtől csütörtökig 8-19 óra között fogadja a segítséget, tanácsot kérő ügyfeleket, illetve ez időtartam alatt ad telefonon információkat a nehéz élethelyzetek megoldására. A szolgálat stábjának tagjai rendelkeznek az előírt szakképzettséggel, szakmai- és élettapasztalatuk, valamint személyes adottságaik révén kompetensen képesek eleget tenni feladataiknak.

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A jogszabály által meghatározott, kötelezően ellátandó feladatok

A Gyermekjóléti Központ a Gyermekvédelmi törvény értelmében szolgáltatási, szervezési és gondozási feladatot lát el. Ezen belül a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését¹. Ennek érdekében családgondozást és utógondozást biztosít, továbbá ellátja a válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatását, a jelzőrendszer működtetését.

I. Szervezés

- A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben, azaz a gyermekekkel kapcsolatban lévő intézmények, emberek információs hálózatának kialakítása
- Esetkonferencia tartása a jogszabályban meghatározott intézmények közreműködésével

---

¹ Vö.: 1997. évi XXXI. törvény

- Helyi kulturális, szabadidős programokat szervező intézményekkel, civil szervezetekkel való együttműködés

II. Szolgáltatás

A családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése.

Ezen belül:

- Fejlesztőpedagógus segítségével fejlesztés, korrepetálás
- Pszichológiai tanácsadás
- Jogi tanácsadás
- Szabadidős programok szervezése, vezetése
- Speciális szolgáltatások: utcai szociális munka, kórházi szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, készenléti szolgálat
- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése.

III. Gondozás

- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- Családgondozás és utógondozás ellátása,
- Információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés
- Felkérésre környezettanulmány készítése
- Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
- Közvetítés más szolgáltató felé

A családgondozók munkája hatósági vagy más gyermekvédelmi intézkedésekre bontható. Minden esetben nagyfokú adminisztrációs kötelezettséget ír elő a Gyermekvédelmi törvény, amely a gyermekeink védelmében adatlapok kitöltését teszi kötelezővé, amelyeket elektronikus és nyomtatott formában kötelező tárolni és továbbítani. Valamint a Központi Elektronikus Nyilvántartási Rendszer (KENYSZI) adatszolgáltatási kötelezettséget ír elő, mely napi forgalmi és tevékenység adminisztrációt, lejelentést foglal magában. Ennek elmulasztása finanszírozási- és jogkövetkezményt vonhat maga után.

A családgondozás kimenetele több változótól függ. Jelenleg elmondható, hogy az összetett feladatok kapcsán az esetek családgondozása alapvetően 1-1,5 éves intervallumot is felölel, egyes esetekben ezt meghaladja.

A meglévő eseteik nagy számban hatósági (elsőfokú gyámhatóság, gyámhivatal, rendőrség, pártfogói felügyelet stb.) megkeresésre indult. Ilyen esetben a hatósági határidők (2004. évi CXL. tv. alapján 8/10/15 napos) is megkötik a családgondozói munkát, s ez fokozza a terheltséget.

A Gyermekjóléti Központ egyik fontos feladata a prevenciós jellegű szabadidős programok szervezése. A nyári táborok az Önkormányzat pályázatán támogatást nyertek, így ez a szabadidős tevékenység jelentős támogatással valósulhatott meg.

A családgondozók mellett fejlesztőpedagógiai tanácsadók, pszichológusok és jogász is dolgozik intézményünkben. A fejlesztőpedagógiai tanácsadó, pszichológusok nagyon nehéz körülmények közt végzik munkájukat, mivel intézményünkben nincs megfelelő, elegendő helyiség a számukra és nagyon szűkös az eszközkészletük (fejlesztő eszközök, szűrésre, mérésre alkalmazott eszközök). Somogyi Dániel rész munkaidőben lát el pszichológiai tanácsadói feladatokat heti 15 órában a Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ ügyfelei számára 2/3 - 1/3 arányban. Így a Gyermekjóléti Központ ügyfeleit heti 5 órában

tudja fogadni. Dr. Váczi Judit szintén részmunkaidőben lát el jogi tanácsadói feladatokat, a Családsegítő Szolgálattól és a Gyermekjóléti Központtól egyaránt fogadja az ügyfeleket.

Speciális szolgáltatásaik:

I. Utcai szociális munka

Az utcai szociális munkások feladata, hogy azokkal a gyermekekkel felvegyék a kapcsolatot, akik szabadidejük jelentős részét az utcán töltik.

Csoportfoglalkozásokat a Rózsa utcai klubban tartottak, melyek hetente 3, majd júliustól hetente 4 alkalommal nyújtottak lehetőséget a szabadidő hasznos eltöltésére, ezzel nagy szerepet töltöttek be az elsődleges prevencióban, hasznos és értelmes szabadidő eltöltési lehetőséget biztosítva az érdeklődő gyermekek számára.

A megelőzésben betöltött helyüket kellene tovább erősíteni, ezért célszerű lenne, hogy utcai szociálismunkásaik részt vegyenek a KIABÁL nevű bűnmegelőzési társasjáték játékmesteri képzésén (tanulmányi szerződéssel). A cél, hogy Újpesten is elinduljon egy komplex bűnmegelőzési program a kerületi iskolák, a Rendőrkapitányság és Központunk közös munkája révén.

„Ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek felkutatására”² sajnos kevés az idő, a szolgáltatást ez irányban lehetne még fejleszteni, s e területen is erősíteni az együttműködést a BRFK IV. kerületi Kapitányságával.

II. Kórházi szociális munka

Az kórházi szociális munkás feladata, hogy segítése a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a szociális válsághelyzetben lévő anyát és gyermekét, gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén intézkedjen.

A kórházi szociális munkát végző családgondozó, nem lévén a kerületben gyermekkórház, ugyanazt a munkát végzi, mint az általános gyermekvédelmi munkát végző családgondozók, de kizárólagosan ő fogadja az egészségügyi intézményekből érkező jelzéseket, valamint feladata, hogy a budapesti gyermekkórházak, kórházak szociális munkásaival tartsa a kapcsolatot. Ügyeletet nem tart egyik egészségügyi intézményben sem.

A változó társadalmi környezet és igények miatt, ezen a területen változásra volt szükség. A kórházi szociális munkásnak rendszeres kapcsolatot kell tartani az Újpesti Gyermek Járóbeteg Szakrendelővel, szakrendelőben levő ügyelettel, valamint szorosabbra kell fűznie a kapcsolatot a Gyermek Háziorvosi Rendelővel (rendszeres kapcsolattartás a jobb együttműködés érdekében).

III. Kapcsolattartási ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más személy számára a találkozási, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása, konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása, továbbá az érintettek kérésére, illetőleg a gyámhivatal kezdeményezésére gyermekvédelmi közvetítői eljárás (mediáció) biztosítása, melynek célja a felek közötti konfliktusok feloldásának segítése, közöttük a megállapodás létrehozása, és annak mindkét fél részéről történő betartása.

---

² 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 7/A §

Erre a szolgáltatásra egyre nagyobb az igény, viszont szabad kapacitás hiányában jelenleg nem tudunk több kapcsolattartási ügyet vállalni. 2014 két mediátori végzettséggel rendelkező, valamint három fő képesítés nélkül végezte ezt a munkát.

IV. Készenléti Szolgálat

A Készenléti Szolgálat célja a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. Ezt a feladatot a Gyermekjóléti Központ családgondozói látják el heti váltásban. Évente átlagosan 4 hetet teljesít egy családgondozó.

Intézményük a Gyermekjóléti Központ bázisintézményén kívül még egy telephelyet működtet a Rózsa u. 8. szám alatt. A **Rózsa utcában** az utcai szociális munkások heti rendszerességgel tartanak „Utca Klub” foglalkozásokat, a konduktor egy alkalommal baba-mama klubot.

Személyi feltételek, létszám 2014. december 31-én

1 fő csoportvezető

9+1 fő általános családgondozó (9 fő családgondozó, és 1 fő családgondozó tanácsadói minőségben önálló eseteket nem visz)

1 fő kórházi szociális munkás

3 fő utcai szociális munkás

1 fő fejlesztőpedagógiai tanácsadó

3 fő családgondozó asszisztens

2 fő pszichológus (1 vállalkozói szerződéssel, a Családsegítő Szolgálattal közös ügyeleti időben; 1 fő teljes munkaidőben)

1 fő jogász vállalkozói szerződéssel, a Családsegítő Szolgálattal közös ügyeleti időben (Feltöltetlen státusz a Gyermekjóléti Központnál: 2 fő határozatlan idejű.)

A Gyermekjóléti Központ kapacitás mutatói

Gyermekjóléti Központok számára kötelezően előírt	Újpest SZI Gyermekjóléti Központban jelenleg engedélyezett státuszállománya)	Újpest lakosság száma 101.141 fő alapján indokolt létszámminimum normái – 2012-es lakosság szám adatai alapján
<u>intézményvezető/szakmai egységvezető</u>	1 fő	1 fő
családgondozó (ált. szolgáltatás) - gondozotti létszám: 45 gyermek vagy 25 család	12+1 fő státusz (aktív dolgozó 9 fő)	12,6 ≈ 13 fő
- utcai, lakótelepi szoc. munka	3 fő	5 fő
- kapcsolattartási ügyelet	4 fő/ heti váltásban (családgondozói munkakörben alkalmazott)	5 fő/heti 10 óra
- kórházi szoc. munka	1 fő	2,5 fő

- gyógyped. vagy fejl. pedagógiai tanácsadó	1 fő főállású heti 40 óra	heti 50 óra
- pszichológiai tanácsadó	1 fő főállású heti 40 óra	1 fő heti 38 óra
- jogász tanácsadó	heti 10 óra	heti 25 óra
- családgondozó asszisztens	3 fő	5 fő
Összesen:	22+1 fő (20 fő aktív dolgozó)	28 fő

A fenittek alapján látható, hogy az engedélyezett és rendelkezésre álló státuszok száma **5 fővel kevesebb** a jogszabály által előírt létszámnál. A családgondozók, a családgondozó asszisztensek és az utcai szociálismunkások létszáma fejlesztésre szorulna.

Tárgyi feltételek, technikai felszereltség

A Központ sajnos lassan „kinövi” az Intézmény adta lehetőségeket helyiségek vonatkozásában. Az Intézmény 1 csoportszobája a szakemberi állományhoz valamint az ellátotti létszámhoz viszonyítva már kevés. Az Intézmény üres helyiségeinek átalakítása folyamatban van.

Jelenleg a Gyermekjóléti Központ számára az egyik legnagyobb problémát az irattározás jelenti. Irattározásra alkalmas helyiség kialakítása folyamatban van.

A Gyermekjóléti Központ működést jellemző legfontosabb szám adatok

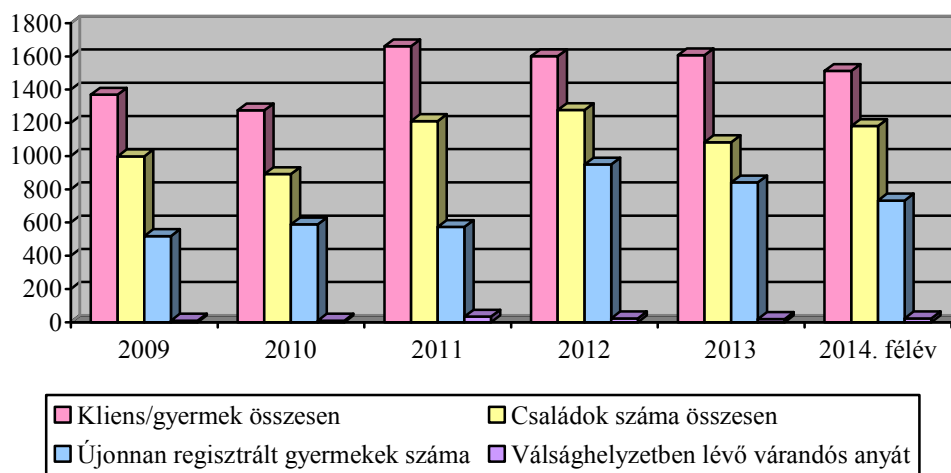
Gyermekjóléti Központnál megforduló összes nyilvántartásba vett gondozottak adatai / év (halmozott adatok):

	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év
Kliens/gyermek összesen	4837	5041	5348	5722	5369	5128
Családok száma összesen	3627	3444	3777	4041	3733	4646
Újonnan regisztrált gyermekek száma	518	589	573	949	841	732
Válsághelyzetben lévő várandós anya	9	9	33	23	19	23

Gyermekjóléti Központnál aktív gondozásban részesülők adatai

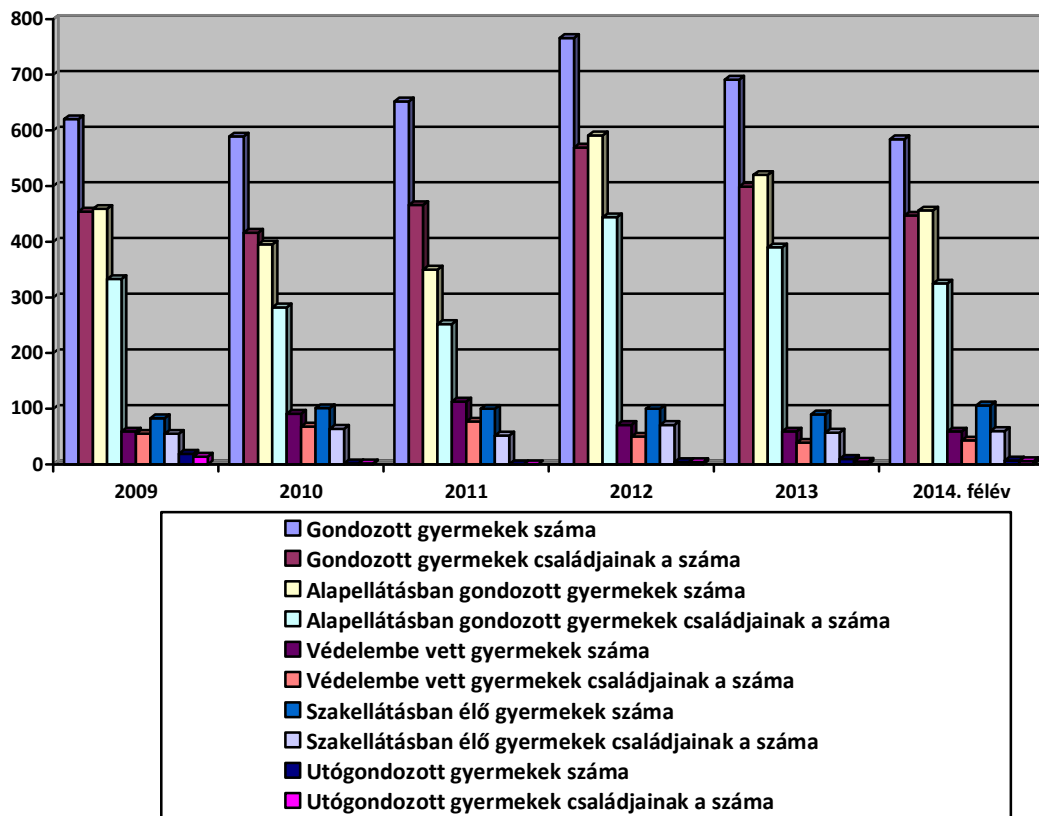
	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év
Kliens/gyermek összesen	1370	1275	1661	1601	1607	1512
Családok száma összesen	998	891	1210	1277	1083	1181

Újonnan regisztrált gyermekek száma	518	589	573	949	841	732
Válsághelyzetben lévő várandós anyát	9	9	33	23	19	23

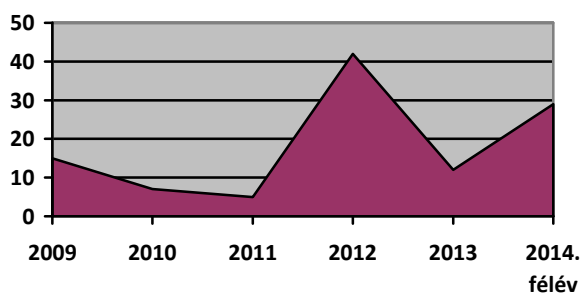
Statisztikai adatok általános családgondozói és kórházi szociális munkában az értékelte időszak végén

Gondozási forma	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év
Gondozott gyermekek száma	620	589	652	766	691	584
Gondozott gyermekek családjainak a száma	454	416	466	569	499	447
Alapellátásban gondozott gyermekek száma	459	395	350	591	520	456
Alapellátásban gondozott gyermekek családjainak a száma	333	282	252	444	390	325
Védelembe vett gyermekek száma	59	91	113	71	59	59
Védelembe vett gyermekek családjainak a száma	52	68	77	50	39	43
Szakellátásban élő gyermekek száma	83	101	100	100	90	106
Szakellátásban élő gyermekek családjainak a száma	55	64	52	71	57	60
Utógondozott gyermekek száma	19	2	0	4	10	7
Utógondozott gyermekek családjainak a száma	14	2	0	4	5	6

Az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában átmeneti gondozásba került gyermekek száma az adott években:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014.
Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma	15	7	5	42	12	29

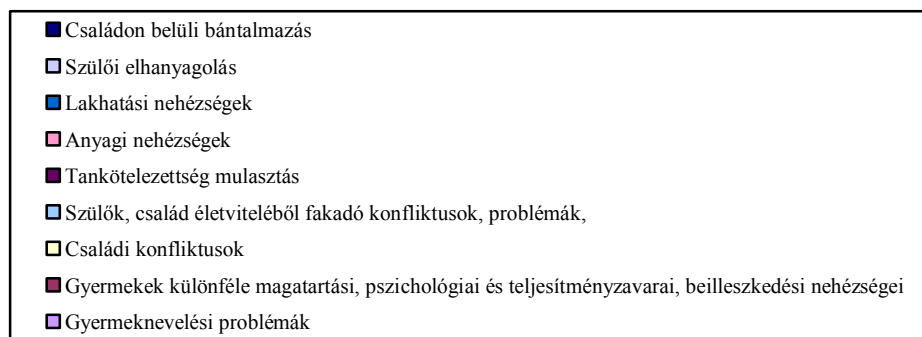
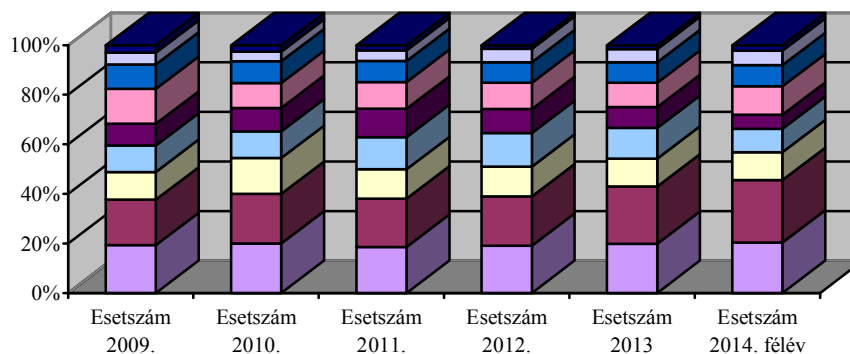

■ Gyermekek átmeneti otthonában gondozott gyermekek száma

A családgondozók leterheltsége magas, hasonlóan az előző év időszakához képest. A jogszabályban meghatározottak szerint 1 fő családgondozó esetében a gondozotti létszám nem haladhatja meg a 45 gyermeket, illetve a 25 családot. Azonban jelenleg az 1 fő családgondozóra jutó esetek száma átlagosan 73 gyermek/hónap (1,5-szerese a törvény által megengedettnek), illetve 55 család/hónap (2,1-szerese a törvény által megengedettnek).

A Gyermekjóléti Központnál gondozott kliensek legjellemzőbb problématiszai:

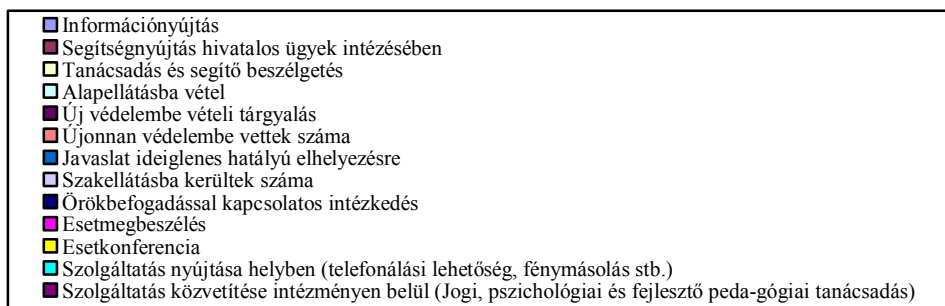
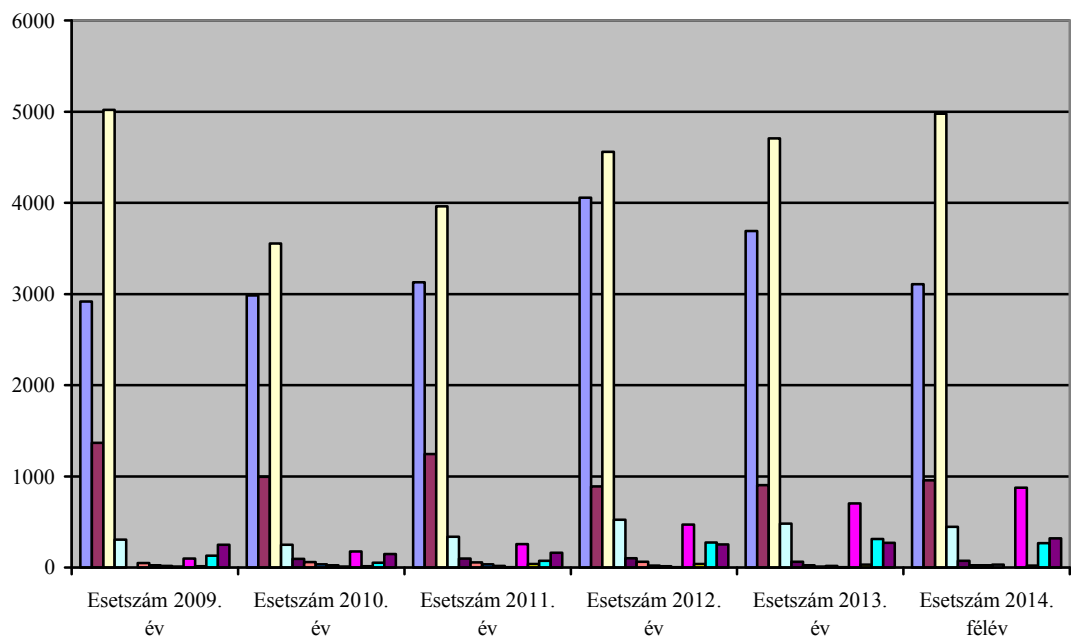
Probléma típus	Esetszám 2009.	Esetszám 2010.	Esetszám 2011.	Esetszám 2012.	Esetszám 2013	Esetszám 2014.
Gyermeknevelési problémák	1965	1846	1942	2077	2165	1915
Gyermekek különféle magatartási, pszichológiai és teljesítményzavarai, beilleszkedési nehézségei	1860	1856	2036	2178	2516	2367
Családi konfliktusok	1137	1337	1234	1320	1227	1052
Szülők, család életviteléből fakadó konfliktusok, problémák,	1087	1002	1356	1480	1355	895
Tankötelezettség mulasztás	889	876	1195	1054	911	535
Anyagi nehézségek	1430	922	1127	1164	1077	1082
Lakhatási nehézségek	994	818	884	903	904	796
Szülői elhanyagolás	492	357	449	585	572	549
Családon belüli bántalmazás	306	247	216	166	177	211

Intézkedések és tevékenységek a Gyermekjóléti Központ munkájában:

Intézkedések és	Esetszám	Esetszám	Esetszám	Esetszám	Esetszám	Esetszám
-----------------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

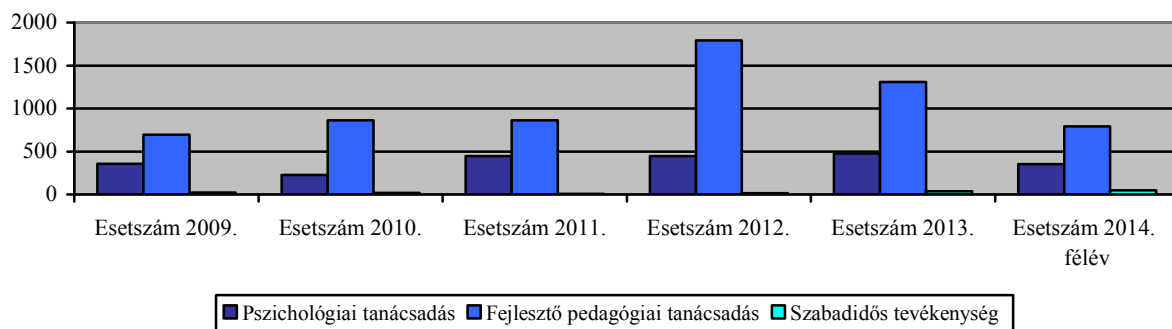
tevékenységek tartalma	2009. év	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év
Információnyújtás	2917	2985	3127	4055	3690	3508
Segítségnyújtás hivatalos ügyek intézésében	1369	995	1244	889	905	956
Tanácsadás és segítő beszélgetés	5019	3553	3961	4559	4705	4978
Alapellátásba vétel	307	251	339	523	480	447
Új védelembe vételi tárgyalás		96	98	103	65	73
Újonnan védelembe vettek száma	49	58	57	65	23	25
Javaslat ideiglenes hatályú elhelyezésre	26	35	35	22	11	26
Szakellátásba kerültek száma	19	23	16	14	18	32
Örökbefogadással kapcsolatos intézkedés	9	9	4	2	4	0
Esetmegbeszélés	97	175	257	470	703	874
Esetkonferencia	13	14	37	39	30	20
Szolgáltatás nyújtása helyben (telefonálási lehetőség, fénymásolás stb.)	131	51	74	275	314	267
Szolgáltatás közvetítése intézményen belül (Jogi, pszichológiai és fejlesztő pedagógiai tanácsadás)	248	147	162	254	270	320

Szolgáltatás/alkalom a Gyermekjóléti Központ munkájában:

Intézkedések és tevékenységek tartalma	Esetszám 2009.	Esetszám 2010.	Esetszám 2011.	Esetszám 2012.	Esetszám 2013.	Esetszám 2014.
Pszichológiai tanácsadás	356	226	447	447	474	353
Fejlesztő pedagógiai tanácsadás	696	863	863	1791	1310	792
Szabadidős tevékenység	24	20	9	16	36	49

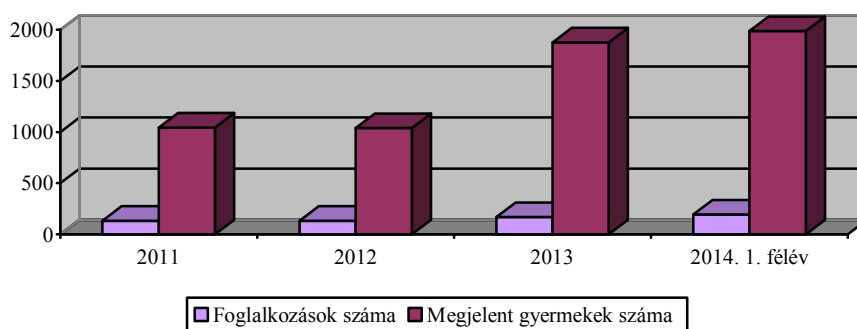
Statisztikai adatok az utcai szociális munkában

A 2013. évben státuszát csoportosítással bővíthetett az utcai szociális munkások létszáma. A 2013. évet két utcai szociális munkás kollégával kezdték meg, majd márciustól 3 főre bővült a létszámuk. A Rózsa u. 8. szám alatti telephelyen folytatnak klubfoglalkozásokat heti rendszerességgel a hét 4 munkanapján. Szervezett program klubon kívül **11** alkalommal voltak, melyeken összesen **175** gyermek vett részt. Kéthetente csütörtökön „utcáztak” a kollégák. Ilyenkor az utcán csellengő gyerekeket igyekeznek felkutatni, s számukra értelmes szabadidő eltöltési alternatívát felajánlani.

Kéthetente csütörtökönként (váltásban az „utcázással”) kézműves foglalkozásokat tartottak. Igény szerint gyermekek korrepetálását, pótvizsgára való felkészítését is ellátják.

Klubfoglalkozáson megjelent gyermekek száma (halmozott adat)

	2011	2012	2013	2014
Foglalkozások száma	132	132	169	194
Megjelent gyermekek száma	1044	1039	1877	1989

Kapcsolattartási ügyelet

A Gyermekjóléti Központban 2014. január 1-től 2014. december 31-ig kapcsolatügyeletet igénybe vevő családok száma: **13** család.

A szolgáltatást igénybe vevő családok száma (2014. december 31-én adat): 10 család.

A szolgáltatásnyújtásban résztvevő munkatársak száma: 4 fő.

Készenléti Szolgálat

2014. január 1. és 2014. december 31. között érkezett krízishívások száma: **11** db.

Jogi tanácsadás

Dr. Váci Judit ügyvédnél jogi tanácsadáson megjelent ügyfeleiről a Családsegítő Szolgálat vezet nyilvántartást, így pontos statisztikai adatokkal ők rendelkeznek.

Szabadidős, prevenciós feladatok

A központ látókörébe került gyermekek 2014. évben **49** alkalommal vettek részt szabadidős programokon. Szerveztek kirándulást, több alkalommal vehettek részt felajánlás útján mozi, színházlátogatásokon, valamint a szezonális ünnepeket (farsang, húsvét, gyermeknap) tartották meg a gyerekek számára.

2014-ben két nyári tábor megszervezésére, lebonyolítására vállalkoztak.

A kemencei tábor 2014. június 16-21. között valósult meg az önkormányzat pályázati támogatásának köszönhetően. Ezen táborozás alkalmával **20** halmozottan hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára tudtak „nyaralási” lehetőséget biztosítani.

A tihany-sajkodi tábor 2014. június 22- 27. között valósult meg. Ezen táborozás alkalmával **20** halmozottan hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára biztosítottak „nyaralási” lehetőséget. A tábor az önkormányzat és immár második éve a Tiszta Formák Alapítvány pályázati támogatásának köszönhetően valósulhatott meg.

Ellenőrzések

2014-ben ISO belső audit keretén belül ellenőrizték Központunkat és a szakmai tevékenységet rendben találták. A Gyermejkölési Központ szakmai ellenőrzése 2014-ben szakmai vezetői belső ellenőrzés formájában valósult meg. A szolgáltatás a jogszabályi kötelezéseknek megfelelően valósult meg.

Szakmai programok, együttműködések

Jelzőrendszeri tanácskozások az éves kötelező 6 alkalommal megvalósultak, melyre a jelzőrendszer minden tagját meghívták. A jogszabály által előírt márciusi jelzőrendszeri konferenciát is sikeresen megtartották. Módszertani megbeszélés 2014-ben 8 alkalommal volt.

Továbbképzések

2014-ben a továbbképzések folyamatosan valósultak meg. 10 munkatárs vett részt továbbképzésen. Ebből 9 fő a TÁMOP-5.4.10-12/1-2012-0001 azonosítójú kiemelt projekt keretében meghirdetett ingyenes képzésen vett részt, melyen 40-40 kreditpontot szerezhettek.

Hallgatók fogadása szakmai gyakorlatra

Intézményünk nyitott arra, hogy szociális szakirányú (közép vagy felsőfokú) képzésben részesülő hallgatókat fogadjon. A 2014-es évben 6 hallgatót fogadtunk szakmai gyakorlaton, valamint 4 hallgatót egyszeri monitorozáson.

A működés törvényessége

2009. februárban a Közép-Magyarországi Regionális Államigazgatási Hivatal Szociális és Gyámhivatala a XVIII. kerületi Csibész Módszertani Gyermekjóléti Központ munkatársaival tartott ellenőrzést nálunk.

3.2. Bölcsődék

A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-3 éves korosztály adataira.

A Védőnői Szolgálat 2014. 12. 31. adatai alapján 2711 fő 0-3 éves korú gyermek él kerületünkben. A korosztály létszáma ebben az évben nem csökkent, 3 év csökkenés után, csekély mértékben emelkedett is.(4 fő)

A kisgyermekek életkori megoszlásában a 0-12 hónapos gyermekek száma növekedett, míg a 1-3 évesek száma csökkent.

- 0-12 hónapos korú csecsemők létszáma: 962 fő

- 1-3 éves korú kisdedek létszáma: 1749 fő

Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

Étkezési kedvezményben részesülők száma: 249 fő,

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, ezáltal ingyenesen étkező gyermekek száma : 111 fő

- 50%-os étkezési kedvezményben részesülő gyermekek

tartós beteg gyermekek száma: 43 fő

3 vagy több gyermekes családban nevelkedő száma: 95 fő

Az ellátások száma a 2013 évihez képest közel 100% növekedett.

A bölcsődei gondozási díj mértéke 2013-ban változatlan maradt, napi 500 Ft. Az önkormányzat a Gyvt-ben és a helyi Önkormányzati rendelet értelmében, a meghatározott egy főre eső jövedelem esetén fizetési kedvezményt biztosít.

Gondozási díjkedvezményben részesülők száma: 529 fő. (*2014.12.31-i adatok)

A beíratottak 72 %-a különböző mértékű kedvezményre jogosult:

Gyvt. értelmében 100% kedvezmény: 120 fő

Önkormányzati Rendelet értelmében a jövedelem alapján megállapított:

20% kedvezmény: 13 fő

40% kedvezmény: 28 fő

60% kedvezmény: 31 fő

80% kedvezmény: 58 fő

100% kedvezmény: 279 fő

Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

2014-ben az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye 9 részlegében 778, szeptember 01-től további 40, összesen 818 kisgyermeknek nyújtottunk napközbeni ellátást.

A bölcsődei férőhelyek iránti igény folyamatos.

A napközbeni kisgyermekellátás iránti igényt, 2014-ben összesen 5 kisgyermek elhelyezését Védőnői Szolgálat, és a Gyermek Átmeneti Otthona kezdeményezte. A kért elhelyezések, oka az esetek többségében egyedi és változatos.

A szülők a gyermek bölcsődei elhelyezését jellemzően az alábbiak szerint igényelték:

- GYED ellátás alatt kisszámú ellátási igény valósult meg,
- Gyes melletti munkavállalás lehetőségével, a bölcsődei elhelyezés igénybevételével az anyák szívesen éltek,
- az édesanyák munkájuk, beosztásuk, vagy munkahelyük féltése okán a gyakorta munkavállalás mellett döntenek,
- egyre gyakoribb, hogy ellátási igény nyújtanak be a családok a testvér gyermek megszületését követően, azért mert a szülői feladatok megnövekedése olyan teher az édesanya számára, amihez segítségre van szüksége,
- ugyancsak felmerülő igény a gyermek szocializációs fejlődését elősegítő bölcsődei ellátás biztosítása.

A kerületi bölcsődékben 1 év alatti gyermekek száma 2 fő. a 12-17 hónaposak száma 35 fő, a 18-23 hónaposak száma 81 fő. **A két éves kor alatti (Extra Gyed bevezetésének hatására) az ellátottak növekedése megkezdődött, 2014.december 31-i adatokat figyelembe véve 16,3% volt.**

2 éves gyermekek aránya magas, a 36 hó felettiék száma 114 fővel, **15,7%.**

A két év alatti gyermekek elhelyezésére a nevelési év elején (szeptember-október hónapban) van lehetőség, nevelési év közben két éves kor alatti gyermekek ellátását akkor biztosíthatjuk, ha a csoportlétszáma nem haladja meg a 12 főt.

A 13-14-dik gyermek évközben, korlátozottan, csak akkor kaphat férőhelyet, ha a csoport valamennyi gyermeke és a felvételre váró gyermek is betöltötte a második életévét. Ennek értelmében gyakran előfordul, hogy bár van üres bölcsődei férőhely, még sem tudjuk az ellátást igénylő családokat segíteni, az anya munkaerő piaci visszatérését lehetővé tenni.

A szeptemberben felvehető gyermekek számát mindig az óvodába menő gyermekek száma határozza meg.

2014-ben a születések száma, bár csekély mértékben, de nőtt, a bölcsődei férőhely igények kiegyensúlyozottan alakultak.

2014-ben valamennyi szeptembertől ellátást igénylő család gyermekének bölcsődei ellátást tudtunk biztosítani. az évközben azonnali elhelyezést kérők egy részének is segítséget tudtunk nyújtani.

Felügyeleti szervek által végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai, tett megállapítások

A bölcsődék szakmai ellenőrzése 2014-ben az Intézményvezetői szakmai ellenőrzés formájában valósult meg. A Fenntartó törvényi kötelezettsége értelmében a bölcsődei alapellátás tárgyi és személyi feltételeihez költségvetési keretet biztosított. A bölcsődék az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye Szervezeti Működési Szabályzata, valamint elfogadott Szakmai Programja értelmében végezte tevékenységét, a kisgyermekkori nevelést, gondozást.

A civil szervezetek közötti együttműködés a bölcsődei alapellátásban

Az Újpesti Önkormányzati Bölcsődék Intézménye részlegeihez kapcsolódóan az elmúlt években létre jöttek olyan alapítványok melyen keresztül közvetlenül támogathatják az adott bölcsőde tevékenységét, így a segítők megtapasztalhatják támogatásuk eredményeit, hasznosságát. A *Kicsi a Bors Alapítvány*, a *Homokszem a Bölcsis Évekért Alapítvány*, a *Pozsonyi Gyöngyszemek Alapítvány*, a *Méhecske Alapítvány*, a *Rózsaliget Közhasznú Alapítvány*, és a *Mazsola Közhasznú Alapítvány* támogatásával a nyitott, családi

programokat is szervező, hagyományokat teremtő bölcsődei életet szerveztek 2014-ben is a bölcsődei szakemberek.

A jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai (gyermekvédelmi rendszer éves működésének értékelése):

A Gyermekjóléti Központ és a Bölcsődék kapcsolata 2014-ben folyamatos volt. A gyermekek, a családok segítése érdekében a kapcsolatfelvételek kezdeményezése kiegyensúlyozottan valósult meg. A szükséges pedagógiai szakvéleményeket szakembereik (bölcsődevezetők, kisgyermeknevelők) elkészítették.

A Védőnői Szolgálat munkatársaival, orvosokkal kapcsolattartásuk folyamatos. A védőnőkkel történő együttműködés partneri, egymást segítő, támogató. A védőnők évente több alkalommal látogatják meg a bölcsődéseket, tájékozódnak a körzetükben gondozott gyermekek bölcsődei beilleszkedéséről, fejlődéséről. Szakembereinket tájékoztatják a gyermekek anamnézisééről. Együttesen külön figyelmet fordítanak a megkésett fejlődési ütemű, vagy szociális hátrányban nevelkedő gyermekekre. A felvételt nyert gyermekek családjával történő kapcsolatfelvételben a védőnők aktívan résztvettek.

A jelzőrendszer más tagjaival (rendőrség, gyámhivatal, szociális osztály,) a kapcsolattartás eseti, az aktuális probléma megoldására akadálytalanul létre jön.

Az óvodákkal valamennyi bölcsődei részleg folyamatos együttműködő partneri, szakmai kapcsolatot tart fenn.

A jelzési kötelezettség tekintetében a bölcsődei részlegek munkatársai nem találtak akadályoztatással.

A jelzőrendszeren belüli együttműködés eseti, a folyamatok menetébe a bölcsődei szakemberek részvétele, bevonása 1-1 esetben megtörténik. A bölcsődei ellátottakat érintő esetekben munkatársaink információhoz jutása saját kezdeményezésre történik. Az esetek lezárásáról, vagy adott helyzetről nem kapnak információt, visszajelzést.

A saját kompetencián belüli gyermekvédelmi feladatokat problémamentesen, eredményesen látják el bölcsődei szakemberek. Az adaptációt megelőzően a kisgyermeknevelők családlátogatást kezdeményeznek, amely a kapcsolatépítés mellett, lehetőséget biztosít a szülő számára, hogy nehézségeit feltárják, és segítséget kérhessenek. Munkatársaink kisgyermek ellátás folyamatában ismerik meg a családokat, a családok helyzetét és a felmerülő nehézségeket.

Kerületben a bölcsődés gyermekek szociális életkörülményei a munkatársak tapasztalatai szerint az előző évekhez hasonlóan változatos.

- A szülők átlagos vagy alacsony jövedelemmel rendelkeznek.
- A Rendszeres Gyermekvédelmi Kedvezményben részesülők száma növekszik.
- A gyermeküket egyedül nevelők száma emelkedő.
- Gyakori, hogy a szülő pár egyike munkanélküli vagy munkát kereső.
- A gyermekek egy másik része szociálisan jó, optimális, vagy megfelelő körülmények között él.
- Hátrányos helyzetű gyermekek elenyésző számban látogatják a bölcsődéket, de egyre több olyan gyermek kap bölcsődei ellátást, akinek a családja szűkösségben, rossz lakás és jövedelmi viszonyok között él.

A bölcsődei ellátás igénybe vételével a gyermekek helyzete az ellátás idejére és azontúl is megváltoztatható. A gyermekek fejlődésének zavartalansága, a szülői feladat ellátása, a családban nevelés, a bölcsődei elhelyezés segítheti. Ezért a területen a tevékenykedő gyermekorvosok, védőnők és bölcsődei szakemberek hatékony együttműködése a legfontosabb. A prevenció szint elérése az együttműködésben a gyermekek, családok, a bölcsőde együttes érdeke.

A bölcsődei részlegvezetők, kisgyermeknevelők a Gyermekjóléti Központ által szervezett éves tanácskozásokon, tájékoztatón, beszélgetésen 2014-ben 4 alkalommal vettek részt. A találkozásokat értékes kapcsolati elemként értékelték. A jelzőrendszer területeinek, működésének, tevékenységének, vagy problémáinak megismerése a hatékony együttműködést segíti. Gyakori megállapításként hangzik el, hogy a tanácskozások témája a bölcsődei korosztályt nem érintik, ami egyben pozitív értékelés is.

Hatékonyabbá tenné a bölcsődei gyermekvédelmi tevékenységet, az információk, érintettek közötti folyamatos, rendszeres átadása. Segítené az intézmények együttműködését, ha a gyermekvédelmi alapellátást több szintéren igénybevevő gyermekek aktuális helyzetét ezen intézmények kölcsönösen, és rendszeresen megosztanák egymással.

Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

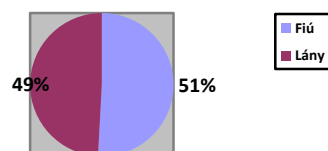
Nagyon fontos, hogy a gyermekek és családjaik problémáikhoz időben segítséget kapjanak. Újpesten a jól működő szolgáltatások összehangolásával, közös szemlélettel, rendszeres és tartalmas együttműködéssel a hatékony, preventív rendszer működtethető.

3.3. „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthona

I. Ellátottak:

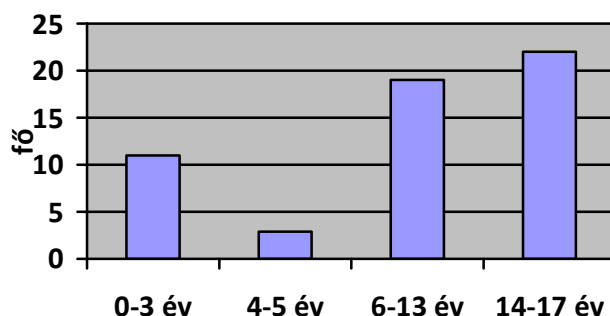
Az átmeneti otthon a Gyermekvédelmi Törvény szellemében olyan családok gyermekeit fogadta 2014-ben, akik krízishelyzetbe kerültek, életvezetési problémákkal küzdenek, vagy az egyedülálló szülő hosszabb kórházi kezelésben vett részt.

2013-ban 60, 2014-ben 54 gyermek volt az intézményben, ennek megközelítően fele fiú, fele lány volt.

1. ábra Nemek szerinti megoszlás

A gondozott gyermekek életkori megoszlása

Idén a csecsemők létszáma az előző évekhez képest megháromszorozódott. Ennek oka az, hogy a védőnői szolgálat sokkal hamarabb jelzi, ha problémát lát, másrészt a társadalom egyéb tagjai is érzékenyebben reagálnak a kisbabákra. Ellátásuk azonban kemény kihívást jelentett, melyben végül az önkormányzat hathatós segítsége jelentett megoldást. Továbbra is probléma a nem IV. kerületi csecsemők ellátása, szállítása, bébiétellel való étkeztetése, tápszerrel való ellátása, pelenkájának megvásárlása. Az átmeneti otthonnak 0 éves kortól 18 éves korig kell befogadni gyermeket. Nehézséget okozott, hogy nem vehettek fel csecsemőgondozót (jogszabály nem teszi lehetővé), a gyermekfelügyelő pedig, - akit alkalmazhattak, - csak 3 éves kortól gondoskodhat a kicsikről. Nagy segítséget jelent az otthon működtetése szempontjából, hogy az önkormányzat két státuszt biztosított nyugdíjas csecsemőgondozói állás betöltésére.

A gondozott gyermekek létszáma, valamint a gondozási napok száma kerületenként az alábbiak szerint alakult:

Kerület	Gondozottak száma	Gondozási napok száma
IV. kerület	26 fő	2810 nap
XV. kerület	20 fő	2190 nap
XVI. kerület	8 fő	367 nap
Összesen	54 fő	5367 nap

A IV. kerületből 3 fővel több gyermek érkezett 2014-ben, mint a megelőző évben, a gondozási napok száma 138 nappal volt több, mint 2013-ban.

A XV. kerületből 5 fővel kevesebb érkezett, s 480 nappal volt kevesebb a gondozási napok száma, mint az előző évben.

A XVI. kerületből fele annyi gyermek érkezett csak, mint az előző esztendőben, de gondozási napjaik száma csak 131 nappal volt kevesebb, mint 2013-ban.

Otthonban töltött legrövidebb idő 2-6 nap volt, a leghosszabb idő pedig 234 nap volt.

Bár változtattak a felvételi rendszeren (3 hónaponként hosszabbítják a gyermekek elhelyezését), ennek ellenére a gondozási napok száma szinte ugyanannyi volt, mint az előző évben. A gyermekekre fordított összeg kerületenként nagy eltérést mutat.

Ellátást kezdeményezők megoszlása az alábbiak szerint alakult:

Szülő kezdeményezte: 0 fő
Gyermek kezdeményezte: 0 fő
Más intézmény (összesen): 54 fő
- Hatósági kezdeményezés: 1 fő
- Gyermekjóléti központ: 52 fő
- Más szociális intézmény: 1 fő (CSÁO)
Összesen: 54 fő

Bekerülés oka:

Szülők életvezetési problémái: 13 fő
Szülők egészségi problémái: 0
Gyermek egészségi problémái: 0
Szülők szenvedélybetegsége: 0
Lakhatási probléma (összesen): 16 fő
- Kríziselhelyezés: 16 fő
- Hajléktalanná válás: 16 fő
- Elégtelen lakhatási körülmények:
Bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki): 1 fő
Szülő, vagy gondviselő indokolt távolléte: 1 fő
Családi konfliktus: 1
Anyagi probléma: 0
Gyermek magatartási problémája: 22 fő
Összesen: 54 fő

A kisebb gyermekek családjánál vezet a lakhatási probléma, ami egyéb nehézségekkel párosul (pl. munkahely elvesztése, anyagi gondok, válás stb.), amivel már együttesen nem tud megbirkózni a család. Megfigyelhető volt, hogy a hajléktalanság pillanatánál érkezéséig vár a család a „csodára”, „hátha megoldódik valahogy”, s nem kér időben segítséget, nem hiszi el, hogy velük ez megtörténhet. Az utcán állnak több gyerekkel, s nem tudják hol fognak aludni éjszaka. Pedig az albérletüket már régóta nem törlesztik, a munkahelyüket már hónapokkal azelőtt elveszítették, anyagi tartalékkal nem rendelkeznek, a család senkitől nem számíthat támogatásra (nagy mama, nagy papa, keresztanya, testvér stb. nincs a láthatáron).

A nagyobbaknál gyakoribbá vált a magatartászavar, ami tanulási képességek zavarával is társul.

A gyermekek bekerülését a gyermekjóléti központok kezdeményezték szinte minden alkalommal. Egyre több hatóság érdeklődik nálunk a veszélyeztetett gyermekek elhelyezhetősége iránt, különösen télen, amikor másutt telt ház van. Szívesen bérelnének férőhelyet egyéb kerületek is, akár alkalmasszerűen is, számos megkeresés érkezik hozzánk, különösen a Fővárosi gyermekvédelmi Szakszolgálatától (TEGYESZ).

A gondozott gyermekek a kikerülés után:

Míg 2013-ban a szüleihez hazakerült: 36 fő (60%) és gyermekvédelmi szakellátásba csak 6 fő (10%) ment, addig ez a fordított volt az idei évben. Haza 6 gyermeket vittek, az otthonban maradt 16 fő és az összes többi gyermek szakellátásba került. Ennek a durva változásnak az oka az, hogy a gyermekjóléti központok olyan gyermekeket irányítanak az átmeneti otthonba, akik évek óta a klienseik. Mintegy utolsó szalmaszálként kínálják fel a családnak ezt a szolgáltatást. Többnyire a bekerülés pillanatában tudható, hogy mi lesz a folytatás. Képes

lesz-e a család a több éves kudarc sorozat után előrelépni, s ha ez sem megy, akkor mindenki úgy érzi, hogy mindent megtett, nincs más választás, csak a szakellátás. Az otthonban 2-3 hónap alatt valóban kiderül, milyen tartalékokkal rendelkezik az ügyének rendezésében egy család, csak akkor nem kell ehhez egy tanévet igénybe venni. Többek között ezért is először rövid időre kötünk szerződést a családokkal, majd ezt hosszabbítgatjuk egy tanévig ha érdemes, ha nem, akkor pedig azonnal a szakellátásba irányítjuk a gyermeket. A szakellátást sokkal többször kezdeményeztük, mint eddig valaha, s eddig minden ügyünket a gyámhivatal jóváhagyta, egyetértett azzal, indokoltnak tartotta.

Személyi feltételeink:

2014-ben a Gyermek Átmeneti Otthona összesen 54 fő 0 – 18 éves korú gyermeket fogadott. Az intézmény egyszerre 24 fő befogadását tudja biztosítani, két gyermekcsoportban.

Az átmeneti otthon személyi feltételei a jogszabályban előírtaknak megfelelnek.

A két csoport – 12-12 gyermek – összesen 24 gyermek ellátását 13 felnőtt látja el megfelelően a 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletnek.

- 1 fő otthonvezető
- 1 fő pszichológiai tanácsadó (heti 10 órában)
- 1 fő családgondozó (heti 20 órában)

I. csoport

- 1 fő nevelő
- 3 fő gyermekfelügyelő

II. csoport

- 1 fő nevelő
- 3 fő gyermekfelügyelő

Megbízásos jogviszonyban dolgozik:

- 1 fő kézműves szakkörvezető
- 1 fő házi gyermekorvos
- 1 fő takarítónő

2014. évben munkaerő fluktuáció nagyon nagy volt az otthonban, 19 fő ment el, elsősorban gyermekfelügyelők. A távozott dolgozók pótlása nehézségekbe ütközött, jelenleg is 3 státusz feltöltése van folyamatban. A pályázók többsége elvégzett egy tanfolyamot, de a szakmában soha nem dolgozott, és amikor a mi nehéz gyermekinkkel először szembesül, rögtön megfutamodik. A tapasztaltabb gyermekfelügyelőknél pedig, a kiégés tünetei szembeötlőek.

Az átmeneti otthonban dolgozók valamennyien rendelkeznek az előírt szakképesítéssel.

2014-ben új nevelők által munkába. Az elvándorlás megakadályozására a munkahelyi értekezletet a pszichológus támogatásával tartjuk, ahol a konfliktusok, főleg a szülőktől kapott gorombaságok kibeszélésre, feldolgozásra kerülnek.

A dolgozók azonban az atrocitások miatt félnek, s igényelnék, hogy ne egyedül keljen szolgálatban lenniük, legalább egy biztonsági őr vigyázzon rájuk is. Ezek a családok ugyanis többségében a családi pótlékból élnek, s amikor elhanyagoló magatartásuk miatt elveszik tőlük a gyermeket, akkor megvonják a családi pótlékot is tőlük (amíg nálunk él a gyermek, addig a teljes családi pótlékot kapja a szülő!). Minden gorombaság, randalírozás, rágalmozás, betörés, rongálás, hivatalos személy elleni erőszak hátterében a családi pótlék elvesztésétől való félelem állt.

A bekerülő kamaszoknál pedig egyszerre fordul elő magatartászavar, figyelemzavar és valamilyen függőség (játékgép, drog, alkohol, gyógyszer, mobiltelefon, internet), s ilyen gyermekekkel szembeszállni egy felnőtt kevés, ha a többi gyermeket óvni-védeni akarja.

II. Tárgyi feltételeink:

Tárgyi felszereltségünk bizonyos színvonalromlás ellenére megfelelő. Lassan elérkezett az idő a termek kifestésére, a bútorok felújítására, mert nagyon leamortizálódtak.

Mivel több a csecsemő, szeretnénk egy hempergőt kialakítani nekik, amihez már mindenünk meg van, csak egy fakorlát szükségeltetik faltól-falig a II. emeleti babaszoba egyik sarkában. A kamasz gyerekek óhaja a pincében egy konditerem kialakítása volna, mivel nekik nincs elég lehetőségük a sportolásra, mozgásra főleg télen. (Sportolási lehetőségeinket mindenképpen bővíteni kell, akár az otthon melletti focipályára való bejutással (senki sem használja!), akár újpesti uszodajegyek megszerzésével 3 főre.

Örömünkre szolgált, hogy idén megkaptunk azokat a háztartási gépeket, amik jelentősen megkönnyítették a dolgozók munkáját (mosogatógép, mosógép, porszívó). A gyermekek legnagyobb boldogsága az okostévé, melyet karácsonyra kaptak. A konyhában még edények vásárlása vált szükségessé.

III. Tartalmi munkánk:

Az elmúlt évekhez hasonlóan a 2014-es évben is fő feladatunknak tekintettük a

- tartalmi munkánk színvonalának emelését
- a szabadidős tevékenységek és
- a gondozói munka minőségének emelését, valamint
- a családgondozói feladatok maximális teljesítését.

A 2014-es évben szervezett szabadidős programok:

- Látogatás a Barátok közt forgatásán, a kulisszák mögött
- A tűzoltóság munkájának megtekintése az újpesti Tűzoltóságon
- Interaktív játék a Mesemúzeumban
- Múzeumpedagógiai foglalkozás a Hadtörténeti Múzeumban
- A Rembrandt kiállítás képei között a festőművésszel
- Egy színésznő (Hegy Barbara) öltözőjében, maszkmesterénél és a színpadon
- A zsinórpadráson a Pesti Színházban Kútvolgyi Erzsébettel, akit Bagira szerepében láthattunk utána az előadáson
- Az Operaház VIP páholyából egy előadás megtekintése, majd a hangszerek megszólaltatása, ismerkedés a zenekarral az előadás után

- Budapest első élményszínházában, a RAM Colosseumban – táncműsoron
- Csoki múzeum (mindenki elkészíthette a saját csokiját)
- Cirkusz
- Sziklakórház és atombunker megtekintése a Vár szívében
- Mozi
- Korcsolyázás
- A vadaspark meglátogatása Budakeszin
- Részvétel a Kutatók éjszakáján – kémiai és fizikai kísérletek gyerekeknek
- Bálint Közösségi Ház: utcabál,
- Sétahajókázás a Dunán, Budapest látványosságainak megtekintése
- Lakner Ház – művészeti felfedező játék, rajzpályázat
- Mindenki karácsonya

E programokon felül egy nyári tábor megszervezésére, lebonyolítására vállalkoztak Kisorosziban. A tábor az önkormányzat pályázatának köszönhetően valósult meg. Ezen a táborozás alkalmával az otthonban lakó halmozottan hátrányos helyzetű, speciális nevelési igényű gyermek számára tudtak „nyaralási” lehetőséget biztosítani.

A gyermekek nagy lelkesedéssel fogadták egy mesterszakács tanításait, akivel közösen ételeket főzhettek maguknak.

Gyermekeinket arra is meg kell tanítani, hogy nem csak elfogadni jó, hanem adni is. Egy közösségi házban önkéntes munkát végeztek (rendezvényeken segítettek), olyan ügyesen tették ezt, hogy jutalomba részesítette őket az intézmény. Az önkéntes munkába a szüleik is bekapcsolódtak, hiszen a legtöbbször nem tudja kimenőn hova vinni gyermekét, mert nincs pénzük semmire. Így egyszerre érezte magát jól szülő, gyerek és kapott a munkájáért programot és a rendezvényen mindent ingyen (enni, inni, a programok fizetős részei nekik pedig ingyenesek voltak, pólót stb.)

IV. Kapcsolattartásaink:

- a szülőkkel a kapcsolat az elmúlt évben nem volt túl nyugalmas (négy alkalommal kellett rendőrséget hívni rongálás, jogtalan behatolás miatt)
- az iskolák, óvodák, bölcsődék gyermekvédelmi felelőseivel, osztályfőnökeivel, vezetőivel a kapcsolat folyamatos, s előbbre lépés, hogy a gyermek megérkezésétől a kiköltözésig tart
- a IV. kerületi gyermekjóléti központtal a kapcsolatunk gördülékeny és megbízható, példásan látják el feladatukat, szeretünk együttműködni velük
- a XV. kerületi gyermekjóléti központtal sokat változott az együttműködés, amióta új vezetőjük van, gyakoribbak a problémás esetekben az esetmegbeszélések, bár a családgondozóikat még mindig nem látjuk egész év során egyetlen egyszer sem, bár telefonszámunkért már váltunk
- a XVI. kerületi gyermekjóléti központtal felfrissítettük a kapcsolatunkat, s rájöttünk, hogy jól tudunk együtt gondolkodni, cselekedni még akkor is, ha baj van, kölcsönösen igényt tartunk a gyakoribb találkozásra
- a Fővárosi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal felvettük a kapcsolatot, mivel a tőlünk tovább kerülő gyermekek sorsáról ott születik döntés, igényt tartanak rá,

hogy véleményünket elmondjuk az elhelyezési tárgyalásokon és figyelembe is vesszük azt

- új jelenség, hogy a családok átmeneti otthonaival is tapasztalatcseréket folytatunk, hiszen egymásnak adjuk a családokat tovább, s nagyon nem mindegy, hogy ez miként történik (XV. kerület Aporház utca, Szőlő utcai Anyaotthon, Üdvhadsereg stb.)
- önkénteseket szeretnénk fogadni az idén, mert nagyon-nagy segítséget jelentenek nekünk a táboroztatáskor, a napi rutin végzésében (pl. játszótérre kísérés stb.)

V. Szakmai feladataink

Fő feladatunk mindkét csoport szakmai munkájának erősítése és elmélyítése, az átmeneti gondozás keretén belül:

- tanulmányi munka – szabadidős foglalkozások
- a kiscsoportos gyermekek fejlesztése
- szülőkkel való kapcsolattartás
- gondozási feladatok
- a gyermekjóléti szolgálatokkal való kapcsolattartás

Legfontosabb célunk a stabilitás és egy jó szakmai csapat kialakítása az otthonban, melyhez a fenntartótól, a vezetónktől minden lehetséges támogatást megkaptunk, megkaptam.

A gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének értékelése:

Három gyermekjóléti központtal tartunk rendszeres kapcsolatot: IV. kerületi, XV. és XVI. kerületivel. A gyermekek bekerülésével kerülünk a gyermekjóléti központokkal kapcsolatba. Amíg a gyermekek nálunk tartózkodnak, addig a családgondozójukkal folyamatosan kapcsolatban vagyunk, jelzéseket küldünk feléjük és esetmegbeszéléseket tartunk közösen. A megállapodások felbontása előtt konzultálunk a családgondozóval, 2014-ben 5 családdal bontottuk fel a szerződést a házirend többszöri súlyos megsértése miatt, rongálás végett.

A jelzőrendszer más tagjaival mi vesszük fel a kapcsolatot, azonnal, amint egy gyermek hozzánk került. Az iskolákkal már a tanév megkezdése előtt. Először fordult elő, hogy az iskolai gyermekvédelmi felelősök megköszönték megkeresésünket és meglátogatták intézményünkben a gyermeküket. Amint a gyermek nem vesz részt az iskolai oktatásban, azonnal tudatják velünk.

Hasznos volt a jelzőrendszeri tanácskozáson részt venni. 13 iskolával vagyunk kapcsolatba a főváros területén, s mindenütt készségesek voltak gyermekeink iránt. Az iskolákkal mindig össze tudunk fogni egy-egy növendék problémájának megoldásában, a Babits Gimnáziummal még feladatmegosztást is végeztünk.

A nevelésbe vételi eljárások a vándorló életmódot folytató szülők esetében roppant nehézkes. Tőlünk mindig azt kéri, hogy az eljárás végéig maradjon nálunk a gyermek, (ez rendjén is volna) csak a hónapokig elhúzódó eljárás a gyermeket roppant megviseli. Pszichésen súlyos teher a gyermeknek a körülötte lévő bizonytalanság, mert a szülő a végsőkig hitegeti gyermekét a hazamenetellel, miközben annak halvány reménye sincs meg, s a gyerek neki hisz.

Nincs pénze a szülőnek ruhára, tanszerre, ételre, amíg tart a családi pótlék addig minden van, másnap pedig semmi. Az otthon gyermekeinek szülei gazdálkodni nem tanultak meg. Minden hétvégén előfordul, hogy látogatóba érkezik a szülő, a gyermek menne ki valamerre az

otthonból vele, a szülőnek pedig nincs egy forintja se, nem viszi ki a gyermekét sehova sem. Ezért rendszeressé vált, hogy olyan programokra, ahova a szülő is jöhet velünk meghívjuk a szülőket is szabadidős programokra, így együtt lehet gyermekével, élvezik a programot. Iskolakerülő kamasz gyermekeinknél szinte minden esetben rossz iskolaválasztás és tanulási zavar áll a háttérben. A nevelési tanácsadóknál féléves várakozási idő van a tanulási zavar megállapítására, ami igen hosszú idő.

3.4. S.O.S Krízis Alapítvány – Családok Átmeneti Otthona

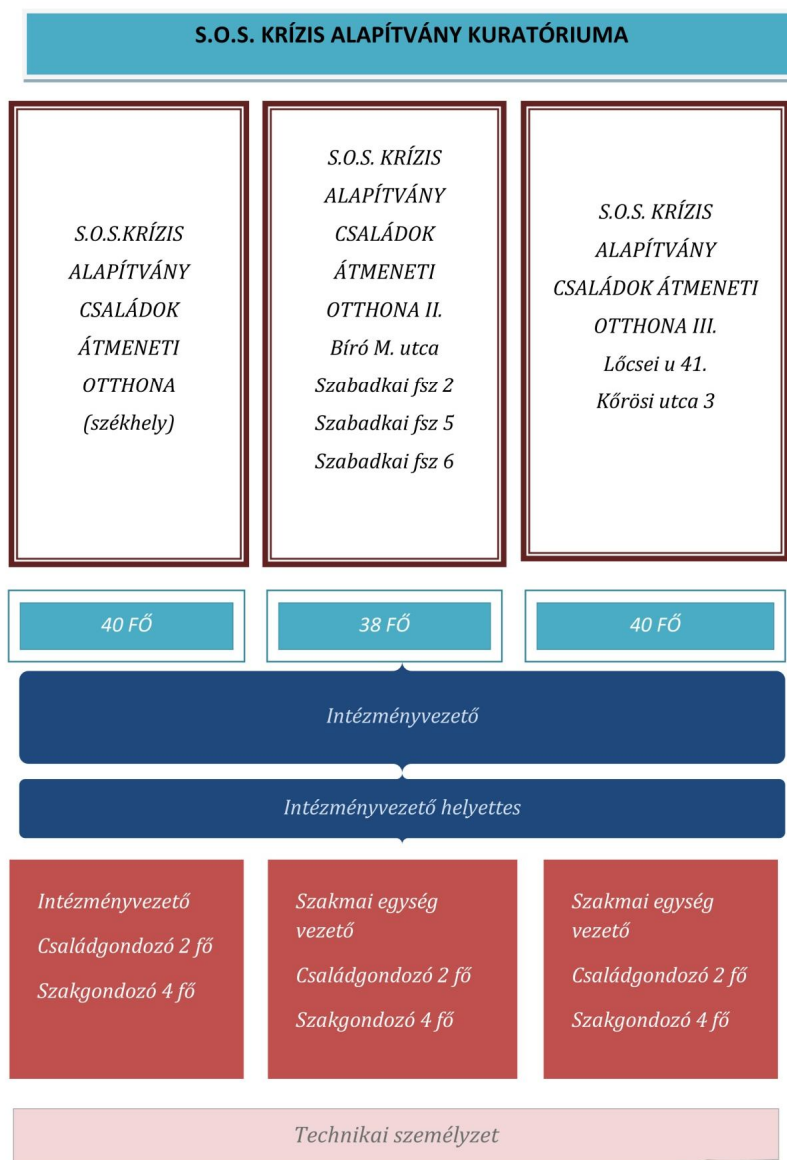
Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hozták létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtetünk. 2014. évben kezdetben két, majd az év második felétől három önálló szakmai egységben, illetve a hozzájuk tartozó kiléptető-lakás rendszerben összesen 118 fő – 29 család – ellátását tudják biztosítani. A Perényi Zsigmond utcai szakmai egység 40 fő, a Bíró Mihály utcai szakmai egység 25 fő, s az októberben szervezetükhöz csatolt Lócsei utcai szakmai egység 30 fő befogadására alkalmas, s az átmeneti otthonokhoz szervesen kapcsolódó külső lakásokban további 23 fő ellátására van lehetőség.

2008. évig kizárólag fővárosi ügyfelek ellátására volt lehetőségük. Ezután fokozatosan országos ellátási területre módosították minden egységük működési engedélyét, így mostanra minden férőhelyükre tudunk rászorulókat fogadni az ország bármely részéről. Ellátási szerződésük van Budapest Főváros IV. kerülete mellett Angyalfölddel és Józsefvárossal is – ezen önkormányzatok a tőlük megvásárolt szolgáltatás segítségével biztosítják a törvényben meghatározott ellátási kötelezettségüket.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 51.§-a a következőképp határozza meg a családok átmeneti otthona szolgáltatást: „Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.” A családok átmeneti otthona a gyermekvédelmi alapellátás részeként befogadja tehát a szociális vagy bántalmazási krízishelyzet miatt otthontalanná váló családot, amennyiben a lakhatás megoldatlansága miatt a gyermeket el kellene választani a szüleitől. Az átmeneti otthonban az ellátási idő 12 hónap, mely az ellátott kérésére meghosszabbítható 6 hónappal, illetve tanköteles korú gyermek esetében a tanév végéig.

Szakmai állományukban szociális munkás, szociálpedagógus, szociálpolitikus, gyermek-és ifjúsági felügyelő, csecsemő- és kisgyermekgondozó, gyógypedagógiai asszisztens, szociális gondozó és ápoló végzettségű munkatársak támogatják a jellemzően sokproblémás családokat mindazon akadályok leküzdésében, melyek a biztonságos életvitel, stabil lakhatás megteremtésében gátolják őket. A szakmai stáb része a pszichológus és a jogász is, mentálhigiénés és jogi tanácsadást nyújtva az ügyfeleknek.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK FELÉPÍTÉSE

A három nagy szakmai egységben kerülnek elhelyezésre azok a családok, akikről az első személyes beszélgetést követően egyértelműen bebizonyosodott, hogy jogosultak az ellátás igénybevételére (kiskorú gyermeküket maguk nevelik, szülői felügyeleti joguk él, nem rendelkeznek más lakhatási lehetőséggel, beköltözhető ingatlannal, stb.).

Az átmeneti otthonban minden család családgondozót kap, aki a beköltözést követően 24 órán belül felveszi a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Minden, gondozásukba kerülő gyermekről egyéni gondozási-nevelési terv készül, mely a gyermek speciális igényeire, szükségleteire fókuszálva határozza meg a gondozás szükséges menetét, prioritásait.

Az átmeneti otthonokban munkatársaik lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására. Amennyiben egy család az átmeneti otthonban kellően megerősödött, üresedés esetén lehetősége van külső férőhelyen történő elhelyezésre pályázni. A külső férőhely – az úgynevezett kiléptető lakások – célja kettős: egyrészt csökkenteni-megelőzni az intézményi elhelyezésből adódó hospitalizációs ártalmakat, másrészt fokozatosan felkészíteni a családot a gondozási időleltelre utáni önálló életre.

A KRÍZISPROGRAM

Alapítványuk 2005 óta az ország 14 krízisközpontjának egyike. Professzionális eszközökkel segítjük a családon belüli erőszak áldozatait, önálló szakmai stábbal, titkos címen lévő védett házzal. Az Országos Kríziskezelő Információs Telefonszolgálat partnereként azonnali segítséget nyújtanak a bántalmazottnak, legyen szó egyedülálló felnőtt nőről vagy férfiről, gyermekekkel menekülő felnőttől vagy teljes családról.

A krízisprogramban 30 nap az elhelyezési idő, mely egy alkalommal meghosszabbítható 30 nappal. Ennyi idő áll munkatársaink rendelkezésére a bántalmazott lakhatásának biztonságos megoldására, a szükséges ügyintézés elvégzésére. Az ellátás időtartama alatt teljes körű ellátást biztosítanak a bántalmazottnak, beleértve a ruházattal történő ellátást, utazási költségeket, étkezést, tisztálkodó szereket, stb. Munkatársaik állandó ügyeletben, 24 órán keresztül fogadják a segítségkérő hívásokat.

AZ S.O.S. KRÍZIS ALAPÍTVÁNY ÁLTAL AZ ELLÁTOTTAKNAK NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

Szervezetük 17 éves múltja tekint vissza a gyermekvédelemben, a Gyermekvédelmi törvény megszületésével egy időben kezdték meg működésüket. A hosszú évek tapasztalatait folyamatosan beépítik ellátásukba, emellett munkatársaik korszerű és folyamatosan frissülő tudással rendelkeznek. 2014. évben minden munkatársuk magas színvonalú továbbképzéseken, szakmai konferenciákon vett részt, jelenleg több munkavállaló MA szintű szociális tanulmányokat folytat a felsőoktatásban, ezzel is mélyítve a szolgáltatást igénybe vevő klienseink számára nyújtható szakmai, módszertani ismereteiket, megjelenítve a szociális munka legfrissebb irányvonalait is.

Szervezetük nagy hangsúlyt fektet a szolgáltatásközpontú ellátásra. Vallják, a családok átmeneti otthonainak nem a szállás nyújtása az egyetlen feladata. Munkamódszereik és

eszköztárunk folyamatos bővítésével olyan, komplex, a családot egységként kezel, de az egyéni hiátusokat is figyelembe vevő re-szocializációs rendszerben dolgoznak, melynek elsődleges feladata a család problémáját kiváltó ok megszüntetése.

A gyermekvédelmi törvény célja, hogy megvédje a gyermek családban való felnevelkedésének jogát, ha a szülő elveszíti a lakhatását, s emiatt ki kellene emelni a gyermeket a családból. A gyakorlatban tapasztalják, ügyfélkörünk többsége komplex problémacsoporttal érkezik az ellátásba, így a lakhatás elvesztése valójában nem az oka, hanem a diszfunkcionális működés tünete.

Céljuk és feladatuk, hogy a náluk elhelyezett kliensek ezeknek a problémáknak a megoldásában nyerjenek megsegítést, hogy az átmeneti gondozás jogszabályban meghatározott idejének letelte után magasabb szinten tudjanak önálló életet kezdeni, mint ahogyan az ellátásba bekerültek.

A cél megvalósítása érdekében minden esetben szoros team-munkában dolgozunk, bár minden családnak van önálló családgondozója, akivel a gondozási tervet egyeztetik, a közvetlenül támogatja őket a gondozási terv megvalósulásában.

Az elhelyezés során – a lakhatás biztosítása mellett – rendelkezésre álló szolgáltatások:

- *Családgondozás:* a beköltözést követ. 24 órán belül a családgondozó felveszi a kapcsolatot a családdal, megtörténik az első interjú, majd folyamatosan formálódik a gondozási terv. A családgondozó szakmai munkája során a szociális munka és a szociálpedagógia teljes eszköztárát használva támogatja a családot. Intézményünkben a *Gyermekeink védelmében* adatlap-rendszert használjuk, ezek közül az ATG3 nevű dokumentumban rögzítjük a gondozási célt, s a cél megvalósulásához vezető eszközök, feladatok rendszerét, mely szerződéseket átlagosan 4 hetente felülvizsgáljuk, szükség szerint alakítjuk, módosítjuk az ügyféllel közösen. Ezen munkamódszer segítségével jól nyomon követhető az eset alakulása, az meghatározott feladatok teljesülése és a hozzájuk rendelt segítség, s egyben lehetőséget biztosít arra is, hogy flexibilisen tudjunk reagálni a gondozási idő alatt felmerülő problémákra.
- *Szociális ügyintézés:* a család mindennapjaihoz kötődő szociális ügyintézés támogatása, segítése. Céljuk, hogy klienseink jártasságot szerezzenek a különböző hivatalos ügyek intézésében, így – amennyiben erre van lehetőség – elsősorban az ellátott saját maga intézi az ügyeit, családgondozói támogatással.
- *Gyámhivatali ügyintézés:* a családban felmerülő családjogi, gyámügyi kérdések rendezésében való segítségnyújtás – pl. gyermek családi jogállásának rendezése, szülői felügyeleti jogot érintő kérdések.
- *Gyermeknevelési tanácsadás:* gyermek-és ifjúsági felügyelő, illetve csecsemőgondozó – nevelő munkatársaink rendszeresen tartanak gyermekcsoportokat az ellátott gyermekeknek, melyeken szocializációjuk, manuális készségeik fejlesztése mellett társas kapcsolataik alakításában is segítséget nyújtanak. Munkatársaik szükség szerint a gyermeket gondozó szülők rendelkezésére állnak, gyermeknevelési, konfliktuskezelési tanácsadással, gyakorlati segítségnyújtással.
- *Gyermekfelügyelet:* az átmeneti otthonokban elhelyezett gyermekek napközbeni ellátását elsősorban a helyben rendelkezésre álló intézmények (bölcsde, óvoda)

igénybe vételével oldják meg, hozzásegítve ügyfeleinket az ellátáshoz jutáshoz. Emellett intézményen belül rendszeres gyermekcsoportok tartásával biztosítjuk a gyermekek felügyeletét arra az időre, amikor a szülőnek olyan elfoglaltsága akad, mely ezt indokoltá teszi (pl.: orvosi ellátás, hivatalos ügyintézés). A szülő hosszabb távú akadályoztatása esetén – pl. hosszú idejű kórházi kezelés -, ha a gyermek felügyelete más módon nem megoldható, gyermekek átmeneti otthona segítségét kérjük.

- *Mentálhigiénés gondozás:* Alapítványuk pszichológusa heti rendszerességgel tart egyéni terápiás alkalmakat az azt igénylő ügyfelek számára. Fontosnak tartják, hogy beköltözést követően minden klienssel felvegye a kapcsolatot a pszichológus. Ez egyrészt fontos a lakhatás elvesztése miatti trauma feldolgozásában, másrészt az ügyfelek és a pszichológus közötti bizalmi kapcsolat létrejötté szempontjából.
- *Jogi tanácsadás:* Szervezetük jogásza előre egyeztetett időpontban az ügyfelek és a családgondozók rendelkezésére áll. Specializált területe az áldozatvédelem, de emellett polgári jogi ügyekben, családi jogi ügyekben is igen jártas.
- *Krízisellátás:* kiemelten a családon belüli erőszak áldozatai számára védett házat működtetnek, mely egy titkos címen lévő ingatlan. Az áldozat akár azonnal be tud kerülni a szolgáltatásba, ahogy teljes körű ellátásban részesül. A krízisprogram professzionális és speciális szaktudást igénylő feladat, melyet tapasztalt és a területen jártas munkatársaik végeznek, a szakmai stáb részeként, de attól elkülönülten.
- *Szükség szerinti teljes körű ellátás:* Amennyiben a családban olyan helyzet áll el, hogy a tartásra kötelezett szülők nem tudnak gondoskodni a családban élő kiskorúak élelmezéséről, ruházkodásáról, elemi szükségleteiről, úgy a szükséghelyzet azonnali megállítása érdekében teljes körű ellátásban részesülnek a kliensek. Természetesen nem céljuk ellátottaik hospitalizálása, intézményi függőség kialakítása, így minden lehetséges eszközzel a család önfenntartási képességének visszaállítása ilyenkor a gondozási cél.
- *Kiléptető-lakás lehetősége:* Az Intézményben hosszabb-rövidebb időt eltöltött, kellően megerősödött családok számára intézményük kiléptető-lakásokat tart fent, melyek célja kettős: egyrészt minimálisra csökkenti az intézményi hospitalizálódás káros hatásait, másrészt átmenetet képez a védett intézményi élet és a támasz nélküli, önálló életvitel között. A családok ez által fokozatosan visszavezethetők az önálló életvitel keretei közé, folyamatos és rendszeres, ám nem állandó támogatás biztosításával. A kiléptető lakáshoz jutás pályázati rendszerben történik, üres férőhely esetén nyilvános pályázatot hirdetnek az ellátottaknak, ezzel is erősítve a saját sorsukért, életükért történő felelősségvállalást. A pályázatokat a teljes szakmai stáb objektív pontrendszerben értékeli.
- *Előtakarékosság lehetősége:* Intézményeikben többségében gondozási elvárás, hogy az ellátott, lehetőségei szerint, takarékoskodjon. A védett körülmények között lehetősége van anyagi tartalék gyűjtésére, melyet kiköltözésekor egy összegben kap kézhez, ezáltal megeremtve akár egy önálló albérlet lehetőségét, akár egy lakásfelújítás költségeinek viselését. Az előtakarékoskosságot igény szerint az ügyfél maga kezelheti takarékbetétkönyvben, vagy az Alapítványnál letétbe helyezve kezelik helyette. 2015. évtől kerül bevezetésre egy, a hagyományos gondozási tervtől eltérő eszközöket

igénylő projekt az ügyfelek takarékosagra buzdítása érdekében, melynek keretein belül külön együttműködési megállapodást kívánnak kötni a takarékosági projektbe becsatlakozó ellátottakkal, bízva abban, hogy a formai kettéválasztottsággal növelni tudjuk az ügyfelek elköteleződését anyagi tartalékaik megteremtése iránt.

Szervezetünkél kiemelten hangsúlyos, hogy a különböző pályázati források lehívásával folyamatosan, minden ügyfél számára elérhetően olyan pluszszolgáltatásokat biztosítsunk, melyek kiegészítik, megtámogatják az átmeneti otthonban végzett munkát. A normatív állami támogatásból származó finanszírozás összege nem elég ahhoz, hogy komplex szolgáltatáscsomagokat megvalósítsák, de nagy tapasztalattal rendelkező pályázati- és projektmenedzsment team dolgozik a szervezetenél, akik folyamatosan monitorozzák a megjelenő pályázati kiírásokat.

PÉNZÜGYI BESZÁMOLÓ A 2014. ÉVI FORRÁSOK FELHASZNÁLÁSÁRÓL

2014.			
Megnevezés	Bevétel	Kiadás	IV. kerület 15 főre ell. Perényi, Szabadkai Kőrösi u. lakás
MÁK normatíva	60780729		
Önkormányzati szerződés (3 kerülettől)	13529388		
-ebből IV.kerület	8204388		
Egyéb bevételek	11628029		
Bérleti díjak		7297000	
Bérleti díj Kőrösi			960000
Elmú költség összesen		2227861	
Elmú költség arányosan			351768
Távhő költsége összesen		192543	
Távhő költsége arányosan			30402
Víz és Csatorna díj összesen		1825335	
Víz és Csatorna díj arányosan			288211
Közös költség összesen		320526	
Közös költség arányosan			50609
Gázmű költség		1761427	
Gázmű arányosan			278120
Bérek költség+járulékok összesen		41886928	
Családgondozó bére (2 fő)			5659868
Szakgondozó (1 fő)			2493568
Fenntartás egyéb ktg.(élelmiszer, tisztítószer)		11078816	1749287
irodaszer karbantartás		2651697	418689
Egyéb költségek		16696013	2636213
Összesen:	85938146	85938146	14916735

TÁRSADALMI JELENLÉT – EGYÜTTMŰKÖDÉSEK ÉS FELELŐSSÉGVÁLLALÁS

Szervezetük 2009 óta nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szűkebb szakmai partnerek és az ellátottak megszólításán túl tágabb körben hívják fel a figyelmet bizonyos társadalmi problémákra. Munkatársaik 2014-ben több újpesti középiskolában jártak, osztályfőnöki órákat tartva a családon belüli erőszak természetéről, a kezelés módjáról, illetve az emberkereskedelemtől és a prostitúcióról. Az iskolákban biztosított prevenciós tevékenység mellett több szakmai konferencián vettek részt előadóként, ahol gyermekvédelmi szakembereket, a rendőrség munkatársait, áldozatsegítőket, pedagógusokat szólítottak meg.

Az előadások, konferenciákon való részvétel mellett 2013-ban nagyszabású kutatást folytattunk, több mint 850 gyermeket kérdeztünk meg gyermeki jogtudatosság, családon belüli erőszakkal való érintettség, az erőszakhoz kötődő attitűdök, illetve a segítő szervezetek ismertsége és a feléjük irányuló bizalom témakörében. A kutatási anyagot 2014-ben dolgozták tanulmánnyá, melynek bemutatására 2014. november 25-én konferenciát tartottak. Az angyalföldi József Attila Művelődési Központban megtartott rendezvényen több mint 170 érdeklődő vett részt, főképp pedagógusok, szociális szakemberek, az előadók között üdvözölhették dr. Katonáné dr. Pehr Erika jogászt, egyetemi docens, Takács Péter pszichológust a Károli Gáspár Református Egyetemről, dr. Kassai Tamás traumatológust, dr. Földes Petra tanárt, mentálhigiénikust, Izsó Eleonóra klinikai szakpszichológus, igazságügyi orvos szakértőt és dr. Sárík Eszter kriminológust. Neves előadók a gyermekbántalmazás pszichés, fizikális tüneteiről, gyermekjogi vonatkozásairól, büntethetőségéről, az iskolán belüli erőszak kezeléséről, illetve a bántalmazás jeleinek felismerhetőségéről tartottak előadásokat. Alapítványuk szakmai csoportvezetője, Hellenbárt László az elkészült tanulmányt mutatta be az érdeklődőknek, különös tekintettel a gyermeki jogok érvényesülésének gyakorlati tapasztalataira.

A szakembereknek szóló konferencia mellett a gyermekeket, kamaszokat is megszólította a rendezvény: az emberkereskedelem és a prostitúció különböző államokra jellemző kérdésköreit interaktív állomásokon keresztül mutattuk meg a gyermekeknek, amit filmvetítés, szociológusokkal, színészekkel történő kötetlen beszélgetés követett. Rendezvényünk fővédnöke Budapest Főváros Polgármestere, Tarlós István volt.

A szélesebb közönség megszólítása mellett kiemelten fontos számukra a szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek lakhelye szerinti és az átmeneti gondozás helye szerinti – így elsősorban az újpesti - illetékes gyermekjóléti alapellátókkal való együttműködés. 2014-ben is több esetmegbeszélőt, esetkonferenciát szerveztünk, családgondozóik szükség szerinti, szoros kapcsolatot ápolnak a gyermekjóléti szolgálatok, központok családgondozóival. 2014-ben többször volt szükség szoros együttműködésre a Gyermekjóléti Központ és Intézményünk között, minden esetben számíthattunk a Központ partnerségére, együttműködésére az ellátott gyermekek érdekében.

Az újpesti Gyermekjóléti Központtal való együttműködés sajátos és kiemelkedő példája volt a 2014. évben közösen megvalósított szakmai továbbképzés, melyen a Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Intézet támogatásával, Alapítványuk pályázatával és a Gyermekjóléti Központ partnerségében közel 20, a kerületben dolgozó szakember kaphatott korszerű ismereteket.

Szintén 2014-ben a Rózsa utcai klubot vezető szociális szakemberekkel együttműködve szerveztek közös farsangot az Újpesten átmeneti gondozásban élő és az Utca Klubot látogató gyermekeknek, ahol népszerű előadóművészek mellett sportolók is eljöttek a gyermekekhez.

TERVEK ÉS JAVASLATOK- Szakmai együttműködések és fejlődési utak

Az S. O. S. Krízis Alapítvány – jellemzően a civil szektor rugalmasságára - fennállása óta érzékenyen reagált a társadalmi változásokra. Igyekeztek a mindenkori igényekhez és gazdasági viszonyokhoz igazítani a szolgáltatásainkat. Azt tapasztalják, hogy a szorult helyzetbe került családok egyre nagyobb számban és hosszabb időre igénylik (munkanélküliség növekedése, szociális ellátottak körének csökkenése, a bedőlt lakáshitelek és a közműhátralékosok lakásvesztése) a családok átmeneti otthona elhelyezést. **Javasolják szakmai műhelytalálkozókat megszervezését, melyek kifejezetten az átmeneti elhelyezést igénylő ügyfelek speciális helyzetére helyeznék a fókuszot, ezen találkozókkal erősítve az Újpest SZI Gyermejjóléti Központ és Intézményük fennálló együttműködését.** Célszerű lenne ezeken a találkozókon felvetni olyan, a szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatban felmerülő kihívásokat, melyek rendezése, kezelése széles körű összefogással valósíthatóak meg.

Gyakorlati tapasztalataik szerint egyre szélesedik az a képzeletbeli spirál, mellyel az ügyfélkör problémái leírhatóak. A lakhatás elvesztése – mint azt fentebb írtuk – csupán tünete bizonyos problémáknak, mely problémákban jelentős átalakulást érzékelünk. Egyre nagyobb számban jelennek meg az ellátásban kezelt vagy kezeletlen pszichiátriai betegek, addiktológiai problémákkal küzdő ügyfelek, súlyos diszfunkciókkal rendelkező családok, egyre gyakoribb a családon belüli gyermekbántalmazás, párkapcsolati erőszak. Szükséges lenne a családokkal foglalkozó szakemberek gyakori konzultációja, hogy minden esetben a megfelelő segítséget tudja kapni az ügyfél a gyermekjóléti rendszertől, s ehhez elengedhetetlenül szükséges a rendszeres kommunikáció mellett egymás erőforrásainak ismerete is.

A családok komplex támogatása érdekében a gyermekvédelem mellett szükséges lenne intenzívebben megjeleníteni a családmegtartás filozófiáját, mely nem nélkülözheti a családok támogatására fordított anyagi-és humán erőforrások, szolgáltatások megfelelő összehangolását. Ennek érdekében, valamint dinamikusán változó jogszabályi és közigazgatási környezethez való mind hatékonyabb alkalmazkodás elősegítéséért célszerű lenne a szakmai együttműködések keretét kiterjeszteni a gyermekek és családok mindennapjaiban szükségszerűen megjelenő szolgáltatók és hatóságok körére is. A családsegítés, települési támogatások, gyámhivatali eljárások, gyermekjóléti alapellátási és egészségügyi alapellátási szolgáltatások harmonizálása, a szereplők egymásról tudásának elősegítése növelhetné a családok segítésének eszköztárát és hatékonyságát.

ELLÁTOTTI KÖR JELLEMZŐI - STATISZTIKAI ADATOK 2014.

Mint azt beszámolójuk előbbi részében említették, hatványozottan érződik a szolgáltatást igénybe vevők körében felbukkanó problémák átalakulása, mélyülése. Az általános „lakhatási probléma”, „albérlés elvesztése”, mint szolgáltatásba kerülési indok jellemzően sokkal súlyosabb problémákat takar: pszichiátriai betegség, alkoholizmus, egyéb szerhasználat, családon belüli konfliktushelyzetek, alacsony szocializációból eredő diszfunkcionális működések nagy számban fordulnak elő. A 12 hónapos gondozási idő sok esetben nem

elegendő a problémák megnyugtató megoldására, szükséges olykor az ellátási idő meghosszabbítása, illetve az ellátási idő leteltét követően az ügyfél más ellátóhoz való továbbsegítése. Utóbbi eset komoly gyermekvédelmi dilemmákat vet fel, mint ahogyan azok az esetek is, amikor a család képtelen alkalmazkodni az intézmény szabályaihoz, közösségi normáihoz, s emiatt idő előtt kell megszüntetni az ellátást.

2014. évben összesen 5236 éjszakát töltöttek az Intézmény ellátásában IV. kerületi illetékességű ügyfelek, a legrövidebb gondozási idő 1 nap volt (bántalmazott hölgy kért segítséget), a leghosszabb gondozási idő 336 nap, azaz a család a majdnem a teljes évet az ellátásban töltötte (a család beköltözésekor háromtagú volt, de az édesanya élettársának súlyos szenvedélybetegsége miatt annak ellátását meg kellett szüntetni. A kialakult új helyzetben az édesanyával és kamasz lányával egy teljesen új célrendszer szerinti kellett folytatni a munkát. Az édesanya és gyermeke végül – jelentős anyagi tartalék felhalmozása után – társbérleti lakhatásba költözött.) **Átlagos ellátotti létszám 2014-ben 14,34** fő volt. A 2014-ben lezárt (de nem feltétlenül 2014-ben kezdődő) esetekben az **átlagos gondozási idő 286** nap.

2014. évben az S.O.S. Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonában ellátott, Budapest Főváros IV. kerületében illetékességgel rendelkező

- családok száma: 8 család
- ellátottak száma: 29 fő
- ellátott felnőttek száma: 13 fő
- ellátott gyerekek száma: 16 fő
  - fiú 9 fő
  - lány 7 fő

12 hónapot meghaladó gondozási igénybe vevő

családok: 2 család (2 felnőtt és összesen 2 gyerek)

Jellemző bekerülési okok megoszlása családonként:

- lakhatás hiánya 4 család
- albérlet elvesztése 2 család
- bankhitel bedőlése 1 család
- bántalmazás 1 család

Gyermekek életkor szerinti megoszlása

Gyermekek életkora	Fiú	Lány
1 év	1	
2 év	1	
3 év	1	1
4 év		1
5 év	2	
6 év	1	1
11 év	1	1
14 év	1	1
17 év		2
21 év	1	
Összesen	9	7

Gyermekek száma a családokban

1 gyermek: 3 család
2 gyermek: 2 család
3 gyermek 3 család

Szülők iskolai végzettsége

13 szülőből mindössze 3 rendelkezett szakmunkás végzettséggel, 9 alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezett, 1 fő pedig alapfok alattival.

Szülők átlagos jövedelme

Nincs jövedelme	3 fő
0-20.000 Ft	2 fő
20.000 Ft- 40.000 Ft	2 fő
40.000 Ft - 60.000 Ft	1 fő
60.000 Ft - 80.000 Ft	4 fő
80.000 Ft felett	1 fő

Jövedelem forrása a felnőtteknél

Gyermekek után járó jövedelmek	5 fő
Gyermekek után járó jövedelmek+munkajövedelem,,	2 fő
jövedelempótló juttatás	1 fő
Munkaviszonyból származó jövedelem	2 fő
Nincs jövedelem	3 fő

Gondozási idő utáni kiköltözés

Albérlet	2 család – 8 fő
Más ellátás	1 család – 2 fő
Családhoz költözés	2 család – 6 fő
2014. december 31-én még ellátásban volt	3 család- 13 fő

3.5. Kapcsolat a jelzőrendszerrel, tagjainak tevékenysége, és tapasztalatai

3.5.1 Beszámoló a kerületi óvodák gyermekvédelmi munkájáról

Az óvodákban az óvodapedagógusok, a vezetők mellett szinte kivétel nélkül mindenhol van megbízott „gyermekvédelmi felelős”. A kapcsolatot a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel, szervekkel, személyekkel, az óvodavezető, az adott gyermek óvodapedagógusa, vagy az előbb említett gyermekvédelmi felelős tartja.

Minden jelzőrendszeri megbeszélésen jelen vannak az óvodák gyermekvédelmi felelősei. Külön értéklik, hogy a Gyermekjóléti Központ egyre színvonalasabb előadásokat tart, több intézményből hiányolták azonban az óvodai témákat. Nagyon jónak tartják, hogy az előadások anyagát írásban is megkapják. A Gyermekjóléti Központ megbeszélésein nagyon jó, hogy tájékoztatást kapunk a változásokról, és a szolgáltatásokról.

Egyedi esetek kapcsán tartunk kapcsolatot a jelzőrendszer tagjaival, például Bírósági kérés, Gyámhatósági konzultáció, stb. A legszorosabb az együttműködés a védőnőkkel.

A jelzési kötelezettség teljesítése során nem jelzett egyik óvoda sem problémát.

A jelzőrendszeren belüli együttműködés többnyire hatékony, előremutató, megoldásra törekvő. Még mindig problémát jelent, hogy nem mindig kapnak visszajelzést sem írásban, sem telefonon, sem a Gyermekjóléti Központtól, sem pedig a Főváros IV. ker. Pedagógiai Szakszolgálat tagintézményeitől.

Általában a gyermekvédelmi feladatok ellátása során egyedi megbeszélések megfelelő megoldást eredményeznek. Vannak azonban olyan esetek, amikor nem igazán tudják eldönteni, hogy meddig terjed az óvónői kompetencia, meddig „szólhat bele” a családok életébe (pl.: kiskorú gyermek felügyeli az óvodást.). Az utóbbi évben egyre gyakrabban tapasztalják, hogy csökken az együttműködés készsége a szülők részéről. Nem keresik a kapcsolatot, kerülik a kommunikációt.

Újpesten a gyermekek és így a családok életkörülményei eltérőek, különbözőek, ezért mind a két véglet megtalálható. Naponta tapasztalják, hogy egyre nő az elszegényedő családok száma. A másik véglet, amikor konszolidált helyzetű családban az anyagi jólét előteremtése kihat a családi viszonyokra, keveset vannak együtt, érzelmileg elhanyagolják a gyermeküket. Szinte mindegyik óvodában előkerült a nevelési hiányosságok tárháza, amely nagyban veszélyezteti ezt a korosztályt. Az utóbbi időben kezd kirajzolódni a gyermekek egy csoportja, akik érzelmileg elhanyagoltak, de anyagilag megkapnak mindent. Sok a szorongó, érzelmileg labilis kisgyermek.

Általában többé-kevésbé rendszeresen részt vesznek az óvodák az éves konferencián és a különböző tájékoztatókon. Hatásosabb lenne az egyes szakterületeknek külön szervezni ezeket a megbeszéléseket, hiszen a gyermekvédelem igen nagy területet ölel magába és az idősebb korosztály problémái nem jelentkeznek az óvodába, így több lehetőség lenne óvodai esetmegbeszélésekre.

Javaslatok a gyermekvédelmi problémák hatékonyabb kezelése érdekében

Több logopédusra, fejlesztőpedagógusra, kineziológusra, családterapeutára, konduktorra lenne szükség. Van, amiből kevés van, vagy egyáltalán nincs.

Hatékonyabb jóléti intézkedésekre volna szükség, ahhoz, hogy a családok problémáját megoldhassák, vagy enyhítsék nehézségüket (pl.: vannak családok, akiknek még a nyomtatványok kitöltése is nehézséget okoz).

Kapjanak az intézmények rendszeres tájékoztatást a halmozottan hátrányos helyzetűnek minősített gyermekekről.

Nehezen lehet elhelyezni azokat a gyermekeket, önkormányzati intézménybe, ahol olyan SNI probléma jelentkezik, amellyel nem integrálható a gyermek (pl: autizmus, stb.)

Néhány intézményt csak tömegközlekedéssel tudnak megközelíteni a szülők és vannak családok ahol a bérlet megvásárlása igen nagy problémát jelent, ezért érdemes lenne valamilyen szakaszbérlethez hasonlóan elgondolkodni.

3.5.2 Beszámoló a kerületi iskolai gyermekvédelmi feladatok ellátása

Korábban a Gyermekjóléti Központtal való kapcsolattartást, mint feladatot, az önkormányzat által biztosított függetlenített gyermekvédelmi felelősök látták el. Munkaközösségük felszámolása nagy terhet rótt az iskolákra.

Azokban az iskolákban ahol az iskola tanulóinak zöme rendezett és gondoskodó családi környezetben él, ott a Gyermekjóléti Központtal való kapcsolat alkalmi, rendszeresnek egyáltalán nem mondható. Alkalmanként tartanak kapcsolatot, egy-egy konkrét eset kapcsán. Így ezek az iskolák eseti kapcsolatban állnak a Gyermekjóléti Központtal. Telefonos vagy írásos megkereséskor segítőkészek, arról azonban szeretnének tájékoztatást kapni, hogy a Gyermekjóléti Központ rendszerében épp hány tanuló szerepel.

Azokban az iskolákban, ahol nagyobb a szociálisan nehéz, veszélyeztető életkörülmények között élő, hátrányos helyzetű tanulók aránya, a Gyermekjóléti Központtal nemcsak a rendszeresen megrendezésre kerülő jelzőrendszeri megbeszéléseken való találkozások alkalmával, hanem egy-egy kompetenciájukon túlmutató eset kapcsán is szoros, folyamatos az együttműködés. Bármikor rendelkezésükre állnak akár telefonon, akár személyesen fordulnak hozzájuk problémáinkkal. Szükség esetén bizalommal fordulnak a Gyermekjóléti Központ felé gyermeket veszélyeztető körülmény észlelése esetén.

A Gyermekjóléti Központ és a társszervek által felkínált tanácskozásokon, esetmegbeszéléseken részt vesznek. A számunkra veszélyesnek ítélt helyzetekről jelzést tesznek az érintett szervezeteknek és a szülőknek is. Törekcsenek továbbra is a hatékony munka érdekében az együttműködésre, a közös gondolkodásra.

Egyre több iskolának alakul ki a Gyermekjóléti Központtal hatékony, együttműködő és az ügyeket jól kezelő partneri kapcsolata. Az iskola és a Gyermekjóléti Központ az esetek függvényében kölcsönösen megkeresi egymást. A gyermekjóléti Központnak szükség szerint jeleznek vélelmezett bántalmazás, elhanyagolás, veszélyeztetettség, igazolatlan hiányzás, illetve magas számú igazolt hiányzás miatt.

Azok az iskolák, ahol egyre több tanuló szorul segítségre, ott a Gyermekvédelmi Központtal rendszeresen tartják a kapcsolatot. Szeretnék azonban, ha a kapcsolattartás még inkább kétirányú lenne, és a problémás családokról nem csak akkor kapnánk visszajelzést, amikor megkezdik, illetve lezárják a családgondozási folyamatot, hanem az ügy lefolytatása kapcsán is értesítenék az iskolákat a családdal megkötött megállapodásokról, a velük folytatott segítő munkáról.

A központ által kezdeményezett munkamegbeszéléseken az iskolák igyekeznek minél többször képviseltetni magukat. A jelzőrendszeri megbeszéléseken, konferenciákon az iskolák munkatársai, kijelölt gyermekvédelmi felelősei igyekeznek rendszeresen részt venni.

A jelzőrendszer más tagjaival: védőnői szolgálattal, rendőrséggel aktív a kapcsolat. A védőnő egy héten 2 alkalommal jelen is van az iskolában, rendszeresen konzultálnak, tart felvilágosító

órákat és végzi a kötelező vizsgálatokat. Az iskolarendőrrel a heti/havi kapcsolattartás a jellemző, kirívó eset ritkán szokott történni, jobbára csak prevenciós, bűnmegelőzési előadás megtartására kéri fel. A pedagógiai szakszolgálattal is igen intenzív a kapcsolat. Többnyire vizsgálatkérés esetén kerülnek kapcsolatba. Az iskolapszichológusi hálózat sajnos nem épült ki, pedig egyre nagyobb szükség lenne rá. Ennek hiányában többnyire a Szakszolgálat munkatársaihoz fordulnak segítségért, akik kapacitás hiányában nem minden esetben tudják ellátni a rászoruló tanulókat és szüleiket.

A jelzési kötelezettség teljesítését nagyban befolyásolja, hogy az iskolák jelenlegi alkalmazottai közül senkinek nincs gyermek- és ifjúságvédelmi felelősi képesítése, végzettsége. Miután az intézményekben megszűnt a függetlenített gyermekvédelmi felelősök rendszere, a feladatot sok esetben az osztályfőnökök, osztálytanítók látják el. Így az eddig egy professzionális szakember kezében összpontosuló feladatot olyanok látják el, akik a jogszabályi háttérrel most ismerkednek. Ezért jogszabályi ismeretek hiányában sok esetben nem tudják, hogy a különböző problémákkal kit és mikor lehet, illetve kell keresni. Ebből adódnak bizonytalanságok és időbeli elcsúszások. Nincs olyan ember, aki erre a feladatra koncentrálna foglalkozna a gyerekekkel és a pedagógusok segítségére lehetne a feltárásban és a megelőzésben. A feladat koordinálása az iskolavezetésre hárul, sokszor a tanulók és szüleik meghallgatása is. Az iskolák csak egy részében van kijelölt gyermekvédelmi felelős, aki többnyire alsós tanító, napközis nevelő, vagy pedagógiai asszisztens. Jelzési kötelezettségüknek ennek ellenére igyekeznek maradéktalanul eleget tenni. Hasznosnak ítélik meg, hogy a Gyermekjóléti Központ családgyógyozói a jelzést követően felveszik a kapcsolatot az iskolákkal. Nehezíti az együttműködést a családgyógyozók magas fluktuációja. Egy-egy család esetében többször is van családgyógyozó váltás.

A kerületben élő gyerekek szociális életkörülményei igen változatos képet mutatnak a különböző szélsőségekig. Újpest egyes területein, a gyerekek egy szűk rétege, igen jó körülmények között, rendezett és gondoskodó családi környezetben élnek. A többség átlagos életkörülmények között él. E mellett azonban egyre több iskola számol be arról, hogy egyre növekszik a családokon belül az anyagi veszélyeztetettség. Növekszik azoknak a gyerekeknek a száma, akiknek szüleik nem tudják fizetni az önköltséges programokat (pl.: kirándulások, erdei iskola, színházlátogatások, táborok). Sok családnak jelent problémát az iskolai étkezés befizetése, mivel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre a jövedelemhatártól való pár száz forintos eltérés miatt már nem jogosultak. Ezen probléma megoldására egyre nagyobb szükség lenne, mivel vannak olyan gyerekek, akik az iskolában eltöltött idő alatt alig, vagy nem minőségi ételt esznek. Ez gyakran vezet a gyerek fáradékonyságához, dekoncentráltóságához, esetlegesen magatartási problémáihoz. Nagy segítséget jelent az Önkormányzat által finanszírozott gyümölcs projekt, mivel ezek a gyerekek más körülmények között ritkán jutnak gyümölcshöz.

Nő a lakhatási nehézségekkel küzdő családok száma, s egyre több gyermek életét, iskolai teljesítményét nehezíti meg a család életviteli problémái, a szülői elhanyagolás.

Egyre gyakoribb azon tanulók száma, akik "lelki terrorban" élnek, vagy érzelmileg súlyosan elhanyagoltak.

Nagy problémát jelentenek azok az esetek, amikor a szülők rossz kapcsolata, egymás közötti harca válás előtt, alatt vagy után veszélyeztetik a gyermek egészsége fejlődését, bizonytalanságot, zavart okozva a gyerekek mindennapi életében.

Sajnos szintén megfigyelhető az a tendencia, hogy nő a beilleszkedési, tanulási, magatartási, valamint pszichés zavarral küzdő gyerekek száma.

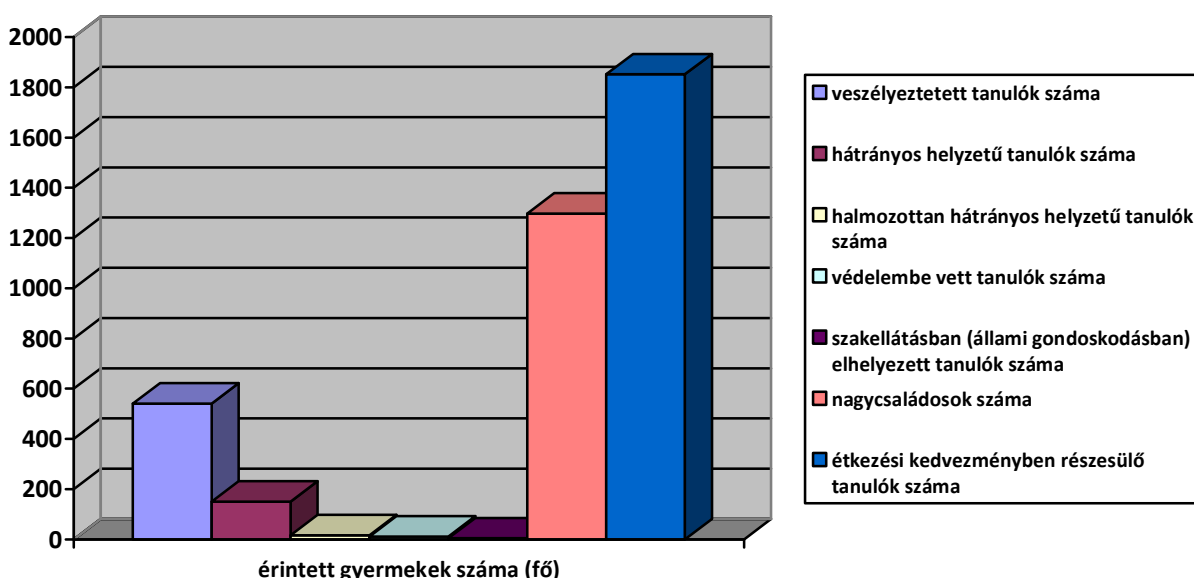
Sok iskolában jelent problémát a szülők érdektelensége gyermekük iskola előmenetele iránt. Nagy problémát jelent, hogy pont a veszélyeztetett gyerekek szülei azok, akik általában nem jelennek meg szülői értekezleteken, fogadóórákon. Ilyenkor az iskola egyik fontos feladata,

hogy a szülői felelősséget tudatosítsák, a szülőket motiválttá tegyék gyermekeik vonatkozásában.

Súlyos problémát jelent a gyerekek egyre nagyobb számú energiaital fogyasztása. A fiatalok szubkultúrájában egyre számottevőbben jelen van az alkohol és a különféle drogok. Hatékony az Önkormányzat által szervezett és támogatott kortársképzés. Ennek kiterjesztését azonban több évfolyamon is szükségesnek látják. Az internetes zaklatás, valamint visszaélések erősödő veszélyforrást jelentenek a gyermekek számára.

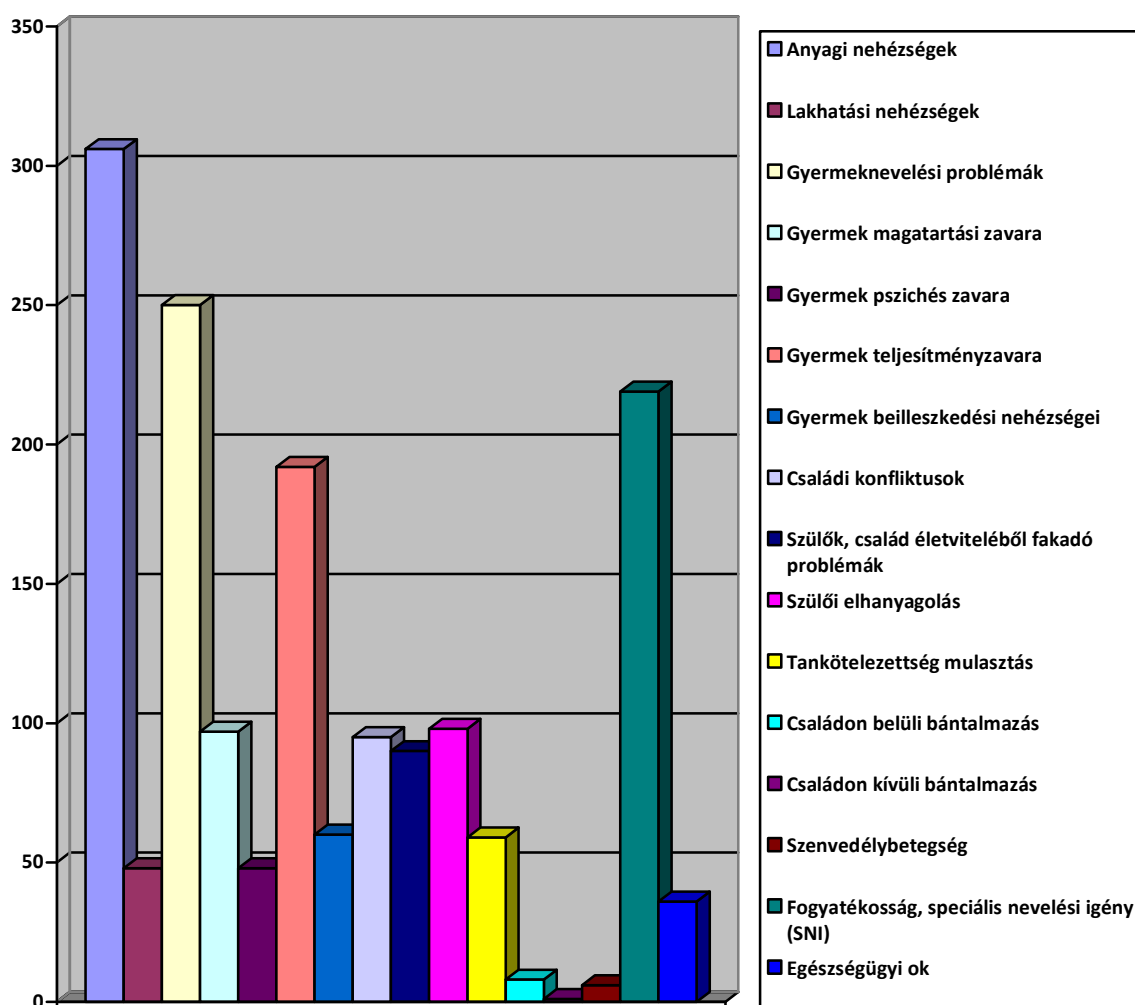
Statisztikai adatok az iskolai gyermekvédelmi munkában

Gyermekvédelmi adatok az iskolában	érintett gyermekek száma (fő)
veszélyeztetett tanulók száma	541
hátrányos helyzetű tanulók száma	150
halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma	16
védelemben vett tanulók száma	11
szakellátásban (állami gondoskodásban) elhelyezett tanulók száma	4
nagycsaládosok száma	1297
étkezési kedvezményben részesülő tanulók száma	1852

A veszélyeztetettség okai	érintett gyermekek száma (fő)
Anyagi nehézségek	306
Lakhatási nehézségek	48
Gyermeknevelési problémák	250
Gyermek magatartási zavara	97
Gyermek pszichés zavara	48
Gyermek teljesítményzavara	192

Gyermek beilleszkedési nehézségei	60
Családi konfliktusok	95
Szülők, család életviteléből fakadó problémák	90
Szülői elhanyagolás	98
Tankötelezettség mulasztás	59
Családon belüli bántalmazás	8
Családon kívüli bántalmazás	1
Szenvedélybetegség	6
Fogyatékoság, speciális nevelési igény (SNI)	219
Egészségügyi ok	36
Összesen:	1613

Javaslatok a gyermekvédelmi problémák hatékonyabb kezelése érdekében:

A jelzőrendszer működését az iskolák többsége megfelelőnek, kielégítőnek tartja. A jelzőrendszeri tagok közötti kapcsolat folyamatosan fejlődik, s egyre tartalmasabb. Fontos lenne a jelzőrendszeri megbeszélések interaktívabbá tétele, esetleg konkrét esetek megbeszélése mentén. Szükség lenne az iskolapszichológusi hálózat kiépítésére (állandó, főállású iskolapszichológus az iskolákban), valamint arra, hogy minden iskolában lehessen pedagógiai asszisztens. Fontos lenne, hogy az iskolai gyermekvédelmi feladatokat ismét

főállású, a gyermekvédelem területén jártas szakemberek lássák el. Egyes kirívó esetekben, amikor az egyes tanulók és az osztály, vagy az iskola és a család között alakul ki konfliktusos helyzet, szükségesnek látják és szeretnék mediátor bevonását. Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépékor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

3.5.3. Újpesti EGYMI Nevelési Tanácsadó

Szakmai tevékenység, kapcsolatok, együttműködések a jelzőrendszer tagjaival

Újpesten a pedagógiai szakszolgálati feladatköröket 2013. augusztusig az EGYMI-hez tartozóan látta el a korábbi nevelési tanácsadó gyógytestnevelőkkel kiegészült kollektívája. Szeptember 1-jétől működik tagintézményük a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat részegységeként. A leválás és az indulás sem ment zökkenőmentesen, de a félév végére elmondható volt, hogy a munkatervben kitűzött elsődleges céljukat – a működőképességük biztosítását – sikerült elérniük, megküzdöttek a kezdeti nehézségekkel. A januárban kiadott 8/2014. EMMI Rendeletet hónapok óta várták, megjelenése új kereteket szab munkánknak, elsősorban az óvoda-, iskolapszichológia terén. A szervezeti és törvényi változásokra való reagálás, a feladatellátással kapcsolatos módosítások megvitatása, a szükséges ügyviteli módosítások kialakítása folyamatos feladatuk volt az első félév során, időnként úgy érezték, hogy mindez a szakmai munka terhére történt.

A 2013/14-es tanévet a tankerületi KLIK szárnyai alatt kezdték, a Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat szakmai támogatása mellett. A kerületről történő leválás (munkaügy, pénzügy) áprilusra várható. Az együttműködés kerületi szinten megfelelő volt, az utóbbi időben pedig egyenesen kedvezőnek mondható. A fővárosi létet még szokniuk kell, a peremkerületekből szokatlan a belvárosba utazni az értekezletek miatt. Örülnek ugyanakkor a fővárosi új munkaközösségeknek, így több szakmai tudás és információ juthat el hozzájuk, és több szakmai kapcsolatuk épülhet a többi budapesti tagintézménnyel és az ott dolgozó munkatársakkal. Sajátos átmeneti állapot tagintézményükben, hogy a régi séma szerinti munkaközösségek is működnek (gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő), miközben megtörtént a szakszolgálati feladatok szerinti munkacsoportok kialakítása is, mint ahogy fővárosi szinten is a feladatcsoportok köré szerveződnek a munkaközösségek.

A vizsgálati és terápiás óraszámok aránya, a feladatok pontos kijelölése még meglehetősen bizonytalanul történhetett meg, hiszen az új központi munkaköri leírás váza elkészült ugyan, de intézményre, személyre szabása még a későbbiekben történik meg.

A pedagógiai szakszolgálatoktól elvárt módon, folyamatos nyitva tartással működnek. Hetente három óra a team-idő, ennek keretében átlag havi egy alkalommal munkacsoporti megbeszélésre is sor kerül. A szupervíziót saját zsebből finanszírozzák a kollégák, a nem rendszeres, akkreditált belső továbbképzést – esetmegbeszélés formájában – ugyancsak anyagi áldozatot hozva sikerült megszervezniük a félév második felére. A munkaközösségi találkozók az aktuális szakmai problémák, teendők megbeszélése és esetmegbeszélések folynak. Mindez a szakmai munka támogatását, színvonalának emelését, hatékonyságának elősegítését célozta, de a munkaközösségi teamek hatékonyságán is dolgozniuk kell még.

A kontaktórán kívül munkaidejüket a felkészülésre, a vizsgálatok értékelésére, szakértői vélemények írására, dokumentáció végzésére, szakmai konzultációra, szülői konzultációk tartására fordítják.

Korai fejlesztésre két kisgyermek esetében kerül sor, egyikükhöz a bölcsődébe, másikukhoz otthonába utazik a konduktor kolléganő, aki fennmaradó idejében a szakszolgálatban fejleszt BTM-es gyermekeket konduktív pedagógiai módszerekkel.

Kifejezetten **konduktív pedagógiai** fejlesztésre nem érkezett még igény.

Tagintézményükben **fejlesztő nevelést** egyetlen gyermek sem vesz igénybe.

A **kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása** is pedagógiai szakszolgálati feladatkör, egy gyógypedagógus kolléganőket bízta meg a koordinációs feladatokkal, aki rendelkezik ilyen jellegű szakirányú végzettséggel. Tevékenysége egyelőre a kapcsolatfelvétellel, információk közvetítésére korlátozódik.

A **szakértői bizottsági** tevékenységüket nehezítette leginkább, hogy a tanév elején nem tudtak pontosan az EGYMI-ből való kiválás időpontját, a vezetői jogosultságot, késett a vezetői megbízás, nem volt pecsétjük, OM azonosítójuk, nem tudták kiadni a szakvéleményeket. Az átadás-átvétel júniusban történt meg, kisebb fennakadásokkal.

A vizsgálatok terén a törvény által előírt határidőket sajnos nem tudják tartani. A levélben történő behívás helyett a rugalmasabb telefonos kapcsolattartás működik náluk, így könnyebb az időpontok egyeztetése a szülőkkel, de tisztában vannak vele, hogy át kell térniük az írásbeli értesítésre. Problémaként merült fel, hogy az új központilag előírt iskolai beküldők nem kellően informatívak, az adatok gyakran hiányosak, a beírt telefonszámok elavultak, a szülők nem elérhetőek.

Feladataikat igyekeznek a nehézségek ellenére is jól megoldani, a véleményeket minél hamarabb, hibátlanul elkészíteni.

A pszichológus kollégák közül tízen vettek részt a szakértői bizottsági tevékenységben, a gyógypedagógusok közül öt dolgozójuk.

Február 10-én kezdődött tagintézményükben a beiskolázási vizsgálat, melyre kb: 150 fő jelentkezett.

A **nevelési tanácsadás**, benne a terápiák kissé háttérbe szorultak ebben a félévben a diagnosztika mögött. A kollégák szakértői bizottsági és a nevelési tanácsadásbeli tevékenysége néhány esetben összemosódott, a feladatkörök elhatárolása nehezen ment, a korábbi rutin tartotta magát. A félév végére nagyjából sikerült tisztázni, ki milyen arányban végzi a kétfajta tevékenységet, bár állandó óraszámot még nehéz mondani.

Korábban jó gyakorlat volt, hogy gyógypedagógusaik a kisgyermekek fejlesztését az óvodákban végezték, ez a hagyomány idén megszakadt. A kerületi intézmények nehezményezik is, hogy a gyógypedagógusok nem járnak ki fejleszteni, csökkent a pszichológusi jelenlét is az óvodákban, iskolákban a pszichológiai ellátás szabályozatlansága miatt. A logopédusok azok, akikkel napi kapcsolatban vannak az óvodák, iskolák, de kompetenciájuk nem minden esetben terjed ki a nekik címzett minden problémakörre.

A kerület intézményei számára még nem minden esetben világos az ellátási körük, pl. az intézményvezetők tájékozatlanok a szakszolgálati feladatok kötelezettségét illetően, nem értik és nem is akarják elfogadni, hogy az SNI-s gyereket miért nem látják el. Különösen igaz ez a beszéd fogyatékosok logopédiai ellátására.

Tervbe vett feladataik közül a kerületi segítő intézmények munkatársaival történő konzultáció alkalomszerűen valósult meg, többnyire a Gyermekjóléti Szolgálat családgondozóival tartották a kapcsolatot a közös ügyekben.

A szakértői tevékenység és a nevelési tanácsadás körében minden esetben történt konzultáció a szülőkkel.

Októbertől megindult havi két alkalommal a Szülők fóruma pszichológus és gyógypedagógus vezetésével. A fórumokon különböző gyermekneveléssel kapcsolatos kérdésekről, valamint tanulási és magatartási problémákról tartottak előadást és vezettek beszélgetést. A szülők részéről érdeklődés mutatkozott, többen visszatérő vendégek voltak közülük. A fórum nagy előnye, hogy a szülők pszichológiai és pedagógiai szempontból egyaránt ráláthatnak egy-egy adott kérdésre, és tanácsot, javaslatot, útmutatást kaphatnak mindkét területen, miközben a szülőtársakkal egymást segíthetik, bátoríthatják.

A **logopédiai ellátás** ambuláns módon tagintézményükben, valamint a kerület nevelési, oktatási intézményeiben valósul meg. Az órarend összeállításban nehézséget okozott a törvényi előírás betartása, miszerint minden gyermeknek hetente kétszer kell logopédiai terápián megjelennie. A súlyosabb eseteket eddig is nehezen tudták intenzív terápiában részesíteni, így azonban ez szinte lehetetlen. Órakeretünk kb. 80%-át a nagycsoportos, iskolába menő és első osztályos gyermekek ellátása teszi ki. Újabb teher a kerületben működő egyházi, és magán fenntartású óvodák és iskolák ellátása is. Így jelenleg több kolléga 3-4 intézménybe is utazik.

Logopédiai munkaközösségük 18,5 státusszal 26 óvodát és 16 iskolát lát el a kerületben. Novemberben kezdték meg azoknak az intézményeknek az ellátását, melyek addig szakember hiány miatt ellátatlanok maradtak. Decembertől sikerült megbízási szerződéssel foglalkoztatni nyugdíjasaikat, akik besegítenek az ellátásba, így januártól már az egyházi és magánintézmények is ellátásra kerültek, ezzel nagymértékben növekedtek terheik. Egy-egy intézményre kevesebb óraszám jut. Nehezen tartható a heti két alkalmas ellátás. Célszerű lenne megismerni az egyházi fenntartású szakszolgálatok működését, ellátási kötelezettségét az esetleges munkamegosztás érdekében.

A magas esetszámok, főleg az ellátás terén, komoly létszámemelkedést mutatnak az októberi állapothoz képest. Folyamatosan nő a komplex terápiát igénylők száma. Vannak ellátási helyek, ahol a szoba alkalmatlan terápia végzésére. Ambulanciát minimális létszámmal tudnak működtetni, mert a Szakszolgálaton belül nincs elég alkalmas szoba. Komplex csoportterápiákat is nehézkes végezni, jelenleg két dadogó csoport működik ambulanciájukon.

Dávid Csilla kolléganőnél öt logopédus-hallgató töltötte tanítási gyakorlatát.

Munkatársaik rendszeresen tartottak fogadó órákat, részt vettek szülői értekezleteken, konferenciákon.

Szakszolgálatuk logopédusai közül 11 fő vállalt az EGYMI-ben túlórában SNI ellátást, hogy a súlyos ellátási gondjukon enyhítsenek.

A **gyógytestnevelők** Újpesten az iskolás korosztály ellátásával foglalkoznak.

Szeptemberben öt álláshelyen három dolgozó kezdte meg a szokásos év eleji feladatait: beiratkozás, csoportok kialakítása, kartonok megírása. A negyedik álláshely betöltése könnyítette kissé munkájukat, az ötödik helyen megbízási szerződéssel 5 órában foglalkoztatnak kollégát. Október hónap végén a gyógytestnevelők felvették a kapcsolatot az iskolák védőnőivel az addig foglalkozásra jelentkezett tanulók egyeztetése miatt. Az

iskolákban a védőnőkkel együtt szűrték ki az 1, 3, 5, 7, 9, 11.-évfolyamra járó gyerekeket, akiknek vizsgálata nem kötelező, csak a 2, 4, 6, 8, 10, 12. évfolyamra járó gyerekeket kell kötelezően kiszűrniük. Fogadóórákat tartottak munkatársaik, nyílt napon adtak lehetőséget a szülőknek, hogy betekintést nyerjenek a gyógytestnevelés órán folyó munkába. A kerületben korábban működött gyógyújszás, sajnos erre jelenleg nincs lehetőség.

A második félévben kiemelt feladat a tanulók szűrésének figyelemmel kísérése, egyeztetés a védőnőkkel és iskolaorvosokkal, hogy minden gyermek megkaphassa a neki megfelelő ellátást. Feladat még egymás óráinak hospitálása is. Megalakult a gyógytestnevelők fővárosi munkaközössége, ahol kollégájuk is aktívan részt vesz.

A pedagógiai szakszolgálatok működését szabályozó 15/2013. EMMI rendelet az **óvoda-, iskolapszichológiai** feladatkört a koordináció területére csökkentette le. Ennek ellenére 2013 szeptemberében mind a 13 pszichológusuk kijárt rendszeresen oktatási-nevelési intézményekbe a tankerület kifejezett kívánságára; a későbbi hónapokban a kint töltött idő csökkent. A félév végéig 8 pszichológus látogatta az intézményeket a nevelési tanácsadás feladatkör keretein belül. Szeptemberben megbízták egy munkatársukat a koordinátori teendőkkel, mivel azonban a nevelési-oktatási intézmények nem kaptak pszichológus státuszokat, pusztán saját kollégáit koordinálta, illetve kapcsolatot tartott a tankerület intézményeivel.

A 8/2014. számú rendeletmódosítás lehetővé teszi, hogy az álláshelyek betöltéséig a pedagógiai szakszolgálat munkatársai ellássanak óvoda-, iskolapszichológusi teendőket, ennek megszervezése folyamatban van.

Összességében kollektívájukról elmondható, hogy magasan képzett, pozitív pedagógiai attitűddel bíró, asszertív személyiségű munkatársak dolgoznak náluk. Azon túl, hogy sokan több mint 30 éve dolgoznak együtt, az évkezdés kihívásai még jobban összekovácsolták a csapatot.

Szakmai kapcsolatok, együttműködések

Szakszolgálatuk kapcsolata a Gyermekjóléti Központtal eseti. Konkrét gyermekekkel, családokkal kapcsolatban szokták megkeresni őket – leginkább nevelési tanácsadás részlegüket – a Központ munkatársai. Az elmúlt tanév során munkatársaik nem jeleztek a Központ felé.

Rendszeresnek mondható kapcsolatuk a Gyámhivatallal. Jelenleg is több eset mentén dolgoznak együtt, amennyiben (túlnyomórészt) kapcsolattartási ügyekben kéri nevelési tanácsadás részlegüktől az érintett gyermekek vizsgálatát.

Az elmúlt tanév során nem került sor jelzési kötelezettségük teljesítésére. Általában a gyermekeket nevelő-oktató intézmények gyermekvédelemmel foglalkozó munkatársai észlelik először, ha egy gyermeknél felmerül a veszélyeztetettség gyanúja, így ők már a jelzés után szereznek tudomást a helyzetről, pl. ha kéri az óvodák-iskolák a pszichológiai ellátást az érintett kiskorúaknál. Ebben a tanévben több esetben kértek tőlük információt az iskolák olyan esetekben, ahol jelzésre (akár a rendőrség felé is) volt szükség. Egy esetben a szülő is megkereste Tagintézményüket, néhány tanuló esetében pedig pszichoterápiás ellátásra került sor. Egy rendőrségi ügy kapcsán munkatársukat tanúként hallgatták ki a Rendőrségen.

A Gyermekjóléti Központ munkatársaival megfelelő, kölcsönös munkakapcsolatban vannak (esetek megbeszélése, információk nyújtása).

A Gyámhivatallal egyoldalú a kapcsolatuk, nem kapnak visszajelzést az általuk vizsgált kapcsolattartási ügyekben az eset lezárásáról (pl. hogy a véleményben szereplő javaslatuk elfogadható volt-e a feleknek, vagy más tartalmú megegyezés, ill. döntés született).

Az előbb említett okoknál fogva a Szakszolgálat ritkán végez kifejezetten gyermekvédelmi munkát. Ide lehetne sorolni talán azokat a terápiákat, amelyeket védelemben vett gyermekeknél előírtak az eljárás során. Ezek az esetek annyiban különböznek más terápiás eseteiktől, hogy a szülőknek általában alacsonyabb a motivációjuk, hogy elhozzák gyermekeiket rendelésükre, ezért gyakrabban maradnak el a terápiáról, mint akik saját belátásból jelentkeznek.

A kerületben tapasztalataik szerint továbbra is magas a hátrányos szociális-kulturális körülmények között, esetleg kifejezett szegénységben élő gyermekek aránya. A gyermekvédelmi felelősi hálózatban bekövetkezett változások nem kedveznek a prevenciónak és az időben történő szupportív ellátás megvalósulásának.

A Gyermekjóléti Központ felé nincs változtatási javaslatuk. A Gyámhivatallal közös ügyekben viszont gyakran tapasztalják, hogy a szülők személyiségére vonatkozó (néha direkt, de legtöbbször indirekt) kérdéseket is feltesznek, amelyeket csak igazságügyi pszichológus szakértő válaszolhat meg – lévén, hogy ők a nevelési tanácsadás keretein belül nem vizsgálhatnak felnőtteket. Sokszor az ügy szempontjából döntő lenne valamelyik fél személyisége, nevelési alkalmasságának megítélése. Azt javasolnák, hogy - a többi kerülethez hasonlóan – a IV. kerületi Gyámhivatal is rendeljen ki igazságügyi szakértőt, ha ez szükséges, mivel a szakszolgálat munkatársai nem terjeszkedhetnek túl kompetencia határaikon.

3.5.4. Védőnői Szolgálat

A Védőnői Szolgálat célja:

Az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A Védőnői Szolgálat bemutatása:

A IV. kerületben a Védőnői Szolgálat az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. szervezeti egységeként látja el feladatát.

Jogszabályi háttér:

- 12/1991. (V. 18.) NM rendelet a tanuló ifjúság üdülésének és táborozásának egészségügyi feltételeiről
- 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről
- 19/2009. (VI. 18.) EüM rendelet a tizenhat éveseknek szervezett ingyenes orvosi vizsgálat megvalósításával és az új Egészségügyi Könyv bevezetésével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról
- 19/2012. (III. 28.) NEFMI rendelete egyes egészségügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 1997. évi CLIV. Törvény az egészségügyről
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról
- 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről

- 35/2011. (III. 21.) Korm. rendelet az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól
- 47/1997. (XII. 17.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében járó anyatejellátás feltételeiről
- 49/2004. (V. 21.) ESZCsM rendelet a területi védőnői ellátásról
- 5/1997. (XII.18.) NM. rendelet az egészségügyi szolgáltatásokról és szűrővizsgálatok igazolásáról
- 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról
- 63/2011. (XI. 29.) NEFMI rendelet az egészségügyi szakdolgozók továbbképzésének szabályairól
- 8/2002. (X.4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról

A Védőnői Szolgálat feladata:

- Nővédelem [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Várandós anyák gondozása [26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, valamint 49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- Gyermerágyas anyák gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- 0-6 éves korú gyermekek gondozása [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról, valamint 8/2002. (X. 4.) ESZCSM rendelet az anyatej társadalombiztosítási támogatás alapját képező áráról, valamint a támogatás elszámolásának módjáról alapján]
- tanköteles gyermekek gondozása [26/1997. (IX. 3.) NM. rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról alapján]
- család-gondozás [49/2004 (V. 21.) ESZCSM rendelet a területi védőnői ellátásról alapján]
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A Védőnői Szolgálat két, feladataiban eltérő részre tagolódik, a területi ellátásra, valamint az iskola-egészségügyi ellátásra.

Területi ellátás:

Személyi ellátottság:

A Védőnői Szolgálat területi ellátásában harminc területi védőnői státusz engedélyezett. A 2014. december 31-ei állapot alapján, a dolgozók közül huszonhat védőnő határozatlan idejű kinevezéssel, három védőnő Gyermekgondozási Díjon lévő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel végzi preventív gondozási feladatait. Egy Gyermekgondozási Díjon lévő védőnő területi körzetének gondozási feladatai felosztásra kerültek a dolgozói létszámihiány miatt. 2014. évben az Újpesti Egészségügyi Nonprofit Kft. Védőnői Szolgálat területi ellátásánál állásfejlesztés, átszervezés nem történt.

Helyi jellemzők:

A kerület közigazgatási területén 30 védőnői körzet van kialakítva. A kialakított védőnői körzetek öt egészséges tanácsadó köré vannak csoportosítva.

Az öt tanácsadóban a védőnői körzetek megoszlása a következő:

Tanácsadó megnevezése	Tanácsadó címe	Telefonszám	Védőnői körzetek száma
Király utcai Tanácsadó	1042. Budapest, Király u. 19.	369-15-41	8 körzet
Erdősor úti Tanácsadó	1046. Budapest, Erdősor út 1.	233-14-14	6 körzet
Pozsonyi utcai Tanácsadó	1045. Budapest, Pozsonyi u. 23.	369-19-18	7 körzet
Galopp utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Galopp u. 6.	380-69-84	5 körzet
Hargita utcai Tanácsadó	1046. Budapest, Hargita u. 1.	230-28-06	4 körzet

A területi ellátás mutatószámai:

(2014. december. 31)

	Király	Erdősor	Pozsonyi	Galopp	Hargita	Összesen
Látogatott családok száma	1350	972	1320	780	676	5098
Családlátogatási alkalmak száma	7280	4871	4035	3502	2598	22286
Szaklátogatási alkalmak száma	9307	7084	5241	4868	3439	29939
Gondozott gyermekek száma (fő)	1558	1194	1430	906	824	5912
Fokozottan gondozott gyermekek száma (fő)	118	86	155	132	65	556
Gondozott várandósok száma (fő)	544	306	422	241	156	1669
Titkolt terhességek száma (fő)	-	-	-	-	-	-
Gyermekjóléti Központ felé jelzett esetek száma (eset)	16	13	0	5	0	44

A védőnők, illetve az általuk gondozott családok között a kapcsolattartás folyamatos. A kapcsolattartás családlátogatás, tanácsadás, fogadóóra, illetve a védőnők által szervezett és működtetett klubfoglalkozások keretében valósul meg. Sok esetben, akut probléma jelentkezésekor a szülő telefonon keresi meg a védőnőt és kéri a segítségét. A védőnő, amennyiben sikerül egyedül kezelnie az esetet azonnali problémamegoldásba kezd, amennyiben nem a szülő előzetes tájékoztatása után és beleegyezésével más szakemberek

segítségét kéri (Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat, Szociális Osztály, Házi gyermekorvos, óvoda, iskola, stb.)

Az elmúlt év folyamán egy család nem kért védőnői gondozást, illetve két család védőnői látogatást. Ők a szakma szabályai szerint a Gyermekjóléti Központ felé jelezve lettek.

A kerület huszontkét óvodájában 3238 óvodás gyermek ellátása történik, a 2014 / 2015. tanév I. félévétől (2014. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodai preventív gondozási feladatokat az óvodák vezetésével együttműködve látják el a területi védőnők. (A jelenleg hatályos jogszabályok nem írják elő kötelezően a területi védőnők részére a rendszeres óvodai gondozási munkát.)

A IV. kerületi óvodák létszámadatai (2014. október 1.):

	Óvoda	Létszám (fő)
1.	Ambrus Tagóvoda	93
2.	Aradi Tagóvoda	190
3.	Bőrfestő Óvoda	359
4.	Csányi Tagóvoda	73
5.	Dalos Ovi	200
6.	Deák Óvoda	155
7.	Aranyalma Tagóvoda	118
8.	Homoktövis Óvoda	195
9.	JMK Óvoda	184
10.	KF Tagóvoda	186
11.	Királykerti Tagóvoda	144
12.	Lakkozó Óvoda (Bőrfestő Óvodában)	0
13.	Kertvárosi Tagóvoda	95
14.	Nyár Óvoda	193
15.	Óceán Tagóvoda	111
16.	Park Óvoda	136
17.	Pozsonyi Tagóvoda	71
18.	Liget Tagóvoda	138
19.	Szent Anna Katolikus Óvoda	120
20.	Viola Óvoda	185
21.	Virág Óvoda	181
22.	Vörösmarty Tagóvoda	111
	összesen	3238

Egészségnevelés:

A Védőnői Szolgálat dolgozói nagy hangsúlyt fordítanak a kerület lakosságának, valamint az általuk gondozottak felvilágosítására, tájékoztatására, az egészségnevelésre. A szülők, illetve a leendő szülők felvilágosítása, támogatása, megerősítése és mentálhigiénés gondozása, a gyermeknevelés során a tanácsadás, a figyelem felhívása a minták, az értékek megfelelő átadására, az egészséges családi háttér, az egészséges személyiségfejlődéshez elengedhetetlen.

A védőnők a területi gondozási munkájukon és a kerületi rendezvényeken túl, az Egészséges Tanácsadóknak is szerveznek és végeznek egészségnevelő munkát. Erre a klubfoglalkozások keretein belül van lehetőség.

A Király utcai Tanácsadóban Dr. Dabousné Székelyhídi Julianna már tizennégy éve szervezi és vezeti az Újpesti Lisztterzékenyek Klubját. Az elmúlt évben 13 alkalommal, összesen 422 fő vett részt a klubfoglalkozásokon.

Az Erdősor úti Tanácsadóban Szülésre felkészítés (2 alkalom – 10 fő), Baba-mama klub (2 alkalom – 16 fő) és Babamasszázs tanfolyam (31 alkalom – 101 fő) működött.

A Pozsonyi utcai Tanácsadóban Szülésre felkészítő tanfolyam (33 alkalom – 374 fő) működött. A Galopp utcai Tanácsadóban Babamasszázs tanfolyamot (4 alkalom – 14 fő), Baba-mama klubot (11 alkalom – 78 fő) és Szülésre felkészítést (10 alkalom – 41 fő) szerveztek a területi védőnők. A védőnők, a Pető Intézettel együttműködve, megszervezték a megkésett mozgásfejlődésű gyermekek felkutatását és a kerületben történő felülvizsgálatát. Ez a tevékenység az egész kerületre kiterjed, és éves ütemterv szerint 2015-ben is folytatódik - előzetes bejelentkezés alapján - a Galopp utcai Tanácsadóban. Az elmúlt évben, Makk Ádám és Kondákor Ágnes konduktor segítségével, 10 alkalommal 89 gyermek felülvizsgálata történt meg.

A Hargita utcai Tanácsadóban Várandós klub (10 alkalom – 73 fő), Baba-mama klub (20 alkalom – 330 fő) és Babamasszázs tanfolyam (64 alkalom – 207 fő) volt.

A tavalyi évben, 2014. augusztus 29-én, 12. alkalommal került megrendezésre a kerületi **Anyatejes Világnap**. Ebben az évben a Babits Mihály Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Gimnázium adott helyet a rendezvényüknek. A rendezvény főbb szervezési feladatait a Védőnői Szolgálat Galopp utcai Tanácsadójának területi védőnői látták el, de a lebonyolításban aktívan részt vettek a kerületben dolgozó védőnők is.

Az Erdősor úti Tanácsadóban a területi védőnők mellett két tanuló ismerkedett a területi védőnői munka feladataival.

A Galopp utcai Tanácsadóban egy területi védőnő mellett, egy védőnő szakos főiskolai hallgató töltött szakmai gyakorlatot.

Iskola-egészségügyi ellátás

Személyi ellátottság:

A 2014/2015. tanévben, a IV. kerület huszonhárom oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat tizenhárom iskolavédőnő látja el.

A huszonhárom iskola tizenhárom iskola-egészségügyi körzetre van felosztva. Egy iskolavédőnő általában két oktatási intézményben végzi a preventív gondozási feladatait. Két iskolavédőnő három, két iskolavédőnő pedig egy-egy oktatási intézményt lát el. Három oktatási intézmény (két középfokú és egy általános) két-két iskolavédőnői körzethez tartozik. Valamennyi dolgozó rendelkezik az iskola-egészségügyi munkát szabályozó 26/1997. (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által előírt szakképesítéssel. A tizenhárom iskolavédőnő közül:

- 10 iskolavédőnő határozatlan idejű kinevezéssel,
- 2 iskolavédőnő GYED-en lévő dolgozó státuszán, határozott idejű szerződéssel látja el feladatát,
- 1 iskola-egészségügyi körzet ellátását, két határozatlan idejű kinevezéssel foglalkoztatott iskolavédőnő helyettesítéssel látja el.

Helyi jellemzők:

Az általános iskolákban, 12 évfolyamos iskolákban és az egyházi általános iskolákban házi gyermekorvos, a középfokú oktatási intézményekben ifjúsági orvosok látják el az iskolaorvosi feladatokat.

Az iskola-egészségügy mutatószámai a 2014/2015. tanévben

Iskola- egészségügyi körzet	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	Össz. (fő)
Létszám (fő)	947	812	815	824	980	995	803	918	916	884	962	922	993	11771
Egészségügyi ok miatt veszélyeztetett (fő)	16	17	104	111	18	156	83	71	71	18	74	20	32	791
Szociális ok miatt veszélyeztetett (fő)	31	94	6	74	37	6	92	0	38	17	18	6	39	458
Vizsgáltak száma (fő)	317	214	397	165	132	199	490	106	256	301	391	371	370	3709
Szakorvoshoz utaltak száma (fő)	33	14	27	70	11	45	96	22	126	85	65	68	169	831
Szakorvosi leletet hozott (fő)	6	3	6	4	3	2	11	3	19	18	30	11	6	122
Gondozásba vettek száma (fő)	1	2	12	4	1	201	96	3	126	15	65	0	5	531
Tisztasági szűrésen részt vett (fő)	444	270	0	142	925	865	380	870	542	646	566	897	993	7540
Észlelő- és jelzőrendszeri megbeszélésen (alkalom)	0	0	0	0	0	7	4	2	5	0	2	0	0	20
Gyógytestnevelésre járó tanulók száma (fő)	49	8	2	21	15	30	123	29	36	218	32	80	58	701

A 26/1997 (IX.3.) NM. rendelet (az iskola-egészségügyi ellátásról) által kampányoltás keretében oltásra kötelezett tanulók többsége részesült az előírt védőoltásban. A betegség, a műtét vagy az egyéb ok miatt a kampányoltás időpontjában hiányzó, ezért védőoltásban nem részesült tanulók pótolása folyamatos. Az oktatási intézményekben történő oltások folyamatát a BFKH V. kerületi Népegészségügyi Intézetének Járványügyi Csoportja rendszeresen ellenőrzi.

A tisztasági szűrővizsgálatokat a módszertani utasítás szerint, folyamatosan, az oktatási intézmények igényeinek megfelelően végezték az iskolavédőnők. (Vannak olyan iskolák, amelyek nem igénylik, hogy az iskolavédőnő rendszeresen tisztasági szűréseket végezzen. Ezekben az iskolákban ezt a tanév elején az iskolai munkatervben rögzítik.) A tisztasági vizsgálatok során a vizsgált egységeket, illetve a pediculosis miatt kiszűrt tanulókat egyénileg is tájékoztatják, nagy hangsúlyt helyezve az újrafertőződés megelőzésére.

Az iskola-egészségügy járványügyi tevékenysége a 2014/2015. tanévben

	Ellátott iskolák száma (db.)	Ellátott tanulók létszáma (fő)	Védőoltások			
			DiPerTe elleni (fő)	MMR elleni (fő)	Hepatitis B. elleni (fő)	HPV elleni oltás (fő)

		(2014.09.30.)				
1. körzet	2*	947	44	44	48	14
2. körzet	2	812	44	44	41	9
3. körzet	1*	815	0	0	0	0
4. körzet	3*	824	21	21	21	0
5. körzet	3*	980	72	71	142	53
6. körzet	2*	995	91	91	38	12
7. körzet	2	803	37	37	49	16
8. körzet	2	918	84	84	91	18
9. körzet	2	916	67	66	41	10
10. körzet	1	884	83	83	74	15
11. körzet	2	962	109	109	60	19
12. körzet	2*	922	77	77	126	17
13. körzet	2	993	104	103	98	25
Összesen	23/26*	11771	833	830	829	208

* : a magas tanulói létszám miatt, több oktatási intézmény két részre lett osztva az iskola-egészségügyi körzetek kialakításánál.

Egészségnevelés:

Az iskolai egészségnevelési tevékenység az oktatási intézménnyel egyeztetett éves terv alapján történik, amely tanévre készül. Az iskolák igazgatói által a 2014/2015. tanévre engedélyezett egészségnevelési terveknek csak a töredéke került megvalósításra, mivel az őszi hónapokban a fő tevékenység a szűrővizsgálatok, illetve az iskolai kampányoltások végrehajtása.

Az iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek a prevencióra, ennek érdekében igyekeznek színesíteni az egészségnevelési tevékenységüket. Az egyéni tanácsadások keretében lehetőségük nyílik a veszélyeztetett tanulók felkutatására, és a felmerülő problémák kezelésére.

Összefoglalás, tapasztalatok:

Területi ellátás:

Az elmúlt évben a területi védőnők több alkalommal tettek jelzést a Gyermekjóléti Központ felé. A jelzések oka a várandós hajléktalansága, a rossz szociális helyzetben gyermeket nevelő családok, az anya korábbi deviáns viselkedése, az anyának a nevelésben való bizonytalansága, a rossz szülő-gyermek kapcsolat, a gyermeknél jelentkező magatartási problémák, a gyermek ideiglenes elhelyezése volt.

A kerületben a gyermekek szociális körülményei változóak és igen széles skálán mozognak. Vannak családok, akiknél a napi megélhetés, a gyermekek intézményi étkezésének a befizetése, a számlák összegének kiegyenlítése, a gyermekek ruháztatása is napi problémát okoz. Ezekben a családokban a problémamegoldás fókuszában a megélhetési gondok rendezése áll, így esetleg a gyermekek kevesebb figyelemben részesülnek. A rászoruló családokat felvilágosítjuk a segítségkérés, támogatás lehetőségeiről.

A gyermekek nagyobb csoportját veszélyeztető tényezőket nem tapasztaltak.

Tapasztalataik szerint, a két szolgálat együttműködése egyre hatékonyabb, illetve egyre inkább beszélhetünk együttműködésről, melyet az is mutat, hogy a jelzést követően rövid időn belül érdemi intézkedés történik, melyről a másik fél írásban is értesül. Pozitívum, hogy a védőnő személyén túl, a családgondozó személye is állandó, ami segíti a gondozott családdal egy bizalmi kapcsolat kialakítását és fenntartását. Több esetben - a szülővel történt előzetes megbeszélés után - a védőnő már a családgondozóval együtt megy a család otthonába, mely segíti a szülővel a családgondozó személyének könnyebb elfogadását, továbbá megelőzi, hogy a szülőben esetleg a „hátról támadás érzése” alakulhasson ki.

Problémát okoz a védőnők részére a családgondozóval történő kapcsolatfelvétel. A kapcsolatfelvétel sokszor nehezen valósítható meg, mivel a családgondozó területen van, illetve nem hívja vissza a számára üzenetet hagyó védőnőt.

Bölcsődei ellátás:

A 49/2004 (V.21.) ESZCSM rendelet (a területi védőnői ellátásról alapján) nem írja elő a védőnők részére, hogy a bölcsődei ellátásban is részt kell vállalniuk.

A Védőnői Szolgálat és a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények között változatos a kapcsolat, egyes bölcsődékbe a területi védőnők rendszeresen látogatást tesznek, míg más bölcsődéknél eseti a kapcsolat.

Óvodai ellátás:

A kerület huszonnégy óvodájában 3238 óvodás gyermek ellátása történik, a 2014 / 2015. tanév I. félévétől (2014. október 1. létszámadatok alapján).

Az óvodákban, a jogszabályi háttér megváltozása miatt, a kötelező védőnői feladatok megszűntek. Egyéb, eseti feladatokat (pl.: tisztasági szűrések, egészségnevelés, stb.), a területi védőnők látják el az óvoda vezetésével, illetve az óvodát ellátó házi gyermekorvossal együttműködve. Az információáramlás kétirányú még abban az esetben is, ha a problémás gyermek területi védőnője, illetve az óvoda védőnőjének személye nem azonos.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Jelenleg a kerület oktatási intézményeit tizenkettő iskolavédőnő látja el. Az iskolák dolgozói és az iskolavédőnők között a kapcsolatrendszer kialakult, az együttműködés megfelelő. A védőnő véleményét elsősorban a tanulóknál jelentkező egészségügyi vonatkozású problémák esetén kéri az iskola.

Az oktatási intézmények az észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésekre meghívják a védőnőket, illetve kéri véleményüket, meghallgatják álláspontjukat, javaslatukat.

Az iskolák vezetésével, a tantestülettel, az iskolapszichológussal, a logopédussal, a fejlesztő pedagógussal, a gyógytestnevelővel, az eddig kialakult kapcsolat egyre hatékonyabban működik.

Az iskolavédőnők eddigi tapasztalatai szerint az oktatási intézmények gyermekvédelmi felelőseivel történő együttműködés gyorsabb és hatékonyabb problémamegoldást eredményezett. Azokban az iskolákban, ahol a két szakember jelenléte nem biztosított ott nehezebben valósítható meg a problémamegoldás. Miután gyermekvédelmi felelősök nem dolgoznak az oktatási intézményekben, a problémák felhalmozódtak, nincs aki koordinálja az eseteket és azok megoldási folyamatát.

A Gyermekjóléti Központ és az iskolavédőnők közötti kapcsolat inkább értékelhető egyoldalú kapcsolatnak, mint együttműködésnek. Az iskolavédőnő a kért nyomon követést biztosítja, azonban a gondozott tanulóval nincs egyéb információja, csak amivel ő maga is rendelkezik. A Gyermekjóléti Központ adatvédelemre hivatkozva nem tájékoztatja az iskolavédőnőt az esetről, a gondozás folyamatáról. A jelzést tevő személy anonimitását törvény védi, azonban

előfordult, hogy a bejelentő személyét, valamint a szakmai anyagot is megismerte a gondozott, kiszolgáltató helyzetbe sodorva az iskolavédőnőt.

Az elmúlt évekre visszatekintve elmondható, hogy a tanulók szociális környezete egyre változatosabb képet mutat. A szociális környezetbe beletartozik a szociális kapcsolatok rendszere, így a társadalmi rétegben elfoglalt hely, a családi és a társas kapcsolatok, valamint a szociális helyzet. Egyre több tanuló csonka családban él, ami szerencsés esetben (és ez a gyakoribb) nem feltétlenül jelent veszélyeztető környezetet az egyén egészséges személyiségfejlődése szempontjából. Több tanuló esetében megfigyelhetőek a rendezetlen családi kapcsolatok is.

A tanulók szociális helyzetének tekintetében átlagos a megítélés, azonban majdnem minden iskolában van néhány átlagosnál jóval nehezebb szociális körülmények között élő tanuló, néhány iskolában pedig a tanulók családjának zöme ilyen körülmények között él (munkanélküliség, anyagi problémák, megélhetési gondok, stb.). A középiskolás korosztályból több tanuló rendszeresen munkát vállal, hogy a keresetével csökkentse a családja terheit, esetleges adósságait.

A szociális ok miatt veszélyeztettként gondozott tanulók esetében előfordul, hogy az iskolavédőnőt nem tájékoztatják a tanuló életkörülményeiben beállt változásokról. A szociális veszélyeztető tényezők általános iskolás korosztálynál a gyermekek elhanyagolása, elhanyagoltsága, a kevés szülői figyelem, a kevés érzelem, a szülő(k) szenvedélybetegsége, a középiskolás korosztály esetében a dohányzás, az alkohol fogyasztása, a droghasználat, valamint a táplálkozási zavarok.

Az iskolavédőnök munkáját megnehezítik a magántanulók. Sok esetben, e diákokról kevés az információjuk, hiányzik a személyes kontaktus, ugyanakkor a jogszabályok által előírt iskola-egészségügyi tevékenység csak nehezen valósítható meg. A magántanulók esetében még az iskolai védőoltások beadása is sokszor nehézségekbe ütközik. Ezt tovább nehezíti, ha a szülő nem együttműködő vagy az adminisztráció hiányos (pl.: hiányzik, hiányos vagy elveszett a tanuló oltási könyve, folyamatos költözése miatt az iskola-egészségügyi dokumentáció hiányzik, nehéz a nyomon követése, stb.).

Ilyenkor az iskolavédőnő a gyermek házi gyermekorvosától, illetve a tartózkodási hely szerinti illetékes területi védőnőjétől tud segítséget kérni, illetve a területileg illetékes BFKH Járványügyi Csoportjának támogatását kéri.

Az iskolai szűrővizsgálatok során észlelt elváltozások (pl.: lúdtalp, gerincferdülés, hanyag tartás, látásélesség-csökkenés, szintévesztés, stb.) kivizsgálása sem zajlik mindig gördülékenyen. (A szakorvoshoz történő beutalási rend megváltozása miatt az iskolaorvos írásban jelzi a tapasztalatát a tanuló házi orvosának, majd a tanuló, a házi orvos által írt beutalóval keresi fel a megfelelő szakrendelést.)

Előfordul, hogy a szülők részére készült levél nem jut el a címzetthez, vagy ha el is jut, a szülő nem érzi a jelzett elváltozást problémának, nem keresi fel a gyermekével a házi orvosát, vagy ha fel is keresi, nem megy el a beutalóval a megfelelő szakorvoshoz. Ha a „teljes utat” végig is járja a szülő a gyermekével, még akkor sem biztos, hogy az iskolavédőnő és az iskolaorvos visszajelzést kap a szakorvostól.

Javaslatok

Területi ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a Gyermejkölési Központ együttműködését továbbra is támogatni kell. Az eredményes munka elengedhetetlen feltétele a személyes jelenlét, a személyek (védőnő, családgondozó) állandósága és elérhetősége az adott eset megoldásánál, a kétirányú

információáramlás (szóban és írásban is), a rendszeres kapcsolattartás, valamint az esetmegbeszélő teamek szervezése.

A Védőnői Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ között egyre hatékonyabb az együttműködés, azonban még mindig van olyan terület, ami fejlesztésre szorul. Igényünk lenne, hogy az adott ügy előre menetelével kapcsolatosan, folyamatos visszajelzést kapjunk írott formában is, még abban az esetben is, ha nem a védőnő jelezte a problémát a Gyermekjóléti Központ felé. Ezáltal teljessé válna a védőnői dokumentáció is adott gondozottal kapcsolatban, továbbá a védőnő is be tudna kapcsolódni a nyomon követés folyamatába. Továbbá kérjük a Gyermekjóléti Központ munkatársait, hogy a családgondozó megkeresésének eredménytelensége esetén vegyék fel a kapcsolatot a megkeresést kezdeményező védőnővel, hiszen sokszor értékes napok vesznek el a gondozás folyamatából. Javasoljuk, olyan kerületben megrendezésre kerülő gyermekprogramok szervezését, amelyen fiatalabb életkorú gyermekek is részt tudnak venni, illetve valamennyi gyermek számára elérőek (ingyenes hozzáférés).

Bölcsődei ellátás:

A Védőnői Szolgálat és a kerületi bölcsődék között az együttműködést erősíteni kell.

Óvodai ellátás:

A területi védőnők és az általuk ellátott óvodák között a kapcsolattartás folyamatos. Fontos, hogy a megváltozott jogszabályi háttér mellett is fennmaradjon a jól működő kapcsolatrendszer.

Iskola-egészségügyi ellátás:

Az iskolák részéről a hatékony együttműködéshez szükséges nyitottság biztosított. A korábbi években a gyermekvédelmi felelősök iskolai jelenléte segítette a problémák gyors és hatékony megoldását. Azokban az iskolákban, ahol nem áll rendelkezésre gyermekvédelmi szakember, ott problémát okoz a gyermekvédelmi esetek megoldása. Az iskolaigazgató, a pedagógusok és az iskolavédőnő személyes kapcsolata, valamint rendszeres kommunikációja áthidalhatja ezt a problémát. Szükség lenne az oktatási intézményekben a gyermekvédelmi szakemberek szakmai és koordináló munkájára, mivel egyre több a problémával küzdő tanuló, család.

Szeretnénk elérni, hogy a tanuló osztályfőnöke minden esetben jelezze az oktatási intézményt ellátó egészségügyi szakembereknek, ha a tanulóval kapcsolatban valamilyen egészségügyi adat vagy információ áll a rendelkezésére. Pl.: pszichiátriai betegség, stb.

Kérnék a Gyermekjóléti Központot, hogy a szabadidő eltöltéséhez lehetőséget kínál, a Gyermekjóléti Központ által szervezett, illetve működtetett klubok címéről, valamint nyitvatartási idejéről, programjairól tájékoztassák a Védőnői Szolgálat dolgozóit. Ugyancsak szeretnénk tájékoztatást kapni, a gondozottak ellátását szolgáló tevékenységeikről.

Ha egy gyermek a Gyermekjóléti Központnál gondozásba kerül, minden esetben tájékoztassák az illetékes védőnőt (területi védőnő, iskolavédőnő). Ilyen módon a védőnő is újabb információt adhat a gondozotról, teljesebb körű lesz az ellátás, valamint ő is csatlakozni tudja az írásos jelzést a gyermek/tanuló dokumentációjához. Így, a gondozott elköltözése vagy másik oktatási intézménybe kerülése esetén a postázott dokumentum egy teljesebb képet ad a gyermekről/tanulóról. Ez a későbbiek folyamán sok háttér-információt nyújthat az új szakembernek a gondozotról.

Jelzőrendszeri Konferenciákon a védőnők szívesen vesznek részt. Sajnos, a megbeszéléseknek helyet adó csoportszoba mérete a jelzőrendszeri megbeszéléseken jelenlévő szakemberek létszámát korlátozza. A későbbiekre javasolnánk, hogy - a leadott létszámok alapján, - egy megfelelő befogadóképességű teremben történjenek a megbeszélések.

A tanulók egészségvédelme érdekében javaslatunk:

- Az iskolák vezetésével, pedagógusaival történő együttműködés erősítése;
- Az iskolapszichológussal, - lehetőség szerint - az iskolai gyermekvédelmi felelőssel történő együttműködés;
- A tanulók szüleivel történő személyes találkozás (pl.: szülői értekezletek alkalmával);
- Együttműködés a hatóságokkal (pl.: BFKH Járványügyi Csoport – oltáshiányok pótlása), valamint az egészségügy más területén dolgozó szakemberekkel (pl.: házi gyermekorvosok, területi védőnők, szakorvosi rendelők, stb.);
- Esetmegbeszélő teamek szervezése a jelzőrendszer tagjaival;
- A tanulók részére a szabadidő helyes eltöltéséhez megfelelő intézmények, programok kialakítása (Ifjúsági Klub, Túra Klub, stb.);
- Az iskolai egészségnevelésnek nagyobb tér biztosítása: Az iskolavédőnők jelenleg is végeznek egészségnevelési tevékenységeket. Az egészségnevelés témaköreit a tanulók életkora, a biológiai és pszichológiai érettsége, a pedagógusok jelzései, észrevételei, kérése alapján válogatják össze az iskolavédőnők (dohányzás, alkohol, drog, barátság, szerelem, szexualitás, pubertáskor, személyi higiéné, daganatos megbetegedések, szűrések fontossága, életmód, egészséges táplálkozás, sport szerepe, szabadidős tevékenységek, stb.) Kiemelt figyelmet kell fordítani a családi és a szülői szerepekre történő felkészítésre, valamint a felelős gyermekvállalásra. Az egészségnevelés hatékonyságát nagyfokban növelné, ha több idő állna az iskolavédőnők rendelkezésére. Így lehetőség nyílna a tanulók problémáinak fokozottabb figyelembé vételére, illetve személyre szabottabb lenne a tájékoztatás.

Végezetül kérem, a gyermekek ellátásában résztvevő valamennyi intézményt, illetve szakembert, hogy segítsék egymás munkáját a gyermekek hatékony ellátása és védelme érdekében.

3.5.5. Családsegítő Szolgálat

Az Újpest SZI Családsegítő Szolgálat 2014.-ben is két munkacsoporttal (Családgondozói- és Adósságkezelő csoport), valamint jogi és pszichológiai tanácsadást nyújtva végezte tevékenységét az újpesti illetékességű, szociális és/vagy mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek, családok érdekében.

I. Az ellátás célja, jogszabályi háttere

A családsegítés célja:

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése,

a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Jogszabályok:

1. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló **1993. évi III. törvény** (továbbiakban Szt.)
2. A szociális, a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények ágazati azonosítójáról és országos nyilvántartásáról szóló **226/2006. (XI. 20.) Korm. rendelet**
3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről **szóló 9/1999. (XI.24.) SzCsM rendelet**
4. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet**
5. Az államháztartásról szóló **2011. évi CXCV tv.**
6. Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló **81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet**
7. **Munka Törvénykönyve 2012. évi I. Törvény** (továbbiakban Mt.)
8. **A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény** (továbbiakban Kjt.)
9. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló **9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet**
10. Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata képviselő testületének **43/2013 (XII.2.) önkormányzati rendelete a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetben nyújtott ellátásokról**
11. **2007. évi LXXX. Törvény a menedékjogról**
12. **301/2007. (XI.9.) Korm. Rendelet a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. Törvény végrehajtásáról**

II. Személyi feltételek 2014-ben

1 fő csoportvezető családgondozó- általános szociális munkás végzettséggel, szociális szakvizsgával

Családgondozói Csoport

8 fő családgondozó, ebből 3 fő általános szociális munkás, 1 fő szociálpolitikus, 2 fő szociálpedagógus, 1 fő pedagógus, 1 fő igazgatásszervező

2014 szeptemberétől 3 fő gyermekvédelmi felelős családgondozói munkát lát el, ebből 1 fő GYES-n, 1 fő pedig TGYÁS-n van.

Adósságkezelő Csoport

Személyi feltételek: 4 fő

2 fő adósságkezelési tanácsadó – 2 fő szociális munkás, adósságkezelési tanácsadó

2 fő családgondozó, 2 fő általános szociális munkás.

Jogi tanácsadás

1 fő jogi tanácsadó vállalkozói szerződéssel, heti 15 óra ügyfélfogadással

Pszichológiai tanácsadás

1 fő pszichológiai tanácsadó vállalkozói szerződéssel heti 10 órában

Ügyfélszolgálat

3 fő szociális segítő – szociális asszisztens végzettséggel

III. Dolgozók általános jellemzése

2012 májusában készült el a dolgozók minősítése, amelyet a Kjt. ír elő három évente. A dolgozók közül 2 kollega kiválóan alkalmas minősítéssel, a többi kollega pedig alkalmas minősítéssel rendelkezik.

Ezen kívül évente megtörténik a dolgozók ISO általi minősítése is.

IV. Összesített adatok 2014. évre

Kliens forgalom összesen:	5813 fő	7358 megjelenés
	ebből eset	515 (2014.12.31.-én)
	szociális eset	159 (2014.12.31.-én)
	új kliensek száma	935 fő

Családgondozói csoport forgalma:	1665 fő	12355 megjelenés
	ebből eset	223 (2014.12.31.-én)
	szociális eset	159 (2014.12.31.-én)
RSZS együttműködő ügyfelek száma		51 fő (2014.12.31.-én)

Álláskereső klub forgalma 184 fő 94 klubfoglalkozáson

Adósságkezelő csoport forgalma:	1714 fő	2240 megjelenés
	ebből eset	293 (2014.12.31.-én)

Hálózatos ügyintézés: 245 kérelem 66.113.011 Ft összegben

Adótanácsadás:	173 fő	271 megjelenés
----------------	--------	----------------

Adósságkezelési támogatás:	373 fő	510 megjelenés
----------------------------	--------	----------------

Mediáció:	28 eset
	69 résztvevő fő
	28 érintett család
	42 ülés

Jogi tanácsadás: 727 fő 846 megjelenés (az adatok tartalmazzák a Gyermekjóléti Központ forgalmát is)

Pszichológiai tanácsadás: 448 fő 540 megjelenés (az adatok tartalmazzák a Gyermekjóléti Központ forgalmát is)

V. Szakmai tevékenység

1) Családgondozói csoport szakmai munkája

Személyi feltétel: 8 fő családgondozó (1 fő TGYÁS-n)

A csoport családgondozói az alábbi feladatokat látják el:

- szociális esetkezelés egyénekkal, családokkal,
- rendszeres szociális segélyben részesülő személyek segítése,
- ellátásban nem részesülő munkanélküliek, és irányítás esetén a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő aktívkorúak elhelyezkedését akadályozó külső és belső körülmények feltárása, azok megszüntetésére illetve enyhítésére, valamint a sikeres elhelyezkedésre irányuló segítő formák nyújtása,
- foglalkoztatási problémákat jelző kliensek támogatása egyéni és csoportos formában,
- menekült, oltalmazott státusszal rendelkező kerületi lakosok ellátása.

A csoport munkája a rendszeres szociális segélyben részesülő kliensekkel:

A Szolgálat célcsoportját az együttműködésre kötelezett, az aktívkorúak ellátásában – rendszeres szociális segélyben részesülők (RSZS-ek) alkotják, illetve a Munkaügyi Kirendeltség által munkavállalásra felkészítés céljából hozzánk irányított rendelkezésre állási támogatásban részesülők (FHT-sek).

2014 első félévében a Munkaügyi Központ Kirendeltsége nem irányított Szolgálatunkhoz rendelkezésre állási támogatásban részesülő személyt.

A családsegítés feladata fenti ügyfélkörrel:

- folyamatos együttműködés a rendszeres szociális segélyben részesülő személyekkel – egyénre szabott cselekvési terv, megállapodás alapján, legalább 3 havonkénti találkozások során,
- beilleszkedési program keretében egyéni képességeket fejlesztő, életmódot formáló foglalkozások, tanácsadás, munkavégzésre történő felkészítés,
- egyéb egyéni, családi problémák, hátrányok megoldásában segítségnyújtás,
- az ügyfelek irányítása más, speciális szolgáltatásokhoz (adósságkezelés, jogi-, pszichológiai
- tanácsadás, szociális- és egészségügyi ellátók, stb.).

Az ügyfelek részesülhetnek a hetente két alkalommal szervezett álláskereső klub nyújtotta szolgáltatásokban is, ahol álláslehetőségeket ismerhetnek meg az internet, az álláslista és a rendelkezésre álló újságok segítségével, személyre szabott tanácsokat kaphatnak, önéletrajzot, kísérőlevelet írhatnak és küldhetnek, valamint átképzésekről, szakképzésekről informálódhatnak. A munkacsoport együttműködik a kerületi Önkormányzattal, a Munkaügyi Központtal, egyes (főleg csökkent munkaképességűeket foglalkoztató) munkaadókkal, szociális és egészségügyi szolgáltatókkal.

Menekült, ill. oltalmazott státusszal rendelkezőkkel kapcsolatos teendőink:

A menekült vagy oltalmazott társadalmi beilleszkedésének elősegítését a menekültügyi hatóság - a menekült vagy az oltalmazott lakóhelye szerinti települési önkormányzat a

családsegítést nyújtó szolgáltató, vagy intézmény (a továbbiakban: családsegítő szolgálat) közreműködésével - integrációs szerződés és integrációs támogatás formájában biztosítja.

A menekült vagy az oltalmazott az integrációs szerződés időbeli hatálya alatt köteles

- lakóhelyét a menekültügyi hatóság és a családsegítő szolgálat számára bejelenteni,
- közreműködni az integrációs szerződésben foglaltak, továbbá a gondozási tervben kitűzött célok megvalósításában,
- ha munkaviszonnyal nem rendelkezik, álláskeresőként regisztrálni a gondozási tervben meghatározott időtartamon belül,
- az állami foglalkoztatási szervvel folyamatosan kapcsolatot tartani, részt venni az aktív álláskeresőben,
- a menekültügyi hatóság és a családsegítő szolgálat számára 8 napon belül bejelenteni, ha munkaviszonyt létesít a munkaviszony kezdő - valamint határozott idejű munkaviszony esetén végső - határnapjának, a munkáltató nevének, székhelyének, továbbá a megállapított munkabér összegének megjelölésével, valamint
- a családsegítő szolgálat által biztosított kapcsolattartási alkalmakon megjelenni, a félévente esedékes környezettanulmány elkészítése során közreműködni.

A menekült vagy az oltalmazott az integrációs szerződés időbeli hatálya alatt jogosult a családsegítő szolgálat vagy közreműködő civil szervezet által nyújtott támogató szolgáltatással kapcsolatosan a menekültügyi hatóság felé észrevételt tenni.

A családsegítő szolgálat a hónap 5. napjáig köteles a menekültügyi hatóság felé igazolni az illetékességi területén lakóhellyel rendelkező, a családsegítő szolgálattal integrációs szerződés alapján kapcsolatot tartó, integrációs támogatásban részesülő menekültek és oltalmazottak számát, adataik egyidejű feltüntetésével. A családsegítő szolgálat igazolásában köteles jelezni, ha a menekült vagy az oltalmazott lakóhelyén nem fellelhető.

A családsegítő szolgálat közreműködik a menekült vagy az oltalmazott számára lakhatási lehetőségek felkutatásában.

Ha a menekült vagy az oltalmazott a családsegítő szolgálat segítségét igénybe veszi a lakhatási lehetőségek felkutatásában, köteles a szolgáltatóval együttműködni, a lakásbérleti vagy egyéb lakhatási lehetőségek felkutatásában aktívan részt venni. A segítségnyújtás során a családsegítő szolgálat által felkutatott lakásbérleti vagy egyéb lakhatási lehetőséget a menekült vagy az oltalmazott alapos indok nélkül nem utasíthatja vissza.

A családsegítő szolgálat az integrációs szerződés alapján a Szocvtv. 64. § (4) a)-g) pontja szerinti családsegítő szolgáltatásokat köteles biztosítani. Emellett a családsegítő szolgálat a menekült vagy oltalmazott számára segítséget nyújt - így különösen - a munkaügyi központtal, más intézményekkel, helyi önkormányzati szervekkel, helyi közösségekkel, civil szervezetekkel, igény szerinti egyházakkal történő kapcsolatfelvételben, munkalehetőségek felkutatásában, tanulmányi, nyelvoktatási lehetőségek beazonosításában, szükség szerint utánkövetést végez.

A családsegítő szolgálat az integrációs szerződés aláírását követő 30 napon belül - a menekült, vagy az oltalmazott közreműködésével, egyéni szükségleteire figyelemmel - gondozási tervet készít, amelyet egyetértés céljából haladéktalanul továbbít a menekültügyi hatóság számára.

A menekült vagy az oltalmazott az integrációs szerződés időbeli hatálya alatt köteles a családsegítő szolgálattal az integrációs szerződésben vállaltak, továbbá a gondozási tervben kitűzött célok megvalósítása érdekében együttműködni.

A családsegítő szolgálat az integrációs szerződés időbeli hatályának első hat hónapja alatt köteles legalább heti egy kapcsolattartási alkalmat biztosítani, amelyen a menekült és az oltalmazott köteles megjelenni. A kapcsolattartási alkalmak száma az integrációs szerződés időbeli hatályának második hat hónapjától igény szerint és a gondozási tervnek megfelelően csökkenthető, azonban nem lehet kevesebb havi egy alkalomnál.

A családsegítő szolgálat a gondozási terv megvalósításáról, a menekült vagy oltalmazott társadalmi beilleszkedésének előrehaladásáról hathavonta beszámolót készít, amelyet megküld a menekültügyi hatóság számára. A beszámolóhoz a menekült vagy oltalmazott lakóhelyén készített környezettanulmányt mellékelni kell.

A családsegítő szolgálat a tudomásszerzéstől számítva haladéktalanul köteles jelezni, amennyiben az integrációs támogatás folyósításának, támogató szolgáltatás biztosításának felfüggesztésére, megszüntetésére, továbbá az integrációs szerződés felmondására okot adó körülményt észlelt.

2) Adósságkezelő csoport tevékenysége

Személyi feltételek: 4 fő

2 fő adósságkezelési tanácsadó – 2 fő szociális munkás, adósságkezelési tanácsadó

2 fő családgondozó -2 fő általános szociális munkás.

Önálló munkacsoportban tizenharmadik éve működik az Adósságkezelő Csoport a IV. kerületben élő, háztartási díjtarozással küzdő, vagy az eladósodás szélére került családok és egyének segítésére, gondozására. Tevékenységi köreik:

Információk nyújtása

A kliensek itt kaphatnak tájékoztatást a tartozások rendezésének lehetőségeiről, a rendelkezésre álló és igényelhető támogatási formákról, külső forrásokról.

Nyilvántartják, és közvetítik azokat az információkat, amelyek a főváros IV. kerületében élő lakosokat megilletik (díjkompenzációk, szemét-, távhő-, gáz-, víz-csatornadíj támogatások). Ugyancsak folyamatos tájékoztatást adnak a kerületben elérhető helyi támogatási lehetőségekről (normatív, és kiegészítő lakásfenntartási támogatások). Folyamatos napi élő kapcsolatot tartanak fenn azokkal a közüzemi szolgáltatókkal, akikkel ügyfeleink kapcsolatba kerülnek: Főtáv ZRt., Díjhátralékkezelő ZRt., Díjbeszedő Faktorház ZRt., Díjbeszedő ZRt., Újpesti Vagyonkezelő ZRt., Fővárosi Gázművek ZRt., Budapesti Elektromos Művek NyRt

Adósságkezelés

A háztartási adósságokat felhalmozó, velünk együttműködő családokkal feltérképezik anyagi helyzetüket, felkutatják a rendelkezésre álló anyagi erőforrásokat (ha vannak ilyenek), szükség szerint javasolják átstrukturálni kiadásaikat, megállapítják a kliens törlesztési kapacitását.

A megállapítottak alapján adósságrendezési terv, együttműködési megállapodás készül, és a rendelkezésre álló külső erőforrások (önkormányzati, alapítványi támogatások) bevonásával ennek alapján kezdődik el az adósságkezelés folyamata.

Az adósságrendezés időtartama alatt az ügyfelekkel folyamatos kapcsolatot tartanak, a visszafizetés folyamatát nyomon követik (befizetési csekkek figyelemmel kísérése, esetleges átütemezések).

Az ezen időtartam alatt felmerülő problémák megoldásában egyéni segítséget nyújtanak, szükség esetén közvetítenek a részletfizetések átütemezésében.

Hálózat Alapítvánnyal kapcsolatos ügyintézés

A rezsihátralékok rendezését 1996 óta folyamatosan segítik a **Hálózat a Budapesti Díjhátralékosokért Alapítvány** - hoz benyújtott pályázatokkal.

Az Alapítvány többféle segítséget kínál a tartozások rendezéséhez: hátralékkiegyenlítő támogatás útján 30-90% támogatás szerezhető meg távhő-, víz-, csatorna-, szemétdíj-hátralékok visszafizetéséhez.

A 2006. évtől kezdődően az említett támogatási kérelmek minden fajtáját kizárólag a helyi (kerületi) önkormányzat Családsegítő Szolgálatán keresztül lehet benyújtani, melyhez az intézmény családgondozójának írásos javaslata szükséges.

2014-ben a **Hálózat Alapítványhoz 245** kérelmet továbbítottunk, eddig **240-en** kaptak támogatást. 2013 januárjától emelkedett a legmagasabb adható támogatás összege 300.000 Ft-ról 400.000 Ft-ra.

A kimutatott összes tartozás:	130.733.461 Ft
Egy családra eső átlagos tartozás:	544.723 Ft
Kért támogatás:	66.113.011 Ft
Megítélt támogatás:	62.590.806 Ft

28 támogatásban részesült ügyfélnek az Újpesti Vagyonkezelő ZRt.-nél halmozódott föl lakbérhátraléka, őket emiatt közvetve, vagy közvetlenül a kilakoltatás veszélye fenyegette. A számukra megítélt támogatás teljes összege: **2.282.234 Ft**.

A legmagasabb összegű 400.000 Ft-os támogatást **45** kérelmező kapta.

Az alapítványi támogatásokkal kapcsolatos munkánk része az is, hogy a kedvezően elbírált kérelmekhez kapcsolódó kötelezően előírt önrész részletbefizetéseit minden ügyfelünknel folyamatosan nyomon követjük, az igazolásokat az Alapítvány számára eljuttatjuk.

Az alapítványi átutaláshoz szükséges önrész teljes, vagy részleges befizetését **223** kérelmező igazolta ebben a évben.

A jelzett időszakban az ügyfelek által befizetett, és nálunk számlákkal igazolt hátralékok teljes összege: **28.939.935 Ft**.

Az Újpesti Vagyonkezelő Zrt. felé lakbér ill. távhődíj- vagy/és külön szolgáltatás címén befizetett összeg az elmúlt időszakban **2.637.706 Ft** volt.

Adósságkezelési szolgáltatás

A IV. kerületi Önkormányzat adósságkezelési szolgáltatásához, amelyet a Szoc. Tv. és a helyi rendelet szerint a Szolgálat javaslatával, környezettanulmányával és javaslat benyújtásával lehet igénybe venni, 2006. szeptemberétől juthatnak hozzá a kérelmezők.

Az adósságkezelők feladata ezzel kapcsolatosan: környezettanulmány készítése az ügyfél lakásán, az adós törlesztési kapacitásának megállapítása, adósságkezelési terv elkészítése, javaslattétel a Szociális Osztály számára a szolgáltatás igénybevételéhez.

Kedvező elbírálás esetén az ügyféllel kötött együttműködési megállapodás alapján az adósságrendezési folyamat nyomon követése, havi aktuális számlák befizetésének ellenőrzése, az ismételt eladósodás megakadályozása.

Az együttműködési megállapodástól való eltérés esetén tájékoztatják a Szociális Osztályt, amely dönt a támogatás további folyósításáról vagy visszavonásáról.

2014. évben **29 új** ügyfélnek ítéltek meg adósságcsökkentési támogatást **5.368.175 Ft összegben**. A támogatás folyósításához szükséges, adós által befizetendő önrész **1.854.367 Ft**.

A kérelmezők tartozása: **6.723.124 Ft**. (egy főre eső tartozás: **231.831 Ft**).

5 új kérelemhez kapcsolódó javaslatot és környezettanulmányt készítettünk, ezek elbírálása folyamatban van.

3) Jogi tanácsadói szolgáltatás

Dr. Váczai Judit ügyvéd	727 fő	846 megjelenés
-------------------------	--------	----------------

4) Pszichológiai tanácsadói szolgáltatás

Somogyi Dániel pszichológus	448 fő	540 megjelenés
-----------------------------	--------	----------------

VI. A szakmai munka áttekintése

Az éves ügyfélforgalom megfelel a 2013. év időarányos mutatóinak, azonban a különböző szolgáltatásokat igénybe vevők aránya átstrukturálódott: némileg csökkent a családgondozói csoport forgalma és nőtt az adósságkezelés iránt érdeklődő ügyfelek száma.

A rendszeres szociális segélyben részesülő személyekkel való foglalkozástól (álláskereső klub, beilleszkedési program – csoportok) munkatársaink szakszerű és teljes körű segítése ellenére sem várható hathatós és tartós eredmény a kötelezett személyek kora, nem piacképes képzése, a képzések és a Munkaügyi Központtal való együttműködés, valamint a számukra elérhető munkalehetőségek hiánya miatt.

A szociális esetkezelésben is résztvevő ügyfelek egyéb szociális – mentális problémáik fennállása esetén azonban hatékony támogatást kapnak.

Az adósságkezelés területén egyre több család – egyén ellehetetlenülését tapasztaljuk azoknál az ügyfeleknél is, ahol normális életvezetés és munkajövedelem biztosítaná a megélhetést. Ugyanakkor a gazdasági válság, a devizahitelek törlesztő részleteinek drasztikus emelkedése – ennek következtében a tartozások nagyobbodó összege -, s e mellett a helyi rendelet által a támogatott tartozások behatárolt köre miatt erősen leszűkült az adósságkezelésbe bevonható köre.

A megnövekedett igények hatására mindezek ellenére az adósságkezelési szolgáltatást igénybe vevők száma 2013. évhez viszonyítva nőtt, a Hálózatos ügyintézés igénybe vevők száma pedig jelentősen megemelkedett.

VII. Együttműködések

A Gyermekjóléti Központ felé 2014. első félévében több ízben történt írásos jelzés gyermek veszélyeztetéséről, esetátadás illetve esetátvétel is történt. Az is gyakran előfordul, hogy a családgondozó személyesen kíséri át az ügyfelet a Gyermekjóléti Központba. A Gyermekjóléti Központ ügyfelei szükség szerint igénybe veszik a családsegítés szolgáltatásait, így az adósságkezelést, a mediációt, családterápiát és részt vesznek az álláskereső klub foglalkozásain.

Az Önkormányzat Szociális és Lakásügyi Osztályával folyamatos az együttműködés.

Az adósságcsökkentési támogatást igénylők segítése céljából folyamatos konzultáció keretében igénybe vettük a Roma Kisebbségi Önkormányzat segítői lehetőségeit, akik jelentős érdekérvényesítő képességüknek köszönhetően hatékonyan járnak közbe azon díjhátralékkal rendelkező ügyfeleink érdekében, akik részére a támogatás valamely okból a helyi rendelet szabályozását figyelembe véve nem folyósítható.

A Kisebbségi Önkormányzattal – Elnökével és jogászával - a továbbiakban is szoros együttműködésben kívánunk dolgozni, és az ellátásokhoz való hozzájutás könnyítése érdekében közösen elkészített tervezetek előterjesztésével.

Saját kezdeményezésünkre szakmai megbeszélést tartottunk a Budapest IV. kerület Önkormányzatának Szociális Osztályának vezető munkatársaival az együttműködés lehetőségeiről, az adósságkezelési szolgáltatás jövőbeni fejlesztési lehetőségeiről.

A szolgálat segítséget nyújt azoknak a családoknak, akiknek felhalmozott tartozásai miatt önkormányzati bérleményüket el kell hagyniuk. Minden esetben a szolgálat felveszi ezen családokkal a kapcsolatot, és közösen próbálja megoldani ezt a helyzetet. Sajnos olyan esetekkel is számolni kell, ahol nincs más megoldás, mint a hajléktalan ellátásba történő irányítás.

Az Újpesti Mentálhigiénés Gondozó szakembereivel közösen, több alkalommal történt szakmai előkészítés és kidolgozás után tematikus csoportokat szervezett a szolgálat adósságkezelő csoportja. A foglalkozások a Nyár utcai épületben zajlottak a gondozottakból álló csoporttal.

A terápiás foglalkozások keretében háztartásgazdálkodással, adósságkezeléssel foglalkozó előadásokat, ill. csoportfoglalkozásokat tartottak két csoportban, 10-15 fő részvételével.

VIII. Képzések, szakmai műhelyek

Az adósságkezeléssel foglalkozó munkatársak több alkalommal résztvevői voltak a Szociális Szakmai Szövetség által egész éven át sorozatban megrendezett műhelybeszélgetéseken és előadásokon.

Az adósságkezelői csoport egy családgondozója a Partners Hungary által szervezett mediátorképzésen vesz részt.

Az Adósságkezelő Csoport egy családgondozója az NCSSZI által szervezett adósságkezelési tanácsadó képzésen vesz részt.

A szolgálat dolgozói részt vettek az NCSSZI által szervezett TÁMOP 5.4.10-12/1-2012-0001 azonosítószámú „Szociális képzések rendszerének modernizációja” megnevezésű kiemelt projekten. Ennek köszönhetően színvonalas ingyenes szakmai továbbképzéseken vehettek részt a kollegák.

IX. Ellenőrzés

2013. nyarán Budapest Főváros Kormányhivatal ellenőrzést tartott. 2014. évben a Kormányhivatal nem tartott ellenőrzést.

X. Szociális képzésben résztvevő hallgatók gyakorlatának vezetése

A hallgatók fogadásának keretszerződés útján való bonyolítása megnehezítette a szakmai gyakorlatok lefolytatását.

XI. Működés tárgyi eszközei, elmaradása, igényei, indoklása

A családsegítő szolgálat 5 munkaszobával, 1 interjú szobával, 1 csoportszobával, és 1 fogadóhelyiséggel, valamint mosdókkal rendelkezik.

Az elmúlt kilenc hónap tapasztalatai alapján elmondható, hogy szolgálatunk kinőtte az intézményi lehetőségeket, hiszen az egyik munkaszobában 6 kollega, a másodikban 3 kollega míg a harmadikban 4 kollega dolgozik. A megnövekedett létszámnak köszönhetően a szakmai vezető szobájában is kaptak helyet családgondozók. A fennmaradó interjú és csoportszoba.

A szolgálat mindennapi tevékenységéhez elengedhetetlen, hogy a családgondozók számítógépekhez hozzáférjenek és azokat használják. Jelen pillanatban a szolgálat 7 db számítógéppel rendelkezik.

Együttműködések

1. A Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Központ közötti kapcsolat rendszeres, és igen szorosnak mondható. A rendszeres kapcsolat köszönhető egyrészt annak is, hogy a szolgálat egy családgondozója mediátorként aktívan részt vesz a központ eseteiben.

Ezen családgondozó rendszeresen fogadja a gyermekjóléti központ klienseit, amennyiben mediációt igényelnek. Ilyen esetek során a két szolgálat családgondozója egyaránt részt vesz a mediációs üléseken.

Az esetek bizonyos részében átfedés figyelhető meg a két szolgáltatás kliensköre között. Elegendő csak az adósságkezelési szolgáltatásra, vagy a rendszeres szociális segélyezettekre gondolnunk. Ezekben az esetekben folyamatos egyeztetésre van szükség a két családgondozó között.

2. A családsegítő szolgálat jogszabályi kötelezettsége, hogy észlelő és jelzőrendszert működtessen,

A gyermekjóléti központ által koordinált jelzőrendszeri tagokkal való kapcsolat nem mondható olyan rendszeresnek.

Ennek elsősorban az az oka, hogy a szolgálat kliensei más problémával érkeznek az itt dolgozókhöz. Természetesen vannak specialitások, jellegzetességek, amelyek szükségessé teszik más tagokkal való együttműködést.

3. A családsegítő szolgálat az elmúlt évben több alkalommal élt jelzőrendszeri kötelességével, s tett írásbeli jelzést a gyermekjóléti központ felé.

4. A családsegítő szolgálat kliensei érdekében a jelzőrendszer bizonyos tagjaival rendszeresen kapcsolatot tart. Ez a kapcsolat rendszeres, kielégítő.

5. 1993. évi III. tv. értelmében gyermekvédelmi kérdésekkel is foglalkozik a szolgálat mindaddig, amíg ezen kérdések a családsegítő szolgálat hatáskörében megoldhatóak.

6. A területben élő gyermekek életkörülményei a szolgálat tapasztalatai alapján átlagosnak mondható. Természetesen mindenhol vannak olyan esetek, amelyek azonnali megoldást kívánnak. Ezen esetek már nem tartoznak szolgálatunk kompetenciájába, ezért ilyenkor a gyermekjóléti központ felé irányítjuk őket.

7. Egyre több család esetében merül fel olyan mennyiségű hátralék felhalmozása, amely már a lakhatásukat fenyegeti. Sorra kapják meg a kilakoltatásról szóló határozatot. Éppen ezért fontos lenne, hogy a kisgyermekes családok esetében, ha a szolgálatok és az Önkormányzat együttesen gondolkodna jövőjükéről.

8. A gyermekjóléti központ által rendezett jelzőrendszeri megbeszéléseken rendszeresen részt vesz a szolgálat szakmai vezetője.

4. A gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatok

A Gyámhivatal a gyermekvédelmi feladatait a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben (továbbiakban Gyvt.) meghatározott hatósági intézkedésekkel látja el.

A gyámhivatali munka rendkívül sokrétű. Jelentős mennyiségű jogszabály alapos ismeretét követeli, és az egyes emberek, családok személyes ügyeivel való empatikus, de határozott és törvényes beavatkozást feltételez.

2013. január 1. napjától a járási (fővárosi kerületi) hivatalokról szóló 218/2012. (VIII.13.) Kormányrendelet értelmében Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Szociális Főosztály Gyámhatóság Gyámhivatal jogutódja, Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Gyámhivatala. A korábbi jegyzői gyámhatóság betagozódott a Gyámhivatalba.

2014. évben több ízben módosultak a gyámhivatali munkában alkalmazandó jogszabályok. 2014. március 15. napján lépett hatályba a 2013. évi V. törvény, az új Ptk. Az új Ptk. IV. könyve a Családjog lépett a korábbi 1952. évi IV. tv. Csjt. helyébe. Az új jogszabályok végrehajtási rendelete a többször módosított 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet (Gyer.).

2014. évben az iktatott iratok száma: 2423 alapszám, 19731 db alszám. A közvetlenül megtámadható érdemi döntések száma: 1469 határozat és 186 végzés. Ebből államigazgatási úton megtámadott döntések száma: 35 db.

A klasszikus gyermekvédelmi feladatok közül jelentős készpénz-, és ingatlanvagyon felügyelete és ellenőrzése hárul a gyámhivatalra. (Ingatlanok eladása, cseréje, terhelése, ráépítés, átalakítás, készpénz befizetése, kifizetése, befektetése, hagyatéki ügyek, számadások elbírálása.)

4.1. Ideiglenes hatályú elhelyezés

Amennyiben a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését a családi környezete, vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka (a továbbiakban beutaló szerv) a gyermeket ideiglenesen elhelyezi. Lehetőség szerint a gyermeket a különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél helyezi el, vagy ha erre nincs lehetőség, 12 életévet be nem töltött gyermek esetén nevelőszülőnél történik az elhelyezés. Az idősebb gyermekek gyermekotthonba kerülnek elhelyezésre.

A gyámhivatal az ideiglenes hatályú elhelyezést követően –függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján került sor- megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy

- elrendeli a gyermek nevelésbe vételét, vagy
- pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránt.

2014. évben a gyámhivatal 27 fő kiskorút, a rendőrség 6 fő kiskorút összesen: 33 fő kiskorú gyermeket helyezett el ideiglenes hatállyal. Ebből 8 gyermeket rokonnál, 1 gyermeket nevelőszülőnél, 23 gyermeket gyermekotthonban, 1 gyermeket más bentlakásos intézményben helyezett el.

Az elhelyezések oka jellemzően: családi konfliktusok, veszekedés, verekedés, szülő elhanyagoló magatartása, fogyatékoság.

4.2. Családba fogadás

A szülő kérelmére a gyermeket egy szülő által megnevezett személy, család átmenetileg befogadja, gondozza. Ez idő alatt a szülő felügyeleti joga szünetel, a családba fogadó személyt kell családba fogadó gyámnak kirendelni. A családba fogadás az alapul szolgáló ok előre látható fennállásáig tart.

A családba fogadás engedélyezése lehetővé teszi a gyermek elhelyezését a bírói út kihagyásával, hatósági döntéssel. A családba fogadási ügyeket is évente felülvizsgáljuk. A felülvizsgálat eredményeképpen a családba fogadást fenntartjuk, megszüntetjük, vagy pert indítunk a gyermek elhelyezésre.

Az elmúlt év során 12 kiskorú családba fogadását engedélyeztük. Kérelem elutasítására nem kerül sor.

2014. december 31.-n 111 gyermek állt gyámság alatt. Ebből 21 kiskorú gyámságát családba fogadó személy látja el. 43 gyermek gyámságát harmadik személy (nagybátyó, testvér, egyéb rokon) látja el, ezekben az ügyekben a bíróság döntött a gyermekelhelyezésről. 47 gyermek gyámságát gyermekvédelmi gyám látja el.

4.3. Nevelésbe vétel

A gyámhivatal a gyermeket nevelésbe veszi, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti, és azt a már említett megoldásokkal nem sikerült megszüntetni.

Ezzel egyidejűleg a gyermeket nevelőszülőnél, vagy ha ez nem lehetséges, gyermekotthonban helyezi el, és gyermekvédelmi gyámot rendel részére. A nevelésbe vétel feltételeinek fennállását félévente felülvizsgáljuk. A felülvizsgálathoz körültekintő, megalapozott javaslatokat kapunk. A szakértői vélemények megkönnyítik a döntést.

2014. december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek száma 55 fő volt. A nevelésbe vétel oka: magatartási vagy beilleszkedési zavar, szülői elhanyagolás, fogyatékoság, családon belüli bántalmazás.

4.4. Utógondozás

A nevelése vétel megszűnése után a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetbe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. 2014. évben 14 fő gyermek, ill. fiatal felnőtt utógondozását rendelték el.

4.5. Utógondozói ellátás

A gyámhivatal a fiatal felnőtt kérelmére,-illetve a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyám javaslatának figyelembevételével- elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy tanulmányokat folytat, vagy szociális bentlakásos intézménybe várja a felvételét. Az utógondozói ellátás a 24. életév betöltéséig kérhető.

A 2014. évben 7 fiatal felnőttnél engedélyezték az utógondozói ellátást. Ebből 5 fő gyermekotthonban, 1 fő utógondozói otthonban, 1 fő nevelőszülőnél részesül utógondozói ellátásban. A fiatalok egy része nappali tagozaton tanulmányokat folytat, vagy létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja. Megszűnt utógondozási ellátások száma 3 fő.

4.6. Gyermektartásdíj megelőlegezésének elrendelése

A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatban már megállapította, és a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá a gyermeket gondozó szülő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani.

2014. évben gyermektartásdíj megelőlegezésben 141 fő gyermek részesült.

Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg: 14.404.000.- Ft.- volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti.

4.7. Otthonteremtési támogatás

Az otthonteremtési támogatás célja, hogy az átmeneti vagy tartós nevelésből, nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse. (30 éves korig lehet igényelni.)

A 2014. évben 4 fő gyermekvédelmi szakellátásból kikerült nagykorúvá vált fiatal felnőttnek állapították meg otthonteremtési támogatást. A kiutalt otthonteremtési támogatás összege 3.640.000.-Ft volt, ezt az összeget a központi költségvetés visszatéríti.

4.8. Védelembe vett kiskorúak, iskoláztatási támogatás

2014. december 31.-én védelembe vett gyermekek száma 46. Ebből 6 fő környezeti ok miatt, 7 fő 50 tanórát meghaladó hiányzás miatt, 25 fő szülőnek felróható magatartás miatt, 8 fő gyermeknek felróható magatartás, szabálysértés vagy bűncselekmény miatt.

Az iskoláztatási támogatás folyósításának szüneteltetése, valamint az arra történő figyelmeztetések: 10 óra iskolai hiányzás 73 gyermek (megoszlás: 14 év alatti 16 gyermek, 14-16 év közötti 17 gyermek, 16 éves kort betöltötte 40 fő). 50 óra iskolai hiányzás 41 gyermeket érint (megoszlás: 8 fő 14 év alatti, 12 fő 14-16 éves, 21 fő a 16 életévét betöltötte).

Együttműködés, vizsgálatok

A gyámhivatal rendszeres munka és személyes kapcsolatot tart az alap- és szakellátó intézményekkel, a társhatóságokkal, valamint a bírósággal. A gyermekvédelem szereplőivel a munkakapcsolatuk jó.

A gyámhivatal minisztériumi célvizsgálatokhoz szolgáltatott adatot.

5. A felügyeleti szervek és a működést engedélyező hatóságok ellenőrzései

A **Gyermekjóléti Központnál** 2013-ban intézményi belső, illetve külső ISO auditálás keretében a dokumentáció ellenőrzése történt meg, mely során nem találtak kifogásolni valót. A vizsgálat nem talált problémát a működésben.

A **Családsegítő szolgálatnál** 2013-ban intézményi belső, illetve külső ISO auditálás keretében a dokumentáció ellenőrzése történt meg, mely során nem találtak kifogásolni valót. A vizsgálat nem talált problémát a működésben.

2013 nyarán tartott ellenőrzést a kormányhivatal a szolgálatnál.

6. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása

Az 1997. évi XXXI. törvény (a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról) 94.§-ának értelmezése alapján Újpest önkormányzata:

- a) bölcsődét,
- b) gyermekek átmeneti otthonát,
- c) családok átmeneti otthonát,
- d) gyermekjóléti központot köteles működtetni.

Újpest önkormányzata minden személyes gondoskodást nyújtó, gyermekjóléti ellátási formát biztosít Újpest lakossága számára.

A Gyermek Átmeneti Otthonába 2003. évtől társulási megállapodás alapján elhelyezésre kerülnek a IV. kerületi gyerekek mellett a XV. és a XVI. kerület rászorult gyermekei is. A három kerület együttesen adta az átlag 12 fős gyermekcsoportokat. Az elmúlt 2-3 évben jelentősen emelkedett a beutalt gyermekek száma és megjelent az igény a 3 éven aluli gyermekek átmeneti gondozására is. Mivel az épület jelentős területe az intézmény szempontjából kihasználatlan volt, így a képviselőtestület engedélyezte, hogy az intézmény fogadhasson kisebb gyermekeket is, valamint összesen 24 gyermek ellátására, bővítésre kerüljön az otthon férőhelyeinek a száma. Az épület átalakítása 2011 őszén befejeződött, így ez a terv megvalósulhatott. 2012. november 24-étől 24 főre bővült az otthon férőhelyeinek száma. A Bővítés indokoltsága az elmúlt évek folyamán bebizonyosodott. A 0-3 éves korú gyermekeket fogadó „kiscsoport” egész évben fogadta az arra rászoruló gyermekeket, ezzel megmentve őket attól, hogy kiemelésre kerüljenek családjukból. Az Otthon mindkét csoportja jelenleg is közel 100%-os feltöltöttséggel működik. A csecsemőkorú beutaltak száma folyamatos emelkedést mutat.

Fontos, hogy a gyermekek és családjaik a problémáik szempontjából a lehető legkorábbi időszakban segítséget kapjanak a gyermek testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődéshez. A problémák korai felismerése, a szakemberek folyamatos támogatása, a gyermekekkel és a szülőkkel való közvetlen foglalkozás hozzájárul a gyermekek fejlődésének elősegítéséhez. Mivel a tankötelezettségi korhatár csökkent, még fontosabb, hogy ezek a hátrányok minél korábban felszínre kerüljenek, és a korai fejlesztés megvalósuljon.

A kerületben már meglévő és működő szolgáltatások összehangolásával, egy globálisabb szemlélettel, valódi együttműködéssel egy hatékonyabb szolgáltatásrendszer kialakítása válhatna valóra. Nem teremt új, párhuzamos ellátórendszert, hanem a helyi ellátások - helyi szükségleteken alapuló - új típusú összekapcsolódásával oldaná meg célkitűzéseit, függetlenül attól, hogy a gyermeket ellátó intézmény melyik ágazathoz tartozik (oktatás, egészségügy, szociális, vagy gyermekvédelmi ellátás).

A gyermekek alapvető joga, hogy egyenlő, elérhető segítséget kapjanak fejlődésükhöz, *képességeik, készségeik kibontakoztatásához, családban történő nevelkedésükhöz.* A gyermekellátásoknak feladata, hogy szolgáltatásaikat úgy szervezzék, hogy egyenlő eséllyel férjen hozzá minden gyermek a saját életkorának és szükségleteinek a leginkább megfelelő minőségi ellátáshoz.

Szükség lenne az iskolapszichológusi hálózat kiépítésére (állandó, főállású iskolapszichológus az iskolákban), aki az iskolákon belül folyamatosan tudja biztosítani az ellátást a rászoruló tanulók számára. Fontos lenne, hogy az iskolai gyermekvédelmi feladatokat ismét főállású, a gyermekvédelem területén jártas szakemberek lássák el. Fontos lenne az iskolák és az óvodák gyermekvédelmi munkájának összehangolására, hogy már az iskolába lépéskor megfelelő segítséget, támogatást, figyelmet kaphassanak azok a diákok, akikről már az óvodában kiderült, hogy megsegítésre szorulnak.

Cél: Az ellátórendszer elemeinek összekapcsolódása, egymás szolgáltatásainak megismerése. A kerületben dolgozó szakemberek elkötelezetté tétele a gyermekek, és családjaik számára nyújtott szolgáltatások fejlesztése mellett. A szakemberek és a szolgáltatók közötti együttműködés folyamatos szakmai tanulásra, fejlődésre ad lehetőséget. Szükséges az összehangolt célok megfogalmazása, a meglévő erőforrások együttes kihasználása, közös

szakmai feladatok meghatározása annak érdekében, hogy a kedvezőtlen társadalmi jelenségekre, problémákra még hatékonyabb megoldásokat lehessen kidolgozni.

7. Bűnmegelőzés, kábítószer problémával kapcsolatos tevékenység

7.1. A IV. kerületi Rendőrkapitányság

A BRFK IV. ker. Rendőrkapitányság 2014. évi gyermekvédelmi területen végzett munkája az alábbiak szerint alakult.

Kapcsolattartás

A Kapitányság a jelzőrendszer valamennyi tagjával jó együttműködést alakított ki. Folyamatosan tartották a kapcsolatot Újpest Önkormányzatának Szociális Intézménye Családsegítő Szolgálatával, a Gyermekjóléti Központtal, az Önkormányzat Szociális Irodával, Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Gyámhivatalával, a Kornis Klára Gyermekotthonnal, a kerület iskoláival valamint az S.O.S. Krízisalapítvánnyal, akik válsághelyzetben lévő családoknak nyújtanak átmeneti segítséget. A fenti intézmények közül a Gyermekjóléti Központtal szorosabb, közvetlenebb a kapcsolatuk.

Családon belüli erőszak

2014. évben 221 családon belüli erőszakkal összefüggő esetben rendelték el nyomozást, mely jellemzően testi sértés, garázdaság, zaklatás, kiskorú veszélyeztetése, tartás elmulasztása, és magánlaksértés elkövetése miatt indult. Az eljárásokat akadályozó tényezők között szerepel, hogy a sértettek a jogsértést, bántalmazást követően napokkal, hetekkel később kérnek segítséget, meghallgatásukkor már nem akarják bántalmazójuk felelősségre vonását, az idézésen nem jelennek meg, nem tesznek vallomást, nem terjesztenek elő magánindítványt, valamint a szakértői vélemények beszerzése is hosszú időt vesz igénybe.

Az erőszakos jogsértések kiváltó tényezőjeként legnagyobb arányban az állandó alkoholfogyasztás, ittasan elkövetett jogsértések szerepelnek, de jellemző a válással, gyermekelhelyezéssel összefüggő konfliktusok, vagyoni viták, munkanélküliség, betegség, érzelmi válsághelyzetek, féltékenység.

Családon belüli erőszak miatt a 2014-es évben 24 alkalommal rendelték el ideiglenes megelőző távoltartást, valamint 84 esetben továbbítottak adatlapot a gyermekjóléti szolgálatok felé. A jelzések többségét az indokolta, hogy a bántalmazásnál jelen volt kiskorú.

Fiatalkori bűnözés – áldozattá válás

2014-ben ismertté vált elkövetők közül gyermekkorú és fiatalkorú elkövetők számában nincs változás, az előző évhez képest, stagnál. A gyermekkorú elkövetőkre továbbra is jellemző, hogy fiatalkorú társaikkal együtt követtek el bűncselekményeket.

Az áldozatok közreható magatartása még mindig jelentő,(a figyelmetlenség, az értékek mutogatása). Az elkövetés jellemzői között lényeges adat, hogy a bűncselekmények a kora délutáni, iskola idő után történnek, az utcán, vagy tömegközlekedési eszközökön. Az elkövetési tárgy jellemzően mobiltelefon, készpénz, szórakoztató-elektronikai cikkek.

Az elkövetés hátterében még mindig az anyagi haszonszerzés áll, majd ezt követi az agresszivitás, a társadalmi veszély fel nem ismerése. A bűnelkövetést elemezve elmondható, hogy továbbra is a vagyon elleni (lopások, rablások) bűncselekmények száma a legmagasabb. A bűnözést előidéző okok komplex jellegűek, a legkülönbözőbb társadalmi folyamatok és egyéni tényezők kölcsönhatása vezethet a kriminális magatartás kialakulásához. Fontos tényező a családi háttér, a baráti kör, globálisan nézve a társadalom a gazdasági válság, rossz szociális körülmények, a növekvő munkanélküliség, a csonka családok, az általános értékválság, a devianciára való hajlam. A visszaélés kábítószerrel bűncselekmény elkövetése stagnál, gyermekkorú ellen nem kezdeményeztünk eljárást, és csekély számban fordult elő fiatalok elkövető.

Prevenció

Bűnmegelőzési céllal visszatérően ellenőrizték a bűnügyileg fertőzött területeket, csoportképző helyeket és rendszeresen szerveztünk bűnmegelőzési és rendészeti akciókat.

2014-ben az intézményekben több alkalommal tartottak előadók tájékoztatást – bűnmegelőzés, drog-prevenció, vagyonvédelem, áldozatvédelem és családon belüli erőszak, baleset megelőzés tárgykörökben – diákoknak, szülőknek.

Az óvodások részére az előadások témáit a biztonságos közlekedésre nevelés, valamint az „Ovi - Zsaru” programban szereplő témák feldolgozása tette ki. Az oktatások minden esetben játékos formában történtek, melyet a gyakorlati megvalósítás követett, valamint kapitányságukon rendszeresen szerveztek "nyílt- napokat", melyen játékos formában mutatták be a rendőri munkát és eszközeit.

Az iskolák igényei szerint tartottak az előadók előadásokat közlekedésbiztonság, a balesetmentes és biztonságos közlekedésre nevelés, valamint bűnmegelőzés és drogprevenció témakörben.

Az „Iskola rendőre program” keretében az illetékességi területükön található valamennyi általános iskolát felkeresték a körzeti megbízottak. A tapasztalatok azt mutatják, hogy minden oktatási intézményben jó munkakapcsolatot alakítottak ki az intézményvezetőkkel, illetve a kapcsolattartással megbízott személyekkel. Az „Iskola rendőre” programmal kapcsolatos feladataik végrehajtásának tapasztalatairól elmondható, hogy tevékenységüket mind a szülők, mind a pedagógusok hasznosnak tartják és örömmel fogadták.

Rendezvények

A lakossággal való kapcsolattartás során több esetben részt vettünk a helyi Kábítószer Egyeztető Fórumon, lakógyűléseken.

A helyi médiában (újság, televízió), rendszeresen közléstesznek aktuális felhívásokat, közérdekű információkat, bűnmegelőzési célzatú híreket, adatokat, tájékoztatásokat.

Új program

2014. októberétől „Szülők és családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében”, melynek összekötő tisztje Monori Szilvia rendőr főhadnagy. A program keretében minden hónap első keddjén 16.00 - 17.00 óra között a kapitányságon fogadóórát,

illetve minden második héten (hónap 2. és 4. hetében) kedden 16.00 - 17.00 óra között telefonos ügyeletet tart a 231-34-00/44-104 melléken, valamint a 06-70-396-19-96-os szolgálati mobilszámon. Továbbá a drogprevencio04@budapest.police.hu e-mail címre van lehetősége a szülőknek kábítószerrel kapcsolatos témában kérdéseket feltenni.

7.2. Gyermek, Ifjúsági és Sport Osztály

Önkormányzatunk 2014-ban is folytatta a drogprevenciós programot, az elfogadott helyi stratégia alapján az Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakmai támogatásával, az Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztály szervezésében, együttműködésben az újpesti nevelési-oktatási intézményekkel, és civil szervezetekkel.

2014-ben is működött a koordináció helyi szervezeti formája a **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** (KEF), melynek fő feladata továbbra is a helyi stratégiában foglaltaknak megfelelően a drogprevenciós munka összehangolása, együttműködés a drogprevencióval foglalkozó intézményekkel, szervezetekkel. A KEF mint szakmai szervezet elsődleges feladata a drogprobléma fókuszban tartása, az együttműködés erősítése a kábítószer-ellenes küzdelemben, továbbá a helyi erőforrások aktivizálása. A KEF tagjainak személyében képviselve vannak a helyi iskolák, az önkormányzat, rendőrség, drogambulanciák, Mentálhigiénés Gondozóintézet, Népegészségügyi Intézet, civil szervezetek – Drog Stop Egyesület, Újpesti Bűnmegelőzési Polgárőr Egyesület, Twist Olivér Alapítvány és a Gyermekjóléti Központ.

Az Újpesti Kábítószerügyi Egyeztető Fórum szakmai közreműködésével elkészült és elfogadásra került **Budapest Főváros IV. kerület Újpest Önkormányzata Drogellenes Stratégiája** (122/2014. (VI.26.) önk. sz. határozat). A Nemzeti Drogellenes Stratégia elfogadása is indokolta a korábbi stratégia felülvizsgálatát és új helyi stratégia megalkotását, melyre az Emberi Erőforrások Minisztériumához benyújtott és támogatott pályázat (KAB-KEF-13-13412) lehetőséget biztosított. A Stratégia 2020-ig határozza meg az Önkormányzat ez irányú feladatvállalását.

2014 februárjában került sor önkormányzati szervezésben 2 **kortárssegítő képzésre**, általános és középiskolás diákoknak. A felkészítéseken közel 70 diák vett részt.

A képzéseken felkészült szakemberektől kaptak tényszerű információkat a drogok használatának következményeiről, veszélyeiről, ismerkedtek a megelőzés alapelveivel, elsajátították a kortárssegítés technikáit.

A megelőző munkában jelentős szerepe van az **egyházi és civil szervezeteknek**, az általuk kínált, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló programoknak. Önkormányzatunk 2014-ben is támogatta a szervezetek ez irányú tevékenységét. Ugyancsak nem elhanyagolható a közösségi és szabadidős programok szerepe. **Újpest Önkormányzata** 2014-ben számos ingyenesen igénybevehető **közösségi, kulturális és sport programot** szervezett, melynek elsődleges célcsoportja a gyerekek és családok voltak.

2014. június 12-től augusztus 19-ig működött a **Szent István téren** a kisgyermekes családoknak és gyerekeknek az **óriáshomokozó és gyermekjátszó**, a nagyobbakat **sport programokkal** és versenyekkel vártuk.

A Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által meghirdetett **Erzsébet Tábor Mesés nyár vár ránk!** pályázat segítségével Újpest Önkormányzata közel 100 hátrányos helyzetű újpesti diák nyaralását tudta térítésmentesen biztosítani, Balatonberényben 2014. június 29-től július 4-ig. A pályázati támogatás a szállás és étkezési költségeket biztosította, ezenfelül önkormányzatunk vállalta a pályázati önrész, a programok és a külön busszal történő utaztatás, biztosítás költségeit.

Újpest Önkormányzata 2014-ben is biztosította az általános iskolás korú gyermekek nyári napközis tábori ellátását. A **napközis tábor** 2014. június 30-tól augusztus 19-ig működött.

A tábor a Bródy Imre Gimnáziumban került megszervezésre, azzal a céllal, hogy szakszerű napközbeni felügyeletet, ellátást, biztonságot nyújtson az újpesti gyermekeknek. A tábor ideje alatt sokszínű, tartalmas kulturális és sport programokat biztosítottunk. A nagyobb programokra a gyermekek utaztatása az önkormányzat által biztosított autóbusszal történt. A résztvevők száma megduplázódott az előző évhez képest, a napi létszám átlagosan 350 fő volt, a legmagasabb létszám 417 fő.

A napközis tábor mellett Önkormányzatunk 2014-ben is biztosította a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek részére a **szociális nyári étkeztetést**, naponta 30-60 közötti gyermeknek.

Önkormányzatunk az Újpesti Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal a 2013/2014. tanévben is megszervezte és lebonyolította a felzárkóztatást, tehetséggondozást és pályaaorientációt tartalmazó **Tanoda Programot**, valamint a **Felzárkóztató a pótvizsgára programot**. A Tanoda Programban 65 diák vett részt. A Felzárkóztató a pótvizsgára program 45 tanulónak nyújtott segítséget a felkészülésben és a sikeres pótvizsga letételében.

8. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés

8.1. Napraforgó Alapítvány a Sérült Gyermekéért

Az alapítvány közcélú, közhasznú feladatai:

Közcélú, közhasznú feladataink:

Alapítványuk, az AO. I. 2 bekezdésében meghatározottak szerint a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 26. § c.) pontjában felsorolt (egyres cél szerinti) tevékenységek ellátása során a

- „4. nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés,
- „1. egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, egészségügyi rehabilitációs tevékenység területén, közhasznú tevékenységet végez.

Alapítványuk nem bölcsőde, nem óvoda, közvetlen kapcsolatban egyetlen intézménnyel sem állnak. Munkájukat kissé elszigetelt módon, de a gyermekek és a szülők érdekét, érdekvédelmét szolgálva végzik. Kapcsolatuk egy-egy pedagógussal van, akivel éppen a gyermek érdekében kell konzultálniuk.

Az alapítvány fő feladata az AO-ban megfogalmazottaknak megfelelően a gyermekek személyiségéhez illeszkedő fejlesztő és gyógypedagógiai habitációs és rehabilitációs ellátás, a

különböző terápiák, módszerek és technikák keresésével esélyt adni a prevencióra, a felzárkózásra, önmagukhoz képest egy jó ütemű fejlődésre. Feladatuk, hogy folyamatos állapotfelméréssel feltárják a gyermekek képességdeficitjét, és egyéni vagy csoportos fejlesztést ajánljanak, ha erre nincs szükség, az otthoni segítség módjait mutatják be a szülőknek.

Ezért fontos szempont a szülők segítése, tájékoztatása, lelki egészségük gondozása, a folyamatos együttműködés a gyermekek érdekében. Megismertetik őket a magyar jogrend által biztosított szolgáltatásokkal, tájékoztatást adnak a törvény adta lehetőségekről.

2014. év során közel 160 gyermek pszichológiai - pedagógiai – kineziológiai állapot felmérő vizsgálatát látták el. Ebből 75 – 80 gyermek járt folyamatosan egész évben fejlesztésre. Legfontosabb, folyamatos, hiánypótló feladatuk az 5-6 éves gyermekek beiskolázást megelőző diagnosztikus vizsgálata. Szeptember első két hetében térítésmentesen szűrték a gyermekeket, segítve a rászorulókat is. Folyamatos volt a jelentkezés, és a vizsgálatok alapján a gyermekek 80 százaléka jelzett valamilyen tanulási zavart. E zavarokat a prevenció foglalkozásokkal enyhítik, melyek a részképességek fejlesztésére irányulnak, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, a mozgás, a beszéd, nyelvi fejlesztés, a látás, hallás, kinezetikus érzékelés fejlesztést foglalja magába.

Kiemelt részét képezi munkájuknak az iskolai tanulási problémákkal kapcsolatos tanácsadás, fejlesztés. Sok a diszlexia veszélyeztetettséggel küzdő kisgyermek, kiket szinte óvodás kortól kísérünk. Van olyan diszlexiás, 15 éves gyermek, aki 7 éve jár hozzánk fejlesztésre.

Gyermekhangoló foglalkozásaikon a gyermek, szülő közti lelki kapocs és lelki sérelmek gyógyítása a cél.

A gyermekek mozgásfejlesztését csoportos illetve egyéni foglalkozás keretében oldották meg, illetve nyáron két hétig intenzív foglalkozást is tartottak, melyet nagyon jó eredménnyel zártak. A gyerekek tanulási képességeire, magatartás és viselkedésére is óriási hatást gyakorol a rendszeres alapozó mozgás terápia.

A fejlesztéssel sikerül elérniük, hogy a különböző feladatok megoldásában magabiztosabbak legyenek, kevesebb a kudarcélményük, ezáltal a másodlagos magatartás zavarok kialakulása is csökken.

Szeptembertől rendszeresítették szülőklub programjukat, melyen folyamatosan 15-20 szülő vesz részt. A témák a gyermekneveléshez kapcsolódnak, külső előadók, vagy saját önkénteseik előadásával. Folyamatosan nagy az érdeklődés a programok iránt, mely térítésmentes a szülők számára.

A védőnőkkel, gyermekorvosokkal tartják a kapcsolatot, mint támogatók részt vettek az Anyatej világnapján, melyet a védőnők szerveznek minden évben.

Nyáron, helyben képességfejlesztő tábort szerveztek a gyermekeknek. Így az a szülő, aki nem tudott gyermekére vigyázni, főleg a sérült gyermekek, akik előtt nyáron bezárulnak az iskola kapui, ilyenkor náluk találnak segítő programokat.

Alapítványukhoz az elmúlt évben több támogatási kérelem érkezett, ebből rászorultsági alapon minden gyermek fejlesztési díját részben átvállalta az alapítvány, ez azt jelentette, hogy alacsonyabb óradíjat fizetett a szülő. A gyermekek számára a fejlesztő füzetet az alapítvány biztosítja térítésmentesen.

Az 1%-os felajánlás közel 400 ezer Ft volt. Az összeget a gyermekek fejlesztésére, fejlesztő játékok vásárlására, valamint működési költségre fordították.

Közös ünneplésük a családdal a Mikulás ünnepség, melyen báboztak a gyermekeknek, ajándékot kapnak, és természetesen jön a Mikulás.

Sikeres évet zártak, mögöttük nagyon sok gyermekkel, családdal. Egész évben „telt házzal” működtek. Jó érzés, amikor a több éve hozzájuk járt szülő visszajön később született gyermekeivel is.

Minden céljuk arra összpontosul, hogy minden hozzájuk forduló családot, gyermeket szükségletének megfelelő módon el tudjanak látni, és olyan elégedett legyen munkájukkal, hogy máskor is hozzájuk jöjjön, és másokat is hozzájuk irányítson.

8.2 Drog-Stop Egyesület

A telefon kevesebb órában fogadta a hívásokat és a nappali nyitva tartásuk is csak ügyeleti jelleggel zajlott pár hónapig. Továbbra is megjelentek rendezvényeken, fesztiválokon illetve egyéni esetkezelésekkel folytatódott hozzátartozói esetkezelésük, illetve prevenciós munkájuk és az elterelés. Elmondható, hogy a telefonban érezhető a kábítószer kipróbálók életkorának a csökkenése illetve a dizájner drogok használatának a drámai megemelkedése. A fiatalokhoz nagyon kevés releváns információ jut el a témában. A hozzájuk betérő gyerekek és fiatalok egyébként inkább a hozzátartozóik, családjuk legális szerhasználatától, alkohol, szenvednek illetve valamelyik, általában az idősebb testvér kialakult függőségétől. Az internet és a vásárlásfüggőség sem ritka. Indítottak egy programot, melyben az internet veszélyeiről képeztünk kortársakat, akik a chat moderátorság világában is kiképezhették magukat.

Az elterelésben jellemző módon az alacsony iskolázottságú, fiatal férfiak vesznek részt és nem azért, mert csak ők használnak, hanem ők kerülnek olyan látószögbe, hogy lefülelje őket a rendőrség illetve eleve olyan környéken élnek ahol nagyobb a járőrözési szám illetve sokkal kevesebb információ jut el hozzájuk a szerhasználattal kapcsolatban. Egyéb tapasztalataik szerint ugyanolyan nagymértékű a legális és illegális szerhasználat a magasabban kvalifikált csoportoknál, de kisebb eséllyel kerülnek a bűnüldözés látóterébe. A helyi iskolák, pedagógusok egyre többet szembesülnek az intézményekben szerhasználattal illetve ebből adódó viselkedés problémákkal. Maguk is azt is vallják, hogy maga a problémás szerhasználat egy tünet. Ezért lenne jó minél több, akár helyi szintű kapcsolódás, ahol nevelési intézmények, szülők, Gyermekjóléti Központ közösen oszthatnák meg a tapasztalataikat, dolgozhatnak ki helyi szintű stratégiát vagy pályázhatnak prevenciós programokra. Szükség lenne közös szakmai műhelyekre, tartottak is ilyeneket, az egyesület székhelye alkalmas nagyobb rendezvények, gyűlések tartására. Idén újra nagy erővel folytatják az utcai megkereső munkát, ennek tapasztalatairól is szívesen beszámolnának év közben. Egy alaptalálkozást is szívesen vennének a gyermekjóléti központtal, hisz több új kollégájuk is van és fontos lenne tisztában lenni azzal, hogy mi is az a jelentési kötelezettség és hogyan működik a jelzőrendszer és mit tehetünk mi ebben a folyamatban még akkor is, ha alacsonyküszöbű ellátóként anonim a rendszerük.

A szervezet tevékenységeiről:

A Drog Stop Budapest Egyesület 1992. szeptember 1. óta folyamatosan működteti a drogterápiás lánc első állomását, a közvetlen és anonim drogsegély telefonszolgálatot, mely ingyenesen hívható az ország egész területéről, bármely telefonhálózatról. A drogsegély telefonszolgálat biztosítja a nap 24 órájában, ez a telefonos működést illetően csökkent, de kiegészült internetes on-line chat illetve e-mail tanácsadással. Tevékenységük alapvetően kétirányú: egyrészt információkat közvetítenek hívóik felé a segítő helyekről, jogszabályokról, a különböző drogokról, fogyasztásuk lehetséges veszélyeiről, másrészt egy esetleges krízis vagy életvezetési elakadás esetén krízisintervenciós beszélgetés keretein belül lelki segítséget és támogatást nyújtanak.

Fő üzenetük, melyet a nevük is magában foglal a „STOP”, vagyis „Állj meg és nézz körül!”, ezzel azt szeretnék közvetíteni, hogy ha valaki kapcsolatba kerül a droggal – és ez alatt értik a legális és illegális szereket egyaránt – közvetlenül, vagy közvetve az álljon meg vizsgálódjon, értse meg ezt a helyzetet, hogy felelős, tudatos döntést tudjon hozni. Azt gondolják, hogy ehhez naprakész, hiteles információkra és tabuk nélküli kommunikációra van szükség leginkább.

A folyamatos fejlődés és fejlesztés eredményeképpen mára a telefonos szolgálat mellett számos más tevékenység is szerves része lett a szervezet munkájának. Lényeges szolgáltatásuk a jelenben a hétköznapokon nyitva tartó Bázis klub, mely a délelőtti órákban munkanélküliek és szociálisan marginalizálódottak számára, a délutáni órákban pedig a fiatalabb korosztálynak nyújt lehetőséget a szabadidő eltöltésére. Egyesületük programjában a drogprevenció kiemelten fontos helyet foglal el, hiszen a fiatalok megfelelő tájékoztatása és a problémákkal való nyílt foglalkozás segíthet azok kialakulásának vagy súlyosbodásának megelőzésében, illetve hatékonyabb kezelésében. A prevenciót illetően, nyugati mintához hasonlóan a fókusz egyre inkább a pedagógusok képzésére helyezik, melyet itthon sok esetben még ellenállás övez. Emellett hátrányos helyzetű gyermekeknek is tartanak prevenciós foglalkozást, önismereti és életvezetési csoportokat. A Drog - Stop Budapest Egyesület 2009. július 1. óta működteti szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátását Budapesten a IV. kerület Külső-Szilágyi út 14. szám alatt.

Szolgáltatásaik: pszichoszociális intervenciók; információs, felvilágosító szolgáltatások; telefonos információs vonal. Délelőtti drop-in „Toppanj be központ” tevékenységei között szerepel a megkereső munka; telefonos információs vonal. Szolgáltatásaiknál szem előtt tartják az alacsonyküszöbű szolgáltatás célját, és szakmai irányelveit.

Újpest lakószervezetére jellemző a sok „lakótelep”.

Újpesten legmagasabb a gyermekkorú bűnelkövetők száma Budapest kerületei között. (2006. KEF adatok alapján) Utcai megkereső munkájuk során tapasztalják, hogy a fiatalok nagy százaléka valamilyen street art hobbinak hódol. Megjelenik a Parkour, BMX, Cross Riders, deszkázás, korizás, streetball és a 2 fedett téren is úzhető graffiti és break. Tapasztalataik alapján az említett szubkulturális csoportokhoz szorosan kapcsolódik az utcai életforma, és emiatt veszélyeztetettebbek az ott jelenlévő deviáns magatartásformák elsajátítására.

Megkereső tevékenységük során eljutottak Újpest nagyobb közttereire és parkjaiba, Budapest túcsere programjaiba, patikákba, háziorvosi rendelőkbe, garffitivel összefestett helyszínekre, játszóterekre, bringa parkba. Nem rendhagyó módon ennek a munkának a keretén belül a lehetséges célcsoportot sejtő helyeken is igyekeznek szóróanyagot hagyni. Ezek a helyszínek a büfék, fodrászat, kozmetika, kisközértek, lottózók, ABC-k. Megkereső tevékenységük közé tartoznak azok a rendezvények ahol egyszeri bemutatkozási lehetőséget biztosítanak számukra. Ilyen volt például a különböző iskolai rendezvények, az Egyenlítő Bazar, Sziget, Hegyalja Fesztivál, az AIDS Ellenes Küzdelem Világnap alkalmából a Ferencvárosi Művelődési Ház programja illetve számos más lehetőség.

Egyesületük 2003 óta végez elterelést, ezen belül is megelőző-felvilágosító szolgáltatást, alkalmi droghasználók számára.

Ezen kívül még elterelést végeznek az Emberi Erőforrások Minisztérium Rákospalotai Leány Javító Intézetben, és a Szőlő utcai Javítóintézetében, és a Kornis Klára Gyermekotthonban, ahol egyéni konzultációs lehetőséget biztosítanak.

Prevenció:

Egyesületük úgy gondolja, és ezt igazolják a Nyugat-Európai példák is, hogy a leghatékonyabb prevenció három szinten zajlik: a pedagógusok, a diákok és a szülők szintjén egyaránt.

Az egyesület programja biztosítja, hogy az általános információ átadáson túl életvezetéssel, stressz oldási technikákkal is meg tudják ismertetni a résztvevőket. Komplex megjelenésük jó lehetőség arra, hogy a foglalkozásokon felmerülő kérdésekre tematikus csoportjukon túl reagálni tudjanak.

Program lehetőséget biztosít arra is, hogy nem csak a diákok, hanem a velük dolgozó pedagógusok is megfelelő ismeretekhez jussanak a számukra összeállított programjukból. Fontosnak tartják, hogy a munkában és a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre a pedagógusok fel legyenek készülve, így segítségük professzionálisabb legyen.

A pedagógusok mellett a szülők is meg vannak szólítva programjukban. Tapasztalatuk, amit a 19 éve működő telefonos szolgálatra, a sokéves prevenciós munkára és a több éve működő hozzátartozói csoportjukra építenek, az, hogy sikeresebben tudják kezelni a helyzetet azok a szülők, akik nem tűzoltáskor találkoznak a megszerezhető ismeretekkel, hanem felkészülnek azokra.

Együtműködés a Gyermekjóléti Központtal

A Gyermekjóléti Központot tájékoztatják az aktuális programjaikról és rendezvényeikről, biztosítják az ott dolgozók és klienskörük számára a részvételi lehetőséget. A jelzőrendszeren belül rendszeres kapcsolatuk van a rendőrséggel, akik felé a megelőző-felvilágosító szolgáltatással kapcsolatos kötelezettségeiket teljesítik.

A rendőrségen kívül más kapcsolatuk nincs a jelzőrendszer tagjaival. Nekik, mint alacsonyküszöbű szolgáltatást ellátó szervezet nincs jelzési kötelezettségük. A rendőrséggel való kapcsolatuk törvényben meghatározott keretek között működik, csak a megelőző-felvilágosító szolgáltatásra korlátozódik, feléjük nincs jelzési kötelezettsége. A minimális kapcsolatuk a jelzőrendszeren belül a rendőrséggel kielégítő. Szeretnék, ha a Gyermekjóléti Központot több ügyfelét/kliensét tudná rendezvényeikre delegálni.